

Verborgen Leven van de Emmanuel

De vlucht naar Egypte.

171.

Vorbemerking. – De gebeurtenissen tot en met de opdracht van Christus in de tempel behoren eerder tot een half-openbaar, dan tot het verborgen leven van Christus; de ene openbaring volgde trouwens op de andere en het ontbrak ook geenszins aan wonderen om die eerste openbaringen te bevestigen.

Op enkele maanden verblijf te Nazareth volgt de vlucht naar Egypte; zo komen wij volop in het verborgen leven.

Hoe vele maanden verbleef de H. Familie te Nazareth alvorens op de vlucht naar Egypte te gaan? Of anders gesteld: hoe oud was het Kindje Jezus bij de vlucht naar Egypte, meegerekend de 40 dagen die het in Bethlehem doorbracht?

Hierop kan Brentano in zijn bemerking vooraf geen antwoord geven, dat bepaald en zeker is; hieromtrent had hij nooit de gelegenheid om de zienster nauwkeurig te ondervragen. Zijn tijd bij haar was beperkt en in die dagen doorstond K. bovendien zware ziekten. Vandaar dat haar verhalen een tegenspraak schijnen te bevatten.

- In een paar mededelingen spreekt zij van 9 maanden;
- uit een paar andere zou afgeleid kunnen worden dat het Kind 15 maanden moet geweest zijn.

Derhalve laat Brentano het aan de lezer over aan één der twee leeftijden de voorkeur te geven. De enkele teksten die wij in verband met die berekening citeren komen overigens goed te pas op deze plaats.

In februari-maart verkeerde K. in grote kommer wegens woningnood, veroorzaakt door omstandigheden die meer tot haar leven behoren, minder hier; tevens was zij zeer ziek; zij kreeg een verschijning van de gewezen aalmoezenier van haar klooster, de Fransman abbé Lambert, die nog maar pas overleden was en die haar zei: “Toen de engel aan Jozef beval met Jezus en Maria naar Egypte te vluchten, heeft Jezus’ voedstervader zich niet bezorgd gemaakt om een woning, maar hij heeft

zich aanstonds gehoorzaam op weg begeven, zonder enige moeilijkheid tegen het bevel in te brengen.”

In verband met de vlucht naar Egypte zei ze eens: “Het Kind kan wel meer dan een jaar oud geweest zijn.”

Onder dit ‘meer dan een jaar’ zouden wij 15 maanden kunnen verstaan, op grond van het volgende.

10 februari. –

Op 10 februari vroeg Brentano haar: “Is Jozef vandaag misschien naar Egypte gevlucht?”

Vaardig en beslist antwoordde zij hierop: “Neen, de dag waarop hij toen zich op de vlucht begaf, valt DIT jaar op 29 februari (1 maart, cfr. nr. 173, hierna).

In de twee volgende passages meende de zienster te vernemen dat Jezus 9 maanden was bij zijn vlucht naar Egypte.

Deze passages zijn hier goed op hun plaats, ook buiten alle berekening om; we nemen ze over uit het leven van de zienster, geschreven door de geleerde redemptorist en provincie-overste Schmöger.

1) “Ik zag de H. Jozef”, verhaalt de zienster, “zeer duidelijk vóór me, zo klaar als het maar kon; ik vertrouwde hem al mijn miseries toe, maar hij antwoordde dat ik mij aan Gods welbehagen moest overgeven, zoals hijzelf had gedaan; want ook hij had grote zorgen, kwellingen en verdriet gehad, eer de engel hem was komen zeggen dat het Kind de vrucht van de H. Geest was, en dat hij de beschermer van de Moeder moest zijn.

Ook, toen hij zich dan opeens op weg moest begeven naar Bethlehem, waar hij geen woning vond, en nog, toen hij te Nazareth, waar hij nauwelijks geïnstalleerd was, en toen het Kind nauwelijks 9 maanden oud was, het bevel ontving te

vertrekken naar Egypte; hij had God niet gevraagd hem die beproeving te besparen, doch had zich zonder uitstel gereed gemaakt, enige benodigdheden en gereedschappen verzameld, wat brood en een paar kruikjes genomen en was vertrokken, en dit nog wel in de nacht.

Daar God het mij oplegt, zo had hij geredeneerd, zal Hij ook zorg voor alles dragen.” (Vie, III, 482; 1 jan. 1821).

19 januari 1821. –

- 2) In een visioen van 19 januari 1821 vertelde het Kindje Jezus haar hoe de H. Driekoningen verlangd hadden Hem en zijn ouders naar hun land mee te nemen, nadat zij in hun droom de woede en boze plannen van Herodes hadden vernomen.

Jezus toonde haar de kostbaarheden die zij Hem geofferd hadden, de blinkende goudplaten, het maagdelijk goud en allerlei voorwerpen, waaronder kostelijke dekens.

Hij vertelde haar van Herodes' woede en haat, hoe hij in zijn verblindheid spionnen had uitgezonden, die op zoek moesten gaan naar een rijk koningskind, en die geen belang hadden gehecht aan het arme, onaanzienlijke joodse kind, gelegen in de kribbe van een grot, totdat Herodes, meer en meer ongerust geworden, meer en meer innerlijk gefolterd, tot de wanhoopsdaad van de moord op de onnozele kinderen zijn toevlucht nam, toen het goddelijk Kind 9 maanden oud was.” (Vie, III, 496).

Persoonlijk geeft Brentano de voorkeur aan deze 9 maanden.

Toebereidselen op de kindermoord.

172.

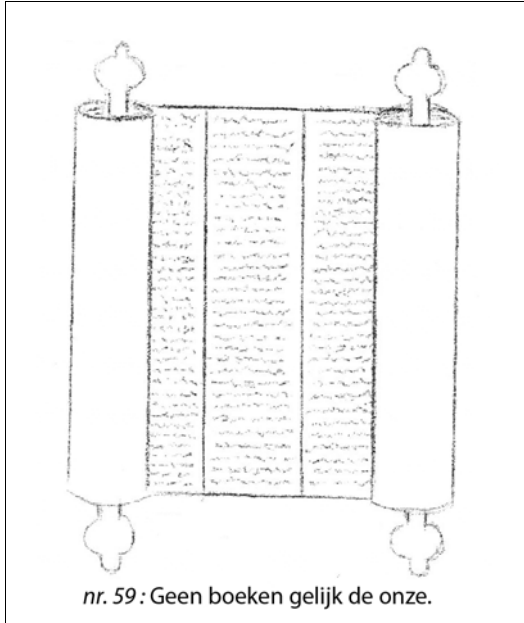
Zondag, 25 februari. –

Ik mocht een oogslag werpen op Jeruzalem; ik zag vele mannen door Herodes samengeroepen worden; het was iets, gelijk wanneer men bij ons soldaten licht; de mannen kwamen in een groot binnenhof (van Herodes' paleis) bijeen en ontvingen een uniform en wapens; zij droegen op een arm iets als een half maantje (soort schildje of kenteken) en kregen pieken en korte, brede sabels gelijkend op hakmessen.

Zij hadden het hoofd bedekt met een helm en van velen waren de benen met snoeren omwonden (veel verspreide oosterse gewoonte, zie fasc. 15, nr. 541, voetnoot 259). Dit alles schijnt te wijzen op Herodes kindermoordplan; grote onrust had hem weer op hol gebracht.

Maandag, 26 februari. –

Ik zie Herodes nog steeds in dezelfde onrustige stemming; hij voelde weer geen grond onder zijn voeten, juist gelijk toen de H. Driekoningen hem om inlichtingen nopens de nieuwgeboren Koning van de Joden waren komen vragen. Ik zag hem met verscheidene oude schriftgeleerden een beraadslaging houden; zij kwamen met lange perkamentrollen aan, die opgerold aan staven bevestigd waren en lazen daarin (zie fasc. 2, nr. 59).

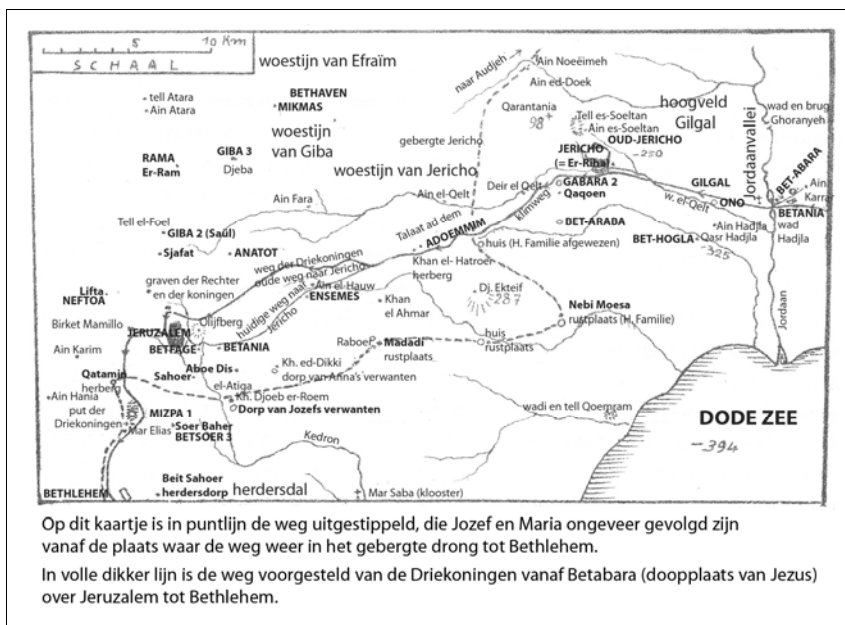
Ik zag ook dat de soldaten, die eergisteren hun militair pak ontvingen, naar verschillende plaatsen rondom Jeruzalem en ook naar Bethlehem werden uitgezonden; ik geloof dat zij de dorpen gingen bezetten, vanwaar de moeders later hun kinderen naar Jeruzalem zouden moeten brengen, zonder te weten dat het was om daar vermoord te worden; die soldaten moesten dan elke poging tot opstand, die op het gerucht van die gruweldaad wellicht zou ontstaan, onderdrukken (zie nrs. 182, 183).

Dinsdag, 27 februari. –

Ik zag vandaag de soldaten van Herodes, die gisteren uit Jeruzalem weggetrokken waren, de plaats van hun bestemming bereiken; ik zag hen op 3 plaatsen aankomen, nl.

- te Hebron,
- te Bethlehem en

- op nog een derde plaats die tussen beide ligt naar de Dode Zee toe³⁶⁵; haar naam ben ik vergeten (= Gilgal).

³⁶⁵ **Gilgal.** – Een 3^e plaats tussen de twee genoemde. – In nr. 182 op deze bijzonderheid terugkomend noemt K. de drie plaatsen bij hun naam en de derde is Gilgal, of een naam die aldus luidt.

Welnu, tussen Bethlehem en Hebron, doch nader bij de Dode Zee vinden wij een plaats die Hoelhoel heet. Hoelhoel is ook de naam van een wadi of rivierbedding, die in haar verdere benedenloop Moerabbaät heet.

Hier werden in enkele grotten manuscripten gevonden, o.m. brieven van Joodse officieren uit de oorlog 132-135 na Chr.

De districtoverste van de w. Moerabbaät wordt daarin Jesjoea Ben Gilgola genoemd; men vraagt zich natuurlijk af of de naam Gilgola niets te maken heeft met het Gilgal van K. in deze passage, te meer daar voorname personen en overheden heel dikwijls hun naam ontleenden aan de plaats waar zij de meesters waren.

Volgens een lokale traditie zou de kindermoord van Herodes zich tot Teqoa uitgestrekt hebben, enkele uren ten zuidoosten van Bethlehem (cfr. Guide, 336; Mislin, III, 120, enz.).

De inwoners die helemaal niet wisten met welke bedoeling die soldaten in hun dorp kwamen legeren, voelden zich niet gerust; Herodes echter was een sluwe vos: hij liet niets van zijn oogmerken blijken en liet in het geheim verdere opsporingen doen naar Jezus. De soldaten bleven ondertussen in die steden gelegerd.

Dinsdag, 27 februari. –

(Het gedenken der onschuldige kinderen bekomt voor K. een speciale genade, waardoor een onschuldig kind aan de dood van ziel en lichaam ontrukkt wordt).

In het schemerdonker van haar kamer, schrijft Brentano, viel de zieke zienares in de avond van deze dag in slaap, ontwaakte na enige minuten en was met blijdschap vervuld. Zonder dat enige kennelijke oorzaak daartoe aanleiding had gegeven, zei zij:

“God zij duizendmaal gedankt; ik kwam er nog juist bijtijds, op het gepaste ogenblik. Wat een geluk dat ik daar was!! Het arme kind is gered; ik bad zo vurig dat zij het wel zegenen en kussen moest, en daarna kon zij het van zich niet meer verkrijgen het in de modderige waterput te werpen.”

Over deze onverwachte uitlating verwonderd, vroeg de schrijver: “Wie bedoel je?”

“Een verleid meisje; zij wilde haar pasgeboren kind verdrinken; het is niet zeer ver van hier; ik heb dezer dagen met zulk een aandrang tot God gebeden, dat toch geen arm onschuldig kind zonder doopsel en zegen zou sterven; ik bad voor die intentie, omdat nu de tijd van het jaar nadert, waarin de marteldood van de onschuldige kinderen heeft plaats gehad; en in mijn gebed bezwoer ik de God van liefde bij de dood van deze zijn eerste bloedgetuigen mijn gebed te verhoren!

O, men moet de tijden van het kerkelijk jaar benuttigen; en wanneer de roosjes in de tuin van de hemelkerk bloeien, moet men ze plukken op aarde. God heeft mij verhoord en ik heb

doeltreffend het kind en zijn moeder kunnen helpen; misschien dat ik dat kind nog wel eens te zien krijg.”

Op deze manier liet K. zich uit onmiddellijk na haar visioen, of, om juist te spreken, na haar visionaire werkdadigheid of liefdewerk in de geest. De volgende morgen verhaalde zij verder:

“Ik werd door mijn engel en gids in een oogwenk naar M. verplaatst. Ik zag daar een verleide dochter; zo ik meen, het was vóór M.; de plaats schijnt me links te liggen, van T. weg en naar K. toe; het kind was achter een hagebosje ter wereld gekomen en zij naderde ermee tot een moerassige put, die met dicht groen kroos bedekt was; zij droeg het in haar voorschoot en wilde het in het water werpen; ik zag een grote donkere gestalte aan haar zijde; hoewel geheel zwart, verspreidde deze nog enig akelig licht; ik geloof dat het de boze vijand was; ik liep op haar toe en bad met alle aandrang, met al de vurigheid van mijn hart tot God en ik zag de donkere gestalte wijken.

Hierop nam zij het kind, zegende het en kuste het nog eens. Nu was zij niet meer in staat het te verdrinken; zij ging neerzitten, barstte in een vloed van tranen los en wist geen raad met zichzelf. In haar hulpeloosheid troostte ik haar en gaf haar de gedachte in zich tot haar biechtvader te wenden en hem om hulp en raad te vragen; zij zag me niet, doch haar engelbewaarder zegde het haar; haar ouders, meen ik, woonden niet in die plaats en zij schijnt mij een dochter uit de middenstand te zijn.”

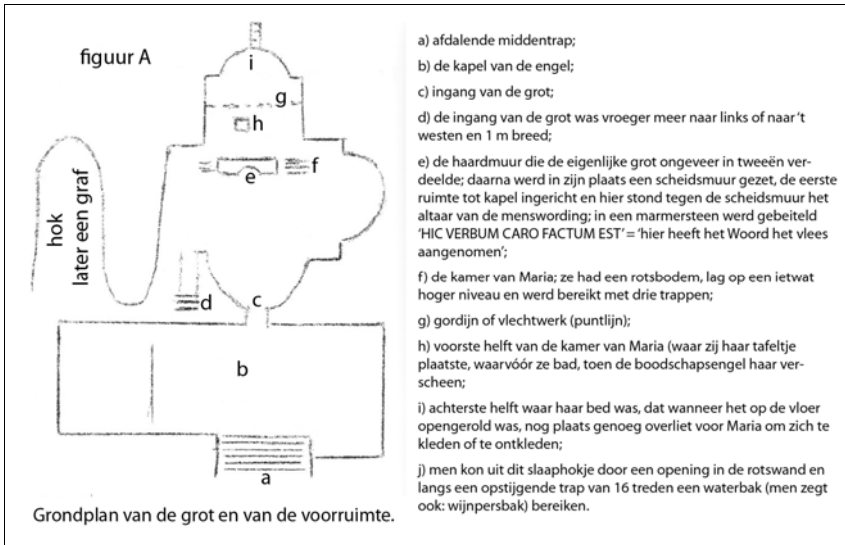
Afreis van de H. Familie.

173.

Van donderdagnacht, 1 maart (= 29 februari) tot vrijdagmorgen, 2 maart. –

Zij zijn vertrokken; ik heb hun afreis gezien.

Gisteren, donderdag, was Jozef in de vroege uit Anna's woning in zijn huis te Nazareth teruggekeerd. Anna en haar oudste dochter waren hier nog in Nazareth. Nauwelijks waren zij gaan slapen of de engel kwam Jozef vermanen. Maria met haar Kindje Jezus had haar slaapvertrek rechts van de haardstede; Anna links en haar oudste dochter tussen Anna's en Jozefs (provisoir) kamertje. De kamertjes waren slechts celletjes die bekomen werden door het samenvoegen van vlechtwerkwallen, ook van boven gedeeltelijk met vlechtwerk overdekt. Maria's legerstede was bovendien nog door een gordijn of afsluiting van het overige van haar kamertje afgescheiden; aan haar voeteinde lag het Kind op een tapijt, en om het op te nemen hoefde zij zich slechts op te richten.

Ik zag Jozef in zijn kamertje met het hoofd op de arm op zijn zijde liggen slapen; ik zag een schitterende jongeling tot zijn legerstede naderen en tot hem spreken. Jozef richtte zich op, maar was niet geheel wakker en ging onbewust weer liggen. De jongeling vatte hem nu bij de hand en trok hem overeind; Jozef kwam tot het bewustzijn en stond op: de jongeling verzwond. Jozef ging naar de lamp die in het midden van het huis vóór de haardstede brandde en stak er zijn lamp aan. Nu ging hij kloppen op de kamerdeur van Maria en vroeg aan de H. Maagd te mogen binnentreden; ik zag hem binnengaan en spreken met Maria, maar niet van aangezicht tot aangezicht, want ze waren nog gescheiden door het vóór haar bed geplaatste scherm, dat zij niet opendeed. Jozef verwijderde zich weer en ging naar de ezel in de stal en dan in een kamer, waarin allerlei huisraad bewaard werd; hier verzamelde hij enige benodigdheden en bracht alles in gereedheid voor de vluchtreis.

Nadat Jozef van de H. Maagd weggegaan was, stond zij onverwijld op en kleepte zich aan voor de reis; zij begaf zich tot haar moeder Anna en deelde haar het bevel van God mee.

Ook Anna stond nu op en zo ook Maria Heli met haar knaapje (kleinzootje); zij lieten het Kindeke Jezus nog rusten.

Voor die volmaakte mensen ging de wil van God vóór alles. Al was hun hart ook nog zo bedroefd, toch brachten zij zonder vertraging alles voor de reis in gereedheid; eerst daarna zouden zij de vrije loop laten aan hun afscheidsleed. Anna en Maria Heli hielpen het nodige voor de reis bijeenbrengen; Maria nam op verre na niet zo veel mee als zij van Bethlehem had meegebracht³⁶⁶; zij pakten slechts een middelmatige voorraad en

³⁶⁶ Hier lezen wij dat Maria, bij de haastige vlucht uit Nazareth naar Egypte, op verre na niet zoveel meenam als zij uit Bethlehem naar Nazareth had meegebracht, of liever had laten overbrengen.

Moeder Anna had toen nl. op twee ezels een groot deel van de geschenken der H. Driekoningen laten inpakken (fasc. 6, nr. 159).

enige dekens bijeen en brachten dit buiten bij Jozef om het op de ezel te laden. Deze voorbereiding verliep rustig en zeer vlug, zoals dat bij een onverwachte, heimelijke afreis bij nachte, waartoe men uit de slaap wordt gerukt, het geval is.

Nu haalde Maria de kleine Jezus en haar haast was zo groot, dat ik het haar niet eens in verse doeken zag wikkelen! Ach! nu was het uur van scheiden daar! Ik kan niet beschrijven hoe aangrijpend de droefheid van Anna en haar oudste dochter was; allen drukten onder een vloed van tranen het lieve Jezuskind aan hun hart en ook het knaapje mocht Jezus omhelzen. Anna omhelsde de H. Maagd meermalen en weende zo ontzettend alsof zij die dochter van uitverkiezing in eeuwigheid niet meer zou weerzien. Maria Heli wierp zich plat ter aarde en stortte smartelijke tranen³⁶⁷.

Het was nog vóór middernacht, toen zij het huis verlieten; Anna en haar oudste dochter vergezelden de H. Maagd te voet tot een weinig buiten Nazareth, en Jozef kwam achter met de ezel. De weg liep niet geheel in de richting naar het huis van Anna, maar even meer links³⁶⁸.

In nr. 187 (huidig fasc.), vinden we nochtans in het huisje van de H. Familie te Matarea in Egypte, verschillende van die heilige zaken uit Bethlehem terug. Dit laat veronderstellen dat de H. Moeder Anna deze dingen achteraf heeft laten bezorgen door vertrouwde tussenpersonen.

Zij en enkele familieleden kenden immers het verblijf van de H. Familie in Egypte (zie nr. 195).

³⁶⁷ Ter aarde vallen van verdriet. – Zich in het stof ten gronde werpen was bij de Joden een van de gebruikelijke tekens van diepe droefheid (cfr. D.B. Deuil), hetzij deze gemeend of ook maar voorgewend was.

In fasc. 22, nr. 1028 zullen wij zien hoe Joannes, bij het vernemen van de dood van Joannes de Doper zich in het huis van Zakarias van spijt en droefheid op de grond rolt.

³⁶⁸ Zij lieten Anna's huis rechts. – Zij verlaten door de zuidwestpoort van Nazareth het dorp, gaan korte tijd in dezelfde richting, volgen nu zuidwaarts de vallei, komen in de Esdrelonvlakte uit en gaan nu naar 't zuidoosten.

Die weg volgde meestal de H. Familie; zie hierover fasc. 4, nr. 105, voetnoot 223.

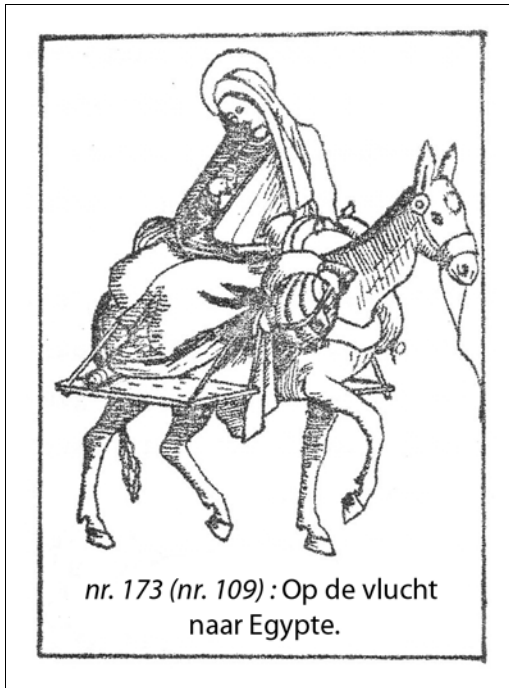

Maria droeg het gebakerde Kind Jezus vóór zich in een band, die over de schouders geslagen en om de nek vastgemaakt was; zij droeg een lange mantel die haar en het Kindje omhulde, en een grote vierkante sluiër, die van achteren slechts het hoofd omspande, aan beide zijden van het aangezicht afdaalde en naar voren lang neerhing.

Zij hadden reeds een kleine afstand afgelegd, toen Jozef hen met de ezel achterhaalde. Aan het dier hing een waterzak en een korf

met verschillende vakken, die kleine broden en nog levende vogels en ook kruikjes bevatten.

De reispakken en de dekens waren om het dwarszadel geladen, waarbij een trede of voetplank behoorde. Nu omhelsden zij elkander nogmaals onder vele tranen en Anna zegende de H. Maagd en deze nam plaats op de ezel, die door Jozef geleid werd en nu ving de reis definitief aan.

Terwijl de zienster de droefheid van Anna en haar oudste dochter beschreef, weende zij van ontroering. Ook bekende zij dat ze gans de nacht, waarin zij die aanschouwing had gehad, haar tranen niet had kunnen weerhouden.

Vrijdag, 2 maart. –

Heden, vroeg in de morgen zag ik Maria Heli met haar zoontje naar het huis van Anna gaan en aan Anna's tweede man Eliud zeggen dat hij met een dienstknecht naar Nazareth moest gaan; zijzelf keerde hierop naar haar eigen woning terug (nr. 170, na midden). Ik zag Anna in Jozefs huis alles in orde brengen en veel tezamen pakken. Er kwamen 's morgens twee mannen (op verzoek van Maria Heli) uit de woning van Anna. Eén hunner droeg voor kleding slechts een schapenvacht en grove zolen die met riemen om de benen vastgehouden werden, terwijl de ander in een langer gewaad gehuld was. De laatste scheen mij Anna's toenmalige echtgenoot geweest te zijn; zij hielpen alles in Jozefs huis bijeenbrengen en de hele inboedel verpakken om hem naar Anna's huis over te brengen.

De reis.

Ik zag de H. Familie in de eerste nacht van haar vlucht verschillende plaatsen doortrekken en tegen de morgen onder een afdak uitrusten.

Tegen de avond zag ik de H. Familie, daar zij (wegens de sabbat) niet verder meer konden, haar intrek nemen in het kleine plaatsje Nazara bij mensen die (van de Joden) afgezonderd leefden en ook geminacht werden³⁶⁹; het waren geen eigenlijke Joden; hun

³⁶⁹ **Nazara.** – Dit klein dorp is reeds ter sprake gekomen in fasc. 2, nr. 60, voetnoot 131; het bestond uit een synagoge, een herberg en enige huizen. Het lag aan de noordwestvoet van de heuvel, waarop Endor gelegen was, één km van die stad.

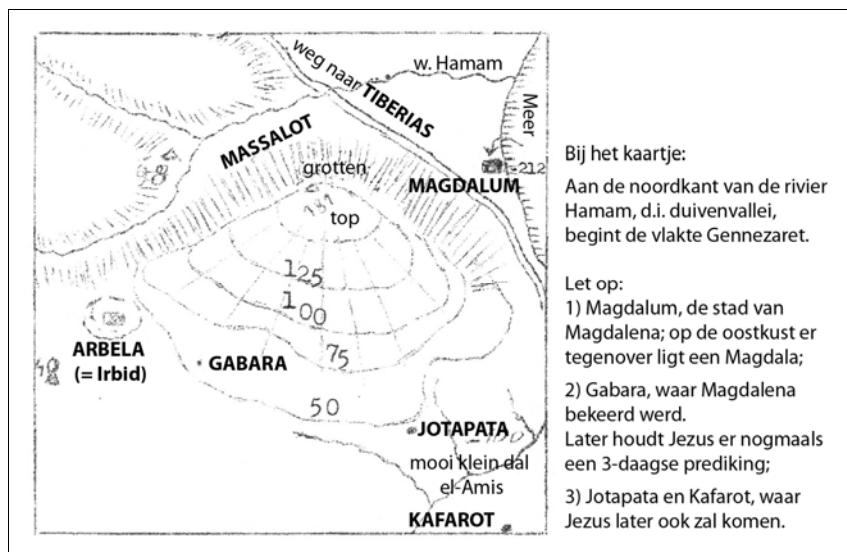
“Om van Nazara naar Endor te gaan, ging men de voet van de berg om”, zegt K.

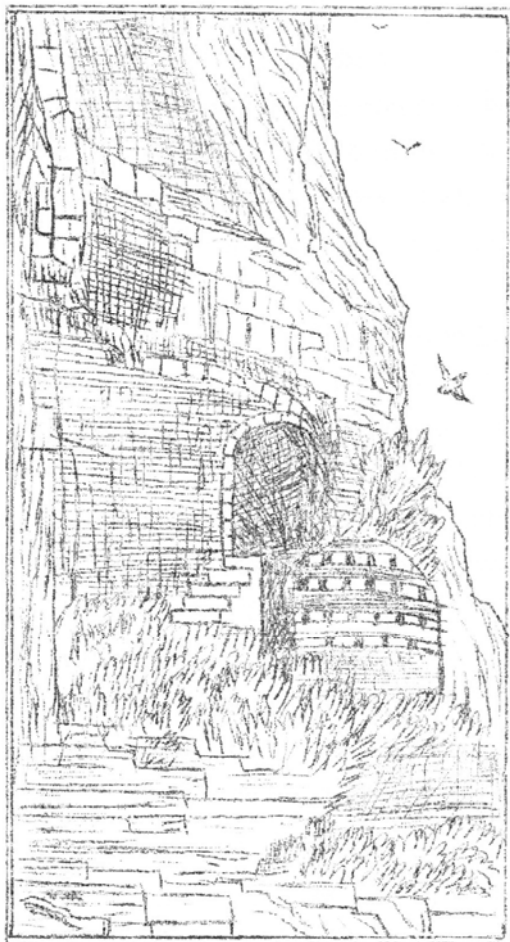
Het is treffend dezelfde uitdrukking gebruikt te zien door Meistermann: “Van Naïm bereikt men in 50 minuten Endor, wanneer men draait om de voet van de berg in oostelijke richting.” (Guide, 561).

godsdienst was gedeeltelijk heidens en zij gingen God aanbidden in de tempel op de Gerizzimberg nabij Samaria. Hiervoor hadden zij een lastige weg van verscheidene uren door het gebergte af te leggen; zij gingen gebukt onder zware openbare dienstwerken, want zij moesten als slaven aan de tempel te Jeruzalem en aan andere openbare gebouwen zware arbeid verrichten (zie nr. 234, voetnoot 472, een nota over dit slavenras).

De H. Familie werd bij deze mensen vriendelijk ontvangen en zij bracht de volgende dag bij hen hier door. Bij haar terugkeer uit Egypte heeft de H. Familie deze mensen nogmaals bezocht, en ook later, toen Jezus in zijn 12^e jaar naar de tempel ging en vandaar naar Nazareth terugkeerde. Dit hele gezin heeft zich later door Joannes laten dopen en is dan ook tot de gemeente van Jezus toegetreden.

Deze plaats hier is niet ver afgelegen van een andere, wonderlijke, hooggelegen stad, waarvan ik de naam niet meer met volle zekerheid kan noemen, daar ik in de omstreken zo vele steden gezien en horen noemen heb; daaronder herinner ik me Legio en Massalot, waartussen Nazara, naar ik meen, gelegen is.

Bij het kaartje hiernaast:

Versterkte ingang van het grottencomplex Massalot, in de steile helling naar de top toe.

Men bereikt hem in drie kwartier langs een trappenweg tegen de rotswand.

Binnentredend komt men in een gang die naar de voornaamste, ruime, stevig versterkte kamer leidt. De grotten zijn onderling verbonden door gangen en trappen.

Van een terras bij de bovenste grotten heeft men een heerlijk uitzicht op de vlakte en het noordelijk gedeelte van het Meer Gennezaret en de bergen van Safed.

Ik geloof bijna dat de stad waarvan de ligging mij zo verwonderde, Legio heette, doch ze heeft nog een andere naam³⁷⁰.

³⁷⁰ De stad die door haar ligging K. verwonderde, kan Megiddo geweest zijn, (als het niet Endor was).

Megiddo ligt aan de zuidrand van de Esdrelonvlakte, 4 uren van Nazara, op de heuvel die nu Moetesellim heet; de stad werd zeer grondig opgegraven. In Christus' tijd was ze half verwoest en reeds ontwikkelde zich aan de zuidoostvoet van de heuvel Legio, dat de rol van Megiddo overnam.

Even ver, d.i. 4 uren ten noorden van Nazara lag **Massalot**, dat men als onbekend beschouwt en dat nochtans gelokaliseerd kan worden. Dit doen wij straks.

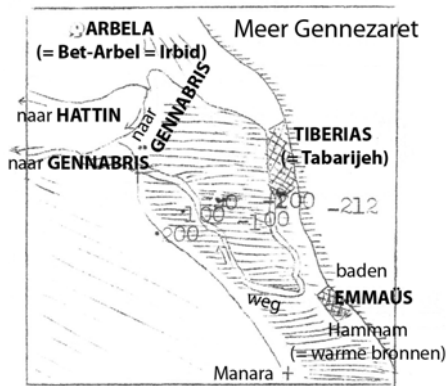
De aanwijzing 'tussen Massalot en Megiddo' (twee verwijderde plaatsen) schijnt ons vreemd. Wellicht was K. op dit ogenblik in haar gedachten intens met die twee plaatsen bezig.

Ligging van **Massalot**. – “De Syriërs sloegen de weg in naar Galgala, belegerden Massalot bij Arbela, veroverden Massalot en brachten er velen om het leven.” (I Makk. 9, 2).

“De Syriërs vielen Palestina binnen, kampeerden bij Arbela in Galilea, overrompelden de spelonken, waar zich vele Joden hadden verscholen en trokken daarna verder naar Jeruzalem.” (Aldus Flavius Josephus, Ant. II, 346, nr. 492).

Galgala (zie fasc. 21, nr. 961, voetnoot 483) is volgens K. een, ons overigens onbekende, stad nabij Safed. Eenmaal Galgala voorbij, veroverden zij Massalot en brachten er velen om het leven.

Deze velen hadden zich verscholen in de spelonken van Massalot bij Arbela. Welnu, Arbela is het huidige Irbid, 7 km ten noordwesten van Tiberias en aan de westvoet van de hoge berg, waarin de fameuze spelonken zich bevinden. Deze hebben te allen tijde als vesting dienst gedaan en zijn zeer moeilijk te veroveren. Ook Flavius Josephus bracht ze in staat van verdediging in het begin van de Joodse oorlog in 67 na Christus.

Aan de noordvoet van die spelonkenberg kronkelt de rivier Hamam op de bodem van een diepe ravijn naar het Meer toe. De hellingen van die diepe vallei gelijken in meerdere plaatsen op echte, reusachtige, bijna loodrechte muren. In de noordhelling van de berg, dus in de zuidhelling van de ravijn bestaan misschien niet minder dan 100 diepe grotten, die in de schoot van de berg onderling verbonden zijn en meerdere verdiepingen vormen. Van de vallei uit bereikt men ze langs een weg die bestaat uit rotstrappen langs de bijna loodrechte berghelling. Binnen komt men langs trappen en gangen van de ene grot in de andere, van de ene verdieping op de andere.

Verder betekent Massalot volgens sommigen 'trappen'.

Als nu de Syriërs, volgens I Makk. 9, 2, Massalot veroverden en er velen doodden; wanneer zij, volgens Flavius Josephus de spelonken veroverden en de Joden die er zich verscholen hadden om het leven brachten; wanneer beiden dezelfde krijgsverrichting bedoelen, dan volgt daaruit dat onder Massalot die spelonkenvesting te verstaan is.

Let men meer op de betekenis van de naam Massalot, dan kunnen wij ook nog aannemen dat Massalot wellicht een dorp aan de voet van de berg is, dat zijn naam aan de rotstrappen, die naar boven voerden, ontleende, of zelfs aan de trappen die in de berg de ene verdieping met de andere verbonden.

Misschien zien wij in Massalot nog beter de naam van minder dan een dorp of wijk, nl. van een hoek, in de zin die wij in het Vlaams daaraan hechten, b.v. patershoek, winkelhoek, kapelhoek. Wij zouden kunnen zeggen: trappenhoek of grottenhoek te Arbela, Massalot in Arbelis, op het gebied van Arbela.

Wij hebben ons deze uitweiding veroorloofd, omdat de kennis van de ligging van Massalot helpt tot een beter begrip van de schriftuurpassage I Makk. 9, 2. Wij hebben ons immers ook tot doel gesteld K. in dienst te stellen van de H. Schrift en exegese.

De dienst die K. ons hier bewijst is ons in fasc. 27, nr. 961 te wijzen op het bestaan van een Galgala nabij Safed.

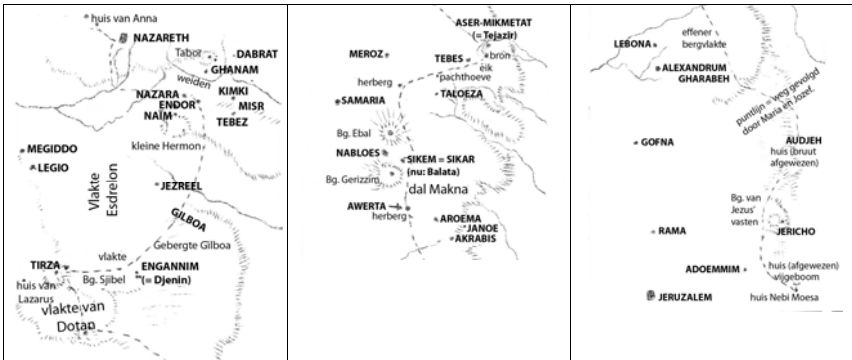
De H. Schrift noemt wel dit Galgala, maar niemand denkt eraan het hier bij Safed te zoeken.

De topografie kent alleen 3 Galgala's in Judea en daar Galgala ten noorden van Massalot moet liggen, waar moet men dan dit laatste zoeken? Vandaar de bekentenis van Legendre in D.B. bij 't woord Arbèle: Massalot is onbekend.

Zondag, 4 maart. –

Gisteren, zaterdagavond, na het sluiten van de sabbat, verliet de H. Familie Nazara en reisde gedurende de gehele nacht en ik zag haar de gehele zondag en de nacht op de maandag zich bij de grote oude terpentijnboom verborgen houden; het was dezelfde boom, waarbij ik hen in de advent, op hun reis naar Bethlehem, had zien vertoeven, toen de H. Maagd het zo koud had.

Het was de terpentijnboom van Abraham, bij het woud Moreh, niet ver van Sikem, Taänat-Siloh en Aroema.

(We laten hier 5 foutieve regels weg, die reeds gezegd zijn in fasc. 4, op het einde van nr. 105 en daar als foutief aangeduid in voetnoot 226; zie ook kaartje aldaar).

Maandag, 5 maart. –

Hedenmorgen vroeg zag ik de H. Familie in een vruchtbaar gewest, naast een klein water of beek bij een balsemboompje uitrusten en zich verkwikken; het Kindje Jezus lag met blote voetjes op de schoot der H. Maagd. In de twijgen van de balsemstruiken die rode bessen droegen, waren hier en daar insnijdingen gemaakt, waaruit het vocht in kleine opgehangen (of onder geplaatste) potjes droop; het verwonderde mij dat deze niet gestolen werden (zie fasc. 2, nr. 60, voetnoot 126). Jozef deed

van het sap in de kleine kruikjes welke zij mee hadden (wat op moeizame reizen geoorloofd was). Zij aten broodjes en bessen die Jozef in de nabijheid plukte; de ezel dronk aan het water en weidde in de omtrek; ik zag links van hen in de verte Jeruzalem dat hooggelegen was; het tafereel van dit oponthoud was buitengewoon treffend.

Joannes in de woestijn.

175.

Dinsdag 6 maart. –

Zakarias en Elisabet werden eveneens tegen het dreigende gevaar gewaarschuwd, ik meen door de H. Familie zelf die hun een vertrouwde bode had gezonden. Hierop zag ik Elisabet de kleine Joannes naar een zeer verborgen plaats in de woestijn brengen, een paar uren ten zuiden van Hebron (cfr. nr. 176, waar overigens talrijke grotten zijn).

Zakarias vergezelde haar slechts een kort eindweegs, tot waar zij op een vlot een klein water overstaken; hier nam Zakarias afscheid van vrouw en kind en reisde van daar naar Nazareth, de weg volgend, waarlangs Maria Elisabet was komen bezoeken. Ik zag hem heden, 6 maart, onderweg; waarschijnlijk wil hij bij Anna zelf betrouwbare inlichtingen inwinnen. Verschillende vrienden van de H. Familie in de omstreken van Nazareth zijn over haar heengaan zeer bedroefd.

De kleine Joannes droeg slechts een lamsvacht om het lijf. Hoewel amper 1,5 jaar oud liep hij reeds met vaste stap en kon reeds springen; hij hield toen ook reeds de kleine witte staf in de hand, waarmee hij op de wijze van de kinderen rondliep en speelde.

Men moet hier onder woestijn geen uitgestrekte, verlaten, verzengde (= verschroeide, verbrande) zandvlakte verstaan, maar een wildernis (of onbebouwd gewest) met vele rotsen, ravijnen en

spelonken; dat gewest is begroeid (althans grotendeels) met allerhande struikgewas en ook wilde vruchten en bessen³⁷¹.

Elisabet bracht de kleine Joannes in een spelonk, waarin, na Jezus' dood, ook Magdalena een tijdlang verbleven heeft. Hoelang er ditmaal Elisabet met haar nog zo klein zoontje verborgen bleef, staat me nu niet voor de geest, waarschijnlijk slechts zolang tot het gevaar van de vervolging door Herodes minder dreigend en de voorzorg minder noodzakelijk geworden was; toen is zij met het knaapje teruggekeerd naar Joetta dat er ongeveer 2 uren van verwijderd lag; ik heb haar inderdaad, in de tijd dat Herodes de moeders met hun knaapjes tot de leeftijd van 2 jaren bijeen liet komen – wat eerst een jaar later gebeurde, de kleine Joannes nogmaals in de woestijn in veiligheid zien brengen.

Brentano doet opmerken:

Nadat de zienster tot hier toe de vluchttaferelen van dag tot dag had verhaald, werden, ten gevolge van ziekte en uitwendige storingen, haar mededelingen onderbroken, en toen zij enige dagen later haar verhaal weer opnam, zegde zij:

“Ik kan de dagen nu niet meer zo nauwkeurig bepalen, doch ik wil naar best vermogen de verschillende taferelen van de vlucht naar Egypte vertellen in de volgorde, waarin ik ze gezien heb.”

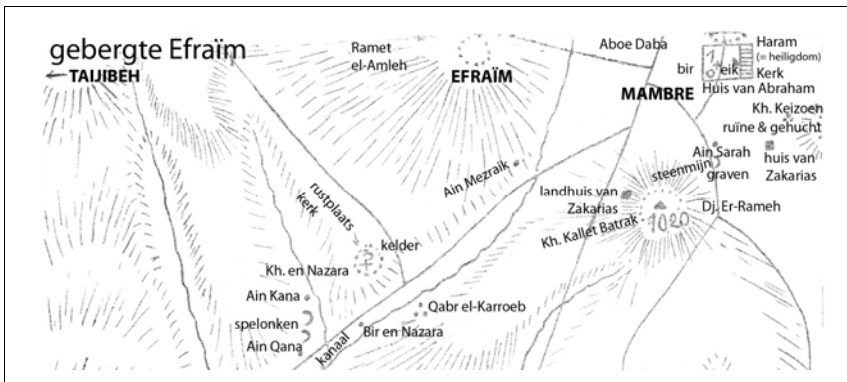
³⁷¹ K. schetst hier zeer treffend in enkele woorden wat de H. Schrift verstaat onder het Hebreeuwse woord 'midbar' = 'woestijn'. Het woord bevat niet het denkbeeld van een uitgestrekt, waterloos, onvruchtbaar land, zoals de Sahara of de Arabische woestijn, maar eerder een beperkte, eenzame plaats of district met rotsen, ravijnen en soms grotten. Zulk een hoek of gewest is dor en bijna onbewoond. Nochtans treft men in diepten en op de bodems van ravijnen heesters en gras aan; in de regentijd kan het gras zelfs overvloedig zijn en hoog en aan talrijke kudden van nomaden voeder verstrekken, doch de zomer door vinden de kudden er hoogstens schrale graspijl-tjes. (cfr. D.B. Midbar; Guérin, Judée, III, 172).

Reis der H. Familie. – Zesde halte.

176.

Nadat de H. Familie over enige hoogten van de Olijfberg (en ook in de melkgrot van Bethlehem) gekomen was, zag ik haar van hier in de richting van Hebron gaan. Gekomen op ongeveer een uur afstand van het woud Mambre (dat bij de grafspelonk van Abraham was), nam zij haar intrek in een ruime spelonk in het wilde ravijn van een berg of gebergte (Efraïm), waarop een stad lag met een name die als Efraïm klonk; ik geloof dat dit reeds de zesde halte op hun vluchtreis was.

(Voor Efraïm in deze passage, zie het kaartje van Hebron en omgeving met de uitleg, in 't begin van fasc. 4).

Ik zag de H. Familie hier zeer vermoeid, uitgeput en terneergeslagen aankomen. Maria was zeer bedroefd en weende; overal hadden zij gebrek aan, want hun vluchtreis ging langs omwegen; zij vermeden alle steden en openbare herbergen; zij rustten hier een hele dag uit en er gebeurden meerdere wonderen tot hun verkwikking. Er ontstond een bron op Maria's gebed in de grot en een wilde geit die hier tot hen gelopen kwam, liet zich melken; ook verscheen hun hier een engel die hen troostte.

In deze spelonk had dikwijls een profeet gebeden; ook Samuel, meen ik, hield zich hier enige malen op. David hoedde in deze omgeving de schapen van zijn vader, bad hier en ontving er bevelen om man tegen man tegen Goliat te gaan vechten³⁷².

³⁷² In deze aanvulling van de beschrijving van de vlucht naar Egypte vergat de zienster melding te maken van deze halte, maar zij deed het bovenstaande verhaal in haar dagelijkse mededelingen over Jezus' openbaar leven, wanneer Jezus deze plaatsen bezocht; zij zag Hem met enige leerlingen in deze grot vertoeven en hoorde Hem spreken over de genaden in deze plaats bewezen en in het algemeen over de bezwaren aan de vlucht naar Egypte verbonden.

Jezus zegende deze grot, als wijdde Hij bij voorbaat de kerk in, die eens, naar Hij voorzegde, boven deze grot gebouwd zou worden.

Nog zegde zij over die plaats: "Deze grot, door de H. Familie op haar vlucht bezocht, werd later de rustplaats van Maria genoemd en bezocht door de pelgrims, zonder dat men nauwkeurig wist wat op deze plaats geschied was; later woonde op deze plaats slechts gemeen volk."
(Zie in het verder verhaal fasc. 11, geheel nr. 311, 9 oktober 1821).

Brentano, van wie deze nota is, vervolgt: "Zij beschreef ook zeer nauwkeurig de ligging van die plaats, zodat de schrijver ze lange tijd daarna in een reisverhaal terugkende; hij was nl. niet weinig verrast, toen hij in 'De reis naar Jeruzalem' van de franciscaan Antonius Gonzalez (Antw. 1679, I, 556) las dat deze pelgrim een klein uur van Hebron, in de richting van Bethlehem, links van de weg in een dorp was gegaan, dat het dorp van Maria genoemd werd, omdat zij op haar vlucht naar Egypte daar stilgehouden en gerust had; het ligt op een hoogte, voegt hij er aan toe; er stond nog een kerk met drie beuken en drie ingangen. Op de muur stelde een tafereel de vlucht voor: Maria met het Kind op de ezel, die door Jozef geleid wordt. Aan de voet van de heuvel waarop het dorp gelegen was en de kerk stond, was een schone bron, de Mariabron geheten."

Een ander pelgrim, Arvieux, zegt eveneens in zijn reisbeschrijving: "Tussen Hebron en Bethlehem bezochten wij het dorp van de H. Maagd, waar men zegt dat zij gerust heeft op haar vlucht naar Egypte." (Herinneringen, II. Leipzig, 1783).

Aan deze nota van Brentano moeten wij toevoegen. – K. noemt het gebergte, op wiens voet het dorp ligt: Efraïm = Efron.

Het ligt voor de hand dat dit gebergte, dat zich meer dan een uur westwaarts in de richting van Hebron uitstrekt, zijn naam ontleend heeft aan de

Ontmoeting met de kleine Joannes.

Vanuit deze grot trokken zij, de Dode Zee steeds aan hun linkerkant hebbend, 7 uren ver naar het zuiden en 2 uren voorbij Hebron kwamen zij in de woestijn, waar zich toen de kleine Joannes ophield; de weg die zij volgden kwam voorbij zijn spelonk op de afstand van een boogscheut.

Ik zag de H. Familie eenzaam, afgemat en smachtend van dorst door een zandige woestijn trekken; de waterzak en ook de balsemkruikjes waren ledig en de H. Maagd was bedroefd en leed nog meer om de dorst van haar Kindje dan van haar eigen dorst;

Hettietische hoofdman van Hebron, die aan Abraham de grafspelonk Makpelah verkocht en die Efron heette (Gen. 23).

We zegden reeds een woord over dit Efraïm in 't begin van fasc. 4 en het is aangetekend op de kaart van Hebron (eveneens in 't begin van fasc. 4). Daar vindt men ook, 6 cm lager, het dorp van Maria met de door K. vermelde grotten.

Het dorp of de ruïne ervan draagt nu de naam Khirbet en-Nazara, d.i. ruïne van het dorp der christenen. Daar vond men, zelfs nog in de 19e eeuw, althans in haar begin, (in de tweede helft misschien niet meer, naar het zeggen van V. Guérin) de overblijfselen van een driebeukige kerk met drie ingangen. Onder de kerk is een kelder, crypte of grot, zodat de vraag openblijft of de H. Familie in deze kelder gerust heeft dan wel in één van die andere grotten die men op de kaart ziet, 200 m ten zuidwesten van de ruïne en in een klein dal dat een bijdal is van de wadi Toeffah.

Zelfs de naam van de berg en van een stad of dorp blijft nog bewaard, maar dan in zijn Arabische vertaling Taïyibeh. Deze naam is nog gehecht aan een ruïne 6 à 7 km ten westen van de top Ramet el-Amleh. Gevallen waarin de naam van een gewest aan één plek verbonden bleef, doen zich niet zo zelden voor, b.v. Namre, Gilad, Sarona, Garis, Kiti, enz.

Van de ruïne Taïyibeh zegt V. Guérin: "In de oudheid lag daar een dorp of stad, waarvan de naam verloren is, want de naam Taïyibeh is van Arabische oorsprong. De oudheid echter van de plaats blijkt uit de oude elementen, die men in de ruïne waarneemt, evenals uit de oude citernen die men er hier en daar vindt. Ook vindt men er grotten en een bronput, die op een oude, bewoonde plaats wijzen." (Judee, III, 352-353).

Zoals reeds gezegd, vond Guérin te Kh. Nazara, geen kerk meer (Jud. 276-277).

zo weken zij een weinig van de weg af; daar groeide struikgewas en wat schraal en mager gras op een dieper gelegen bodem.

De H. Maagd daalde van de ezel af en ging een weinig op het gras neerzitten; zij hield het Kindje vóór zich en bad in grote droefheid tot God. Terwijl zij op die manier om water bad, als een andere Hagar in de woestijn, vertoonde zich aan mijn ogen een buitengewoon treffend schouwspel.

De spelonk waarin Elisabet het knaapje Joannes in veiligheid gebracht had, was zeer nabij, doch op een hoger niveau in een rotswildernis. Daar zag ik de kleine Joannes tussen struiken en stenen in de buurt van zijn grot rondzwerfen; hij scheen mij vol bekommernis en ongeduldig van verlangen op iemand te wachten.

In dit visioen zag ik Elisabet niet optreden; de aanblik van die kleine knaap, die daar met zo'n vaste en zekere stap onbevangen in de wildernis rondzwierf, maakte op mij een geheel eigen, aangrijpende en betekenisvolle indruk. Gelijk hij nog voor zijn geboorte onder het hart van zijn moeder, zijn Heer en Meester reeds eenmaal als het ware tegemoet was gesprongen, zo werd hij ook nu bewogen en aangetrokken door de nabijheid van zijn dorstlijdende Verlosser. Ik zag hem; hij droeg een lammervacht die dwars van zijn schouder hing en om zijn middel vastgegordeeld was; in zijn hand hield hij een staafje met aan de top een wimpel van bast (= buitenste laag van een boom; schors).

Hij voelde dat Jezus naderde, voorbij zou trekken en dat Hij dorst had; hij viel op de knieën en bad tot God met uitgestrekte armen. Vervolgens sprong hij op, gedreven door de Geest van God, liep tot op de hoge rand van een rotsheuvel, stiet daar boven met zijn staf in de grond en een rijke bron sprong te voorschijn.

Nu liep hij vlug de ontsprongen beek vooruit tot aan de rand waar ze neerstortte; daar bleef hij stilstaan en zag de H. Familie op enige afstand voorbijtrekken³⁷³.

³⁷³ Katarina hoorde de Heer zelf van dit roerend gebeuren melding maken in haar visioenen op Jezus' openbaar leven, toen Hij, 18 dagen na Joannes' dood, te Hebron gekomen was om de verwanten van de Doper te troosten (zie de nrs. 1027-1028).

Bij deze gelegenheid vertelde Hij veel over zijn Voorloper en zei o.m. dat deze Hem slechts driemaal lichamelijk had gezien, nl.

- in de hier beschreven omstandigheid,
- vervolgens toen hij Jezus doopte,
- tenslotte bij de Jordaan, toen hij Jezus op enige afstand zag voorbijgaan en tot enige leerlingen zegde: "Ziet daar, het Lam van God." (zie de nrs. 314-316).

Tot hier deze nota van Brentano.

Wij wensen er aan toe te voegen als antwoord op kritiek die gemaakt zou kunnen worden. Ik zie niet in waarom dit verhaal in zijn geheel genomen, niet reëel en authentiek zou zijn:

- 1) Het is absoluut in overeenstemming met de profetische zending van Joannes: het gebeuren is een voorspelling en voorafbeelding.

Geheel Joannes' leven zal ten doel hebben de dorst van de Verlosser naar liefde en naar zielen te lessen; het zinnebeeldig karakter van het voorval sluit niet uit dat het reëel is geweest; zo was ook het lessen van de dorst van Jezus door de Samaritaanse vrouw een werkelijkheid en toch een zinnebeeldige handeling.

- 2) Waarom zou Joannes die 6 maanden ouder was dan Jezus en nu op zijn minste 15 (eventueel 21) maand geworden was, hij die reeds in de schoot van zijn moeder de nabijheid van de Verlosser gevoeld had, nu niet zijn dorstlijdende Meester herkend hebben, nu hij reeds rondlopen kon en tekenen gaf van verstandelijk onderscheid.

K. zal later vertellen dat hij de Heiland steeds zag in de geest en altijd wist waar Hij zich bevond.

- 3) Het feit is in overeenstemming met het Evangelie dat de indruk wekt dat Joannes zich reeds heel, heel vroeg in de woestijn terugtrok (Lk. 1, 80).

Sluiten we met deze gedachte: de profeten onder wie Joannes de grootste was, predikten, zoals overigens Jezus zelf, evenzeer door daden en zinnebeeldige handelingen als door woorden.

De H. Maagd hield nu het Kindje Jezus in de hoogte en wees het in de richting van Joannes met de woorden: “Kijk, daar, Joannes in de woestijn.”

Nu zag ik Joannes vol blijdschap naast het neerstortende water opspringen en met de bastwimpel aan zijn staafje zwaaiende wenken en dan vlug de woestijn terug inlopen; de beek bereikte na korte tijd de weg van de reizigers; dezen stapten erover, maakten daar een halte op een geschikte plaats, waar wat struikgewas en enig schraal gras groeide en verkwikten zich. Maria steeg met het Kindje van de ezel; zij waren allen ontroerd en verblijd en Maria ging neerzitten op het gras; daar was het goed rusten. Jozef groef op enige afstand een kuil die aanstonds vol water liep. Nadat het bezonken en gans helder geworden was, lesten zij hun dorst. Maria waste haar Kindje; dan wasten en verkoelden zij hun handen, voeten en aangezicht; ook de ezel, door Jozef bij het water gebracht, dronk met gretige teugen. Tenslotte vulde Jozef nog zijn waterzak.

Allen waren zo dankbaar en gelukkig; het dorre gras werd rijk besproeid en richtte zich op; de zon milderde haar stralen en scheen behaaglijk op hun geluk neer te zien; allen waren verfrist, overgelukkig, getroost en voldaan (dank zij Joannes). Zij vertoefden hier van 2 tot 3 uren.

Dit geldt voor het verhaal in zijn geheel. Dit sluit de mogelijkheid niet uit dat een bijzonderheid een toegevoegde trek kan zijn, b.v. dat de jongen aan de zienster getoond wordt met staf en wimpel en in een lammerenvacht gehuld, niet omdat hij werkelijk zo rondliep, maar opdat zij, op grond van een traditionele voorstelling, hem dadelijk zou herkennen.

Het staat iedereen vrij hierover, zoals ook over het geheel, te denken zoals hij wil; wie kent er immers alle geheimen en moeilijkheden van de mystieke ervaringen? We mogen ook wel een beetje oog hebben voor de dichterlijke schoonheid en vroomheid van het verhaal.

Voortzetting van de reis.

177.

De laatste logeerplaats van de H. Familie op het grondgebied van Herodes was niet ver van een stad aan de rand der woestijn, enige uren van de Dode Zee; de stad heette Anam of Anem of Anim.

De verhaalster aarzelde tussen deze klanken; de goede vorm is Anim³⁷⁴.

Zij namen in een afzonderlijk gelegen huis hun intrek; het was een herberg voor reizigers die door de woestijn moesten. Tegen een hoogte lagen daar verschillende hutten en schuren, en in de omtrek groeide er ook nog enig ooft (= alle eetbare vruchten uit het plantenrijk, boomvruchten, fruit) in het wild; de bewoners schenen mij kameeldrijvers te zijn; zij bezaten vele kamelen die daar in omheinde weiden graasden; de mensen waren hier onwetend en enigszins verwilderd. (Laat ons zeggen een mengsel van goed en kwaad. Terwijl zij enerzijds niet terugdeinzen voor stroperij, komen zij trouw de wetten der herbergzaamheid na).

Zij hadden ook wel stroperij gepleegd, maar ontvingen de H. Familie toch goed en bewezen haar gastvrijheid. Ook in de nabijgelegen stad woonden vele mensen, die zich hier (te Anim) na oorlogen gevestigd hadden en geen geordend leven leidden; er was in de herberg o.a. een man van ongeveer 20 jaar, die Ruben heette.

³⁷⁴ **Anim.** – Anim, dubbel dorp, 4 uren ten zuiden van Hebron; nu heet het Ghoewein, in de grond dezelfde naam.

Volgens K. hield de H. Familie in de nabijheid haar laatste rustplaats op het gebied van Herodes. Deze heerste ook over Idumea, dat zich uitstreckte vanaf Jardas in het zuiden tot een uur ten noorden van Hebron, nl. tot de vestingstad Betsoer.

Jardas, nu tell Arad, ligt 2 uren ten zuidoosten van Anim (zie grote kaart).

Donderdag, 8 maart. –

Ik zag de H. Familie in een sterrenheldere nacht door een zandige wildernis trekken, die met laag struikgewas begroeid was; het was mij alsof ik haar door de woestijn vergezelde. Deze woestijn was zeer gevaarlijk wegens de slangen, die in groot getal in kleine diepten tot een kring ineengekronkeld onder het groen verscholen lagen. Onder een akelig gesis naderden zij tot de weg en strekten hun koppen vooruit naar de H. Familie, die echter, van licht omgeven en zeker van Gods bijstand, ongedeerd voorbijtrok.

Ik zag ook nog een ander soort gevaarlijke dieren: aan hun langwerpige, zwartachtig lijf hadden ze korte poten en een soort vleugels zonder veren, als grote vinnen; ze schoten als vliegend over de bodem vooruit en hadden in de vorm van hun kop iets van een vis. (Hier zet Brentano tussen haakjes: waarschijnlijk vliegende hagedissen)³⁷⁵.

³⁷⁵ Gevleugelde hagedissen. – Mijns inziens zullen hier scorpioenen bedoeld zijn. Vóór de bek heeft dit insect 2 lange voelhoornen, die voorzien zijn van grijptangen, zoals bij zeekreeften, waarmee het dier zijn prooi grijpt. De staart bestaat uit 6 leden; in het voorlaatste lid, dat zwarter is, zit het gift geborgen; het laatste is voorzien van een angel, die de steek toebrengt en aanstonds hierop door twee poriën het gift projecteert.

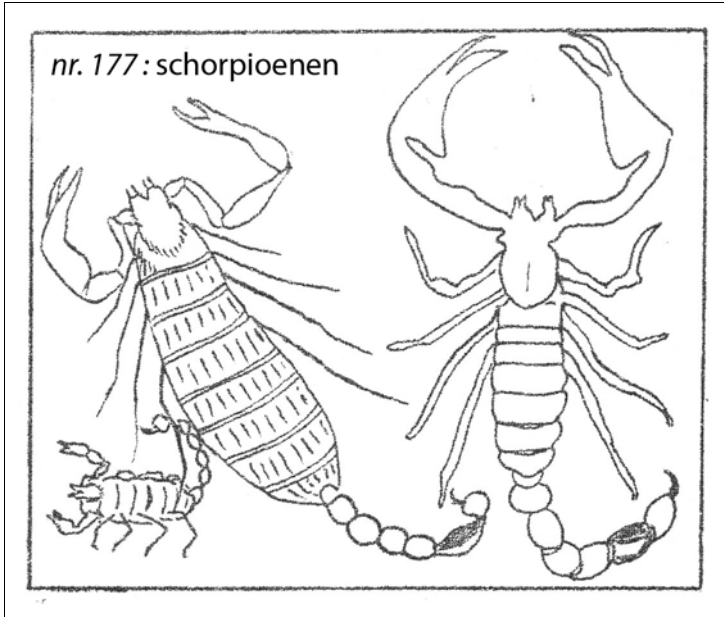
Men telt op zijn minst 8 soorten van scorpioenen, verschillend in grootte en kleur. De zwartachtige, 15 cm lang, zijn de geduchtste; men vindt de scorpioenen in droge, warme streken; het krioelt ervan in Palestina en het Sinaï-schiereiland.

Ten zuidwesten van de Dode Zee heet een berg, waar wij de H. Familie nu ongeveer gekomen zien, van oudsher de 'scorpioenbergr', wegens het groot aantal scorpioenen.

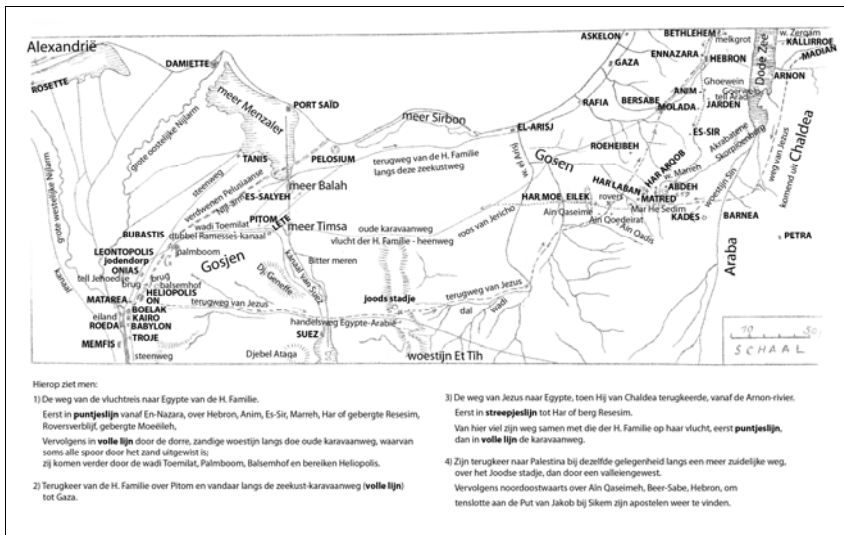
Bij Dapper lezen wij: "Geen stad in Perzië heeft meer van scorpioenen te lijden dan Kachan. De giftigste zijn koolzwart, een vinger lang en dik; zij gelijken op kreeften, behalve dat hun kop stomper en hun lijf veel dunner is ... ze lopen gezwind ..." (Perzië, 37).

Deze tekst is belangrijk wegens de laatste woorden; zo zegt immers ook Katarina: "Ze snelden ras voorbij, als vlogen ze ..."

We kunnen dus aannemen dat K. hier scorpioenen op het oog heeft.

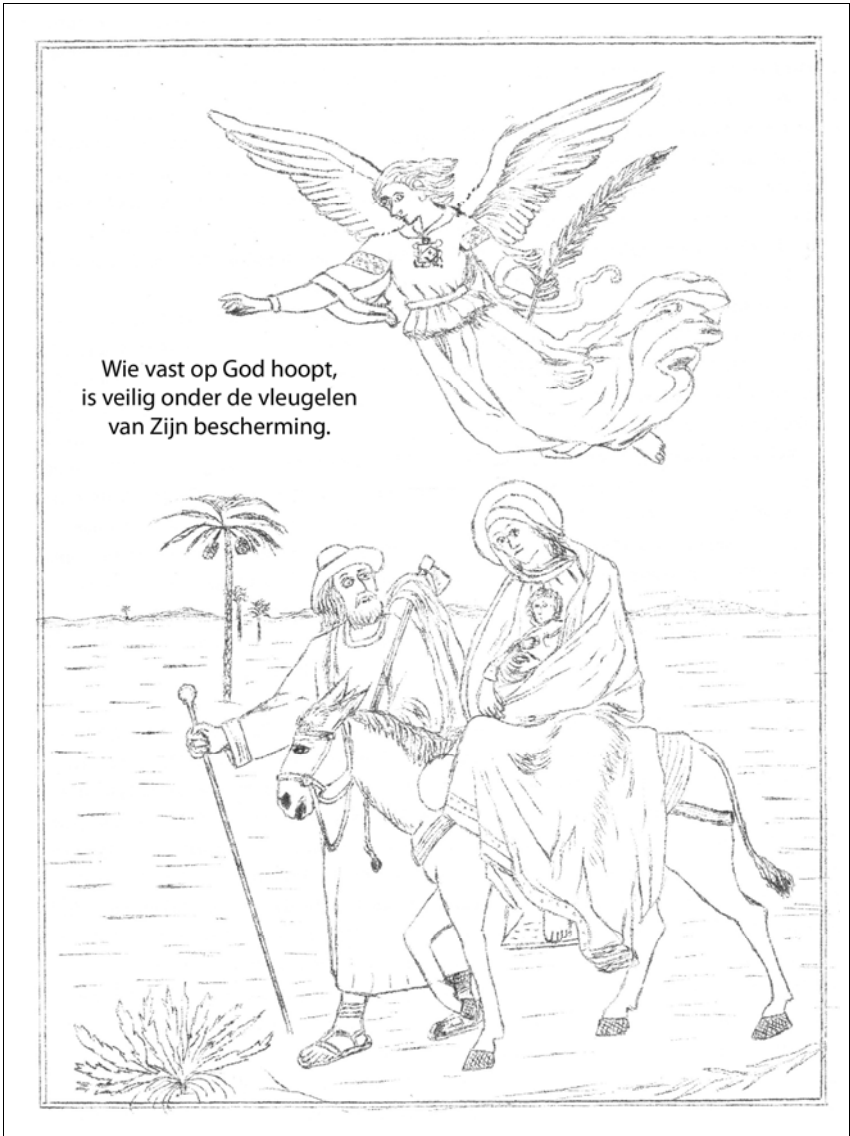
Ik zag de H. Familie hierna achter struikgewas aan een diepe bodemdaling aan de rand van een holle weg komen en hier rustten zij een weinig; de streek was benauwelijk en wegens wilde en vergiftigde dieren onveilig.

Hierop ziet men:

- 1) De weg van de vluchtreis naar Egypte van de H. Familie.
Eerst in puntjeslijn vanaf En-Nazara, over Hebron, Anim, Es-Sir, Marreh, Har of gebergte Resesim, Roversverblijf, gebergte Moeëieleh,
Vervolgens in volle lijn door de dorre, zandige woestijn langs doe oude karavaanweg, waarvan soms alle spoor door het zand uitgewist is; zij komen verder door de wadi Toemilat, Palmboom, Balsemhof en bereiken Heliopolis.
- 2) Terugkeer van de H. Familie over Pitom en vandaar langs de zoekst-karavaanweg (volle lijn) tot Gaza.
- 3) De weg van Jezus naar Egypte, toen Hij van Chaldea terugkeerde, vanaf de Arnon-rivier.
Eerst in streepjeslijn tot Har of berg Resesim.
Van hier viel zijn weg samen met die der H. Familie op haar vlucht, eerst puntjeslijn, dan in volle lijn de karavaanweg.
- 4) Zijn terugkeer naar Palestina bij dezelfde gelegenheid langs een meer zuidelijke weg over het Joodse stadje, dan door een valleingewest.
Vervolgens noordoostwaarts over Ain Qasimeh, Beer-Sabe, Hebron, om tenslotte aan de Put van Jakob bij Sikem zijn apostelen weer te vinden.

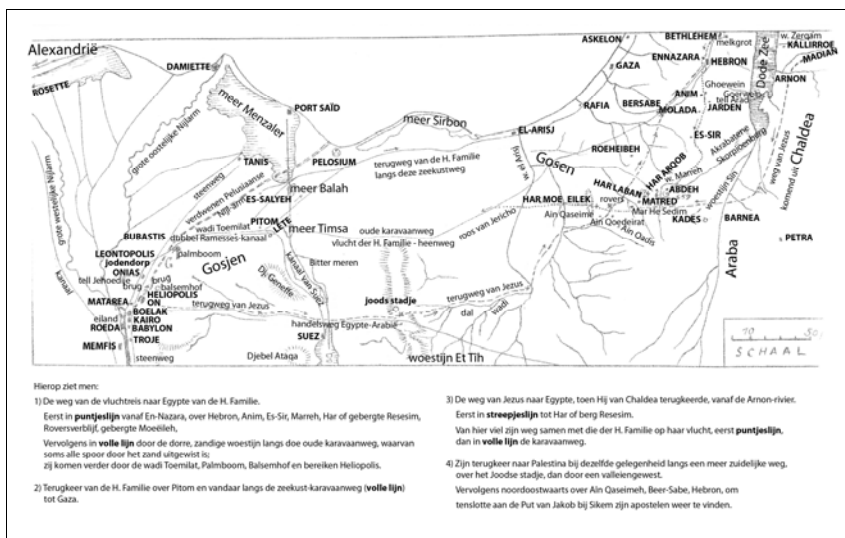
Vervolgens noordoostwaarts over Aïn Qaseimeh, Beer-Sabe, Hebron, om tenslotte aan de Put van Jakob bij Sikem zijn apostelen weer te vinden.

Nu trok de H. Familie, steeds parallel met de heerbaan, een uur meer oostelijk verder. De naam van de laatste plaats tussen Judea en de woestijn welke zij nu bereikten, klonk bijna als Mara. Ik dacht daarbij nog aan de geboorteplaats van de H. Anna, doch deze plaats was het niet.

(Zie onze grote kaart, geheel beneden, waar men een wadi vindt met name Marreh, waaruit volgt dat heel waarschijnlijk op haar boorden een plaats van dezelfde naam gelegen zal hebben).

De bewoners waren onbeschoft en hardvochtig en de H. Familie kon niets ter verkwikking van hen bekomen.

Van hier kwamen zij in een grote zandwoestijn. (Zie voor deze vluchtreis het kaartje hiervoor na). Hier zagen zij weg noch richting en wisten geen raad. Na nog alzo op goed geluk af een eind gegaan te hebben, ontwaarden zij een donker, onheilspellend berggevaarte. (Wij stellen ons voor dat het vóór de djabel of Har Moeïleeh ligt.)

De H. Familie verkeerde in grote onzekerheid; zij vielen op hun knieën neer en baden God om hulp. Nu naderden verschillende grote wilde dieren tot hen, die zij in het eerst als gevaarlijk beschouwden, maar deze dieren waren volstrekt niet boosaardig: ze zagen hen integendeel vriendelijk aan, juist gelijk de oude hond van mijn biechtvader, toen deze mij voortijds bezocht, naar mij opkeek.

Ook bemerkte ik weldra dat deze dieren hun toegezonden waren om hun de weg aan te tonen; zij blikten naar het gebergte en liepen in die richting en keerden terug, juist zoals een hond doet, die iemand ergens wil brengen; ik zag dat de H. Familie deze dieren uiteindelijk volgde en over een gebergte in een woeste, onherbergzame, onveilige landstreek kwam.

De H. Familie bij rovers.

Het was donker en zij volgden een weg langs een woud. Een weinig ter zijde van de weg zag ik vóór het bos een ellendige hut staan en niet ver daarvan hing in een boom een lantaarn, om de reizigers, voor wie hij van zeer ver zichtbaar was, in die richting te lokken; het was een zeer gevaarlijke weg, op meerdere plaatsen met grachten doorsneden; ook de hut was met allerlei grachten omringd en dwars over de begaanbare plaatsen van de weg waren hier en daar verborgen draden gespannen; de voorbijkomenden moesten hiertegen schoppen, waardoor een bel in de hut een teken gaf; hierdoor gewaarschuwd kwamen de rovers uit de hut om de reizigers aan te randen en uit te plunderen. De rovershut stond niet onveranderlijk op dezelfde standplaats; ze was verdraagbaar en werd volgens de omstandigheden door de rovers elders opgeslagen.

Toen de H. Familie de opgehangen loklantaarn naderde, zag ik haar opeens door de hoofdman en 5 van zijn mederovers omringd; hun bedoeling was aanvankelijk misdadig, doch ik zag dat de hoofdman bij de aanblik van het Jezuskindje door een straal met

de scherpte van een pijl in het hart getroffen werd; hierop beval hij zijn gezellen deze reizigers geen kwaad te berokkenen.

Ook de H. Maagd zag die straal in het hart van de rover dringen, zoals zij het later, na haar terugkeer, aan de profetes Hanna vertelde³⁷⁶.

De rovershoofdman leidde de H. Familie nu over de gevaarlijke plaatsen van de weg naar de hut; het was nacht.

Hier bevonden zich de vrouw van de rover en een paar kinderen. De man bekende aan zijn vrouw de wonderbare indruk die hij bij de aanblik van dat Kind ondergaan had en zij ontving de H. Familie niet onvriendelijk, maar met een zekere terughoudendheid en gevoelens van ontzag.

De heilige reizigers namen plaats op de grond in een hoek en begonnen wat te verorberen van de voorraad spijs die zij mee hadden. Aanvankelijk waren die mensen eerder schuchter, wat toch in andere omstandigheden hun geaardheid niet scheen te zijn,

³⁷⁶ Nota van Brentano. – Dit voorval van de H. Familie onder de rovers, zoals veel andere bijzonderheden over de vlucht naar Egypte, ontlene wij aan de gesprekken van Jezus met de oude Esseneroverste van Nazareth; deze heette Eliud; hij deed wandelingen met Jezus van Nazareth uit door de Esdrelonvlakte naar Nazara en Endor. Dit geschiedde gedurende een paar dagen vóór Jezus naar Judea en de Jordaan vertrok om het doopsel van Joannes te gaan ontvangen (zie fasc. 9, nr. 233 tot fasc. 10, nr. 244). Eliud verklaarde deze geschiedenis vernomen te hebben van de profetes Hanna, aan wie de H. Maagd zelf ze had verteld.

Tot hier Brentano.

Wij voegen er aan toe:

Na dit verhaal begrijpen wij beter de zo wonderbare bekering van hem die men de 'goede' moordenaar noemt. Wij mogen zonder lichtgelovigheid veronderstellen dat zijn moeder, eenmaal beland in een godvruchtig midden, onvermoed gebeden zal hebben voor haar kind, dat zij in een gevaarvolle omgeving achtergelaten had en ervoor de bekering in het uur van zijn dood bekomen heeft. Een troostvol gebeuren voor allen die om de bekering van een duurzaam wezen bidden en maar niet verhoord schijnen te worden.

doch stilaan kwamen zij nader en nader. Ook van de andere mannen die Jozefs ezel inmiddels onder een afdak hadden gebracht, waagde de één na de ander zich eens nader en tenslotte schaarden zij zich zonder vrees om de H. Familie en spraken hen aan.

De vrouw bracht bij Maria kleine broodjes met honing en vruchten en ook bekers en drank; in een hoek van de hut brandde vuur in een kuil; de vrouw maakte voor de H. Maagd een afzonderlijk vertrek in gereedheid en bracht haar ook, op haar verzoek, een bekken met water om het Kindje Jezus te baden; zij waste voor Maria ook het linnen en hing het bij het vuur te drogen. Maria baadde haar Kindje onder een doek.

De rovershoofdman was zó onder de indruk dat hij tegen zijn vrouw zei: “Dit Hebreeuws Kind is geen gewoon kind, het is een heilig Kind; vraag aan zijn moeder of wij ons melaats zoontje in het badwater mogen wassen, waarin zij haar Kind gebaad heeft, misschien zal het er door genezen.”

Toen de vrouw nu tot de H. Maagd naderde om dit verzoek tot haar te richten, zegde Maria haar, nog vóór deze een woord gesproken had, haar melaats zoontje in dat badwater te wassen³⁷⁷.

De roversvrouw ging nu haar driejarig knaapje halen en bracht het op haar armen bij de H. Maagd; het was stijf van melaatsheid en het gelaat geleek bijna niet meer aan een menselijk gelaat, want alles was één korst. Nadat Maria Jezus gebaad had, scheen het water helderder dan te voren, en zodra het melaats kindje erin gelegd was, kwamen de korsten van de melaatsheid los en zonken op de bodem van de bak; de knaap was genezen en rein; de vrouw

³⁷⁷ Wij vernemen dat het 3-jarig zoontje van de rovershoofdman geneest van melaatsheid in het badwater van het Kindje Jezus. Ook in het openbaar leven van Jezus vertelt K. van wondergenezingen na gebruik van Jezus' badwater, b.v.

- fasc. 9, nr. 225: genezing van twee melaats herders; en
- in fasc. 11, nr. 313, genezing van een blinde vrouw.

was buiten zichzelf van vreugde; zij wilde Maria en het Kindje Jezus omhelzen, doch Maria deed een afwerend teken met de hand en liet noch zichzelf, noch Jezus door haar aanraken.

Maria zegde tot die vrouw dat zij een waterbak moest graven, diep tot op de rotsbodem en dan dit water onbevuurd erin uitgieten; dan zou de bron dezelfde geneeskracht bekomen; zij sprak nog langer met haar en ik meen dat de vrouw haar beloofde bij de eerste gunstige gelegenheid uit dit roversverblijf weg te zullen vluchten.

De bewoners waren overgelukkig met de genezing van hun kind, en daar gedurende de nacht verscheidene mederovers van hen af en toe hier verschenen, toonde de vrouw hun telkens het genezen kind en vertelde hun ook opnieuw welk geluk en heil hun overkomen was. Deze nachtelijke bezoekers, waarvan enige ook knapen mee hadden, omringden de H. Familie en stonden haar met verbazing aan te kijken; het was te merkwaardiger dat deze rovers zich jegens de H. Familie zo eerbiedig gedroegen, daar zij nog in dezelfde nacht, waarin zij zulke heilige gasten herbergden, verscheidene andere reizigers, die door de lantaarn in hun hinderlaag gelokt waren, gevangen namen en naar een grote spelonk brachten, dieper in het woud; de ingang van deze spelonk was achter wild en neerhangend struikgewas verborgen en men kon hem onmogelijk bemerken; hier scheen mij daarom hun eigenlijke schuil- en opslagplaats te zijn; ik zag in die spelonk verscheidene geroofde knapen van 7 tot 9 jaar en een oude vrouw die er toezicht over had en de plaats onderhield; ik zag er klederen, tapijten, vlees, kleine bokjes, schapen, grote dieren en andere buit binnenbrengen; de spelonk was ruim en er was van alles een grote voorraad.

Ik zag Maria die nacht maar weinig slapen; zij was meestentijds roerloos op haar legerstede gezeten. Vroeg in de morgen vertrokken zij met een nieuwe voorraad van levensmiddelen. De rovers vergezelden hen een eindweegs en brachten hen over meer dan één valgracht in de goede richting op de weg.

Eindelijk bereikten zij het punt waar de roversfamilie afscheid van het heilig huisgezin wilde nemen; ze was zeer ontroerd en de man richtte met nadruk deze woorden tot de afreizenden: “Weest ons indachtig, waarheen gij ook moogt komen.”

Bij deze woorden zag ik plots een bijtafereel; ik beschouwde Jezus hangend aan het kruis op het ogenblik dat de rouwmoedige moordenaar tot Jezus zegde: “Heer, denk terug aan mij, eenmaal dat Gij in uw rijk gekomen zult zijn.”

En ik herkende dat die stervende, berouw hebbende moordenaar en vrijbouter de man was die hier als kind door Jezus genezen was geworden.

De vrouw van de vrijbouter heeft na verloop van tijd dit roversverblijf verlaten, van dit zondig bedrijf afgezien en zich gevestigd op een plaats, waar de H. Familie verder op haar vluchtreis (zoals we zullen zien), gerust heeft. Daar zal een bron ontspringen en een balsemhof ontstaan. Daar zullen zich vele goedgezinde mensen komen vestigen.

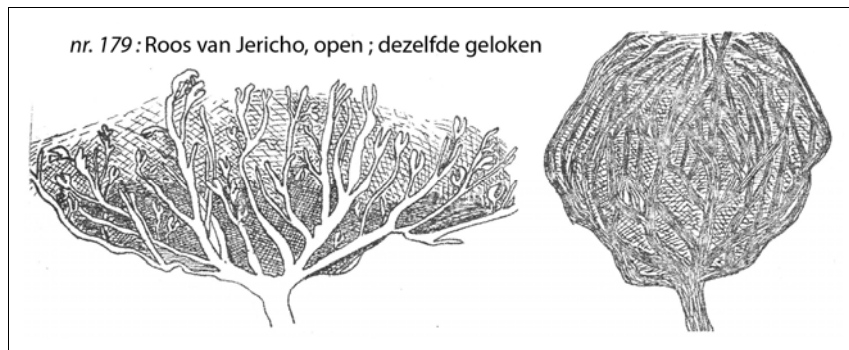
Verloop van de verdere reis.

179.

Ik zag de H. Familie met het roversverblijf achter de rug, weer door een woestijn trekken (ten westen van de berg Moeëileh). Hier was andermaal geen spoor van een weg nog te bemerken en ik zag opnieuw allerlei kruipdieren, o.m. kruipende hagedissen met vleermuisvleugelen en ook slangen tot hen naderen, doch geen enkel van die dieren kwam om hun kwaad te doen en ze schenen hun slechts de weg te willen wijzen.

Wanneer later nog eens alle spoor van weg en richting verdwenen was, zag ik hen door een zeer liefelijk wonder geholpen en hun de weg gewezen worden. Aan weerszijden van de weg schoot namelijk van afstand tot afstand de bloem of plant op, die men de ‘roos van Jericho’ noemt, met haar gekromde kroezige twijgjes,

rechte wortel en bloempjes in het midden; vreugdig gingen zij in de richting van die bloem en daar kregen zij nogmaals op gelijke afstand een volgende opschietende bloem in het zicht, en zo zagen zij altijd verder telkens weer dezelfde bloem verschijnen en dit duurde zolang hun weg deze woestijn doorkruiste.

Ik zag ook dat aan de H. Maagd geopenbaard werd dat in later tijden de bewoners van het land deze bloemen hier zouden komen halen, om ze tegen brood aan de pelgrims te verkopen.

Ik zag ook dat dit later werkelijk geschiedde³⁷⁸.

³⁷⁸ Roos van Jericho. – Eenjarige plant of bloem van 12 tot 15 cm hoog, die in enige zandige gronden van Syrië en Arabië groeit. Vanaf een hoogte van 5 cm vertakt en ondervertakt zich de stengel; het plantje draagt kleine witte bloempjes. Eenmaal volgroeid en rijp, verdroogt de plant; haar uitgespreide openstaande takjes krimpen in, gaan toe, strengelen zich door mekaar en trekken saam tot een bol van de grootte van een kleine vuist, waarin het zaad bevat is (zie tekening).

Daar de wortels ook los komen, wordt ze door de wind soms uit het zand gerukt en voortgedreven. Het karakteristieke van deze plant is dat, zodra ze in water of in een zwoele, vochtige atmosfeer terecht komt, de bol weer opengaat en de vertakking zich opnieuw uitstrekt. Droog wordend sluiten de takjes zich opnieuw en zo een onbeperkt getal keren.

Dit verschijnsel deed zich zelfs voor met een roos van 700 jaar oud, die tijdens de kruisvaarten uit het H. Land meegebracht was; het zaad bewaart even lang zijn levensvatbaarheid.

De naam van deze landstreek klonk als Gase of Gose³⁷⁹.

Nu zag ik de H. Familie in een plaats en landstreek komen, die ongeveer als Lape of Lepe heette³⁸⁰.

Het rozenwonder der woestijn is ook uit andere bronnen bekend, maar Katarina vertelt het weer op haar eigen, gans natuurlijke, ongezochte manier, waardoor het verhaal veel aanvaardbaarder wordt.

Wie levens van mystieke zielen kent met de vele wonderen die God voor zulke zielen doet, zal het zeer gewoon, normaal vinden dat God er ook gedaan heeft voor zijn H. Moeder, wier leed veel groter is geweest dan dat van om 't even welke mystieke heilige.

Tot de H. Brigitta zegde O. L. Vrouw: "Weet dat de jeugdijaren van Jezus door grote wonderen gekenmerkt werden."

In zijn groot Christusleven schreef Martin von Kochem, 3 eeuwen geleden: "In de woestijn groeien in onze tijd nog vele Jericho-rozen. De Arabieren plukken ze om ze aan de christenen voor brood te verkopen." (blz. 295).

³⁷⁹ **Gase of Gose.** – Uit Josuë 10, 41 en 11, 16 blijkt dat het hier vermelde Gosen in de zuidwesthoek van Palestina lag, ten westen van de djebel Moeëileh, zich uitstreckte tot de beek van Egypte (wadi Arisch) en te onderscheiden is van het Egyptische Gosjen.

De woestijn die zij nu doortrekken en die zich verlengt tot het Suez-kanaal wordt door onderzoekers beschreven als volgt: "Het is een lage, een effen steen- en zandvlakte, zonder water, met amper luttel groen en struikgewas op enige dieper gelegen gronden; een woestijn van witte, zwarte, grauwe stenen en zand, verzengd door de zon, afgrijselijk doods, verlaten, eentonig; geen dorp, geen huis, geen dier is er te zien; overdag brandende zandvlakte, hemel van vuur, 's nachts geen beschutting tegen de vinnige kille en overvloedige dauw die zich uit de lucht op de aarde neerzet."

Vandaar deze woorden van Onze-Lieve-Vrouw tegen de Augustijnernom Veronika Binasco: "Nu kunt gij u een denkbeeld vormen van de bezwaren waartegen wij te kampen gehad hebben alvorens onze bestemming te bereiken. Leid hieruit af dat de Heer slechts zijn genaden verleent aan hen die ze door moeite en lijden weten te verwerven." (bij Dubois, 70).

³⁸⁰ **Lepe.** – Brentano meent in een door ons weggelaten nota dat Pelusium-aan-zee door Lepe bedoeld kan zijn. K. was immers dikwijls onzeker van de juiste vorm der eigennamen, maar zeker slaat Brentano de bal hier mis.

Het ligt veel meer voor de hand dat K. hier Lete moest zeggen. Dit Lete vinden wij genoemd bij Flavius Josephus als een grensstad van Egypte waarover de Israëlieten kwamen, toen zij uit Egypte togen.

Er was daar een water en er werden grachten en kanalen gegraven en ik zag er hoge dammen. Zij voeren ook over een water op een vlot van balken, waarop zich een soort kuip of bak voor de ezels bevond. Maria zat met haar Kindje op een balk. Twee onaangename, weerzinwekkende, bruine, halfnaakte mannen met een platte neus, en dikke, opstaande lippen, zetten hen over; zij kwamen niet dicht bij de stad Lepe, doch slechts voorbij enkele, meer afgelegen huizen; de mensen waren er zo ruw en onherbergzaam, dat de H. Familie voorbijtrok zonder ergens binnen te gaan; ik geloof dat dit de eerste heidense (Egyptische) stad was; zij hebben 10 dagen door het Joodse land en ook 10 door de woestijn gereisd.

Ik zag de H. Familie hierna op Egyptisch grondgebied in een vlakke landstreek (nl. in het Egyptische Gosjen, de huidige wadi Toemilat, zich uitstrekkend van het meer Timsah tot de oostelijke Nijl-arm). Ik zag hier en daar enige groene weiden waarin vee graasde; ik zag er ook afgodsbeelden aan bomen bevestigd (cfr. fasc. 5, nr. 131, voetnoot 293); ze waren met brede banden op de wijze van bakerkindjes omwonden; ik zag dat letters of figuren op de windsels aangebracht waren; ik zag ook hier en daar mensen, die ineengedrongen waren, dik en gekleed op de wijze van de boomwolspinners, die ik eens op de grens van het land der H. Driekoningen gezien heb; deze mensen zag ik naar de afgodsbeelden lopen om die te vereren.

Overigens schijnt de naam Lete begrepen te zijn in de eindlettergreep van ToemilAT, naam van de vallei ten westen van het meer Timsa. In de omgeving van dit meer zal Lete in of naast de vallei Toemilat gelegen hebben.

Lete lag op of bij de oostgrens van Egypte in strikte zin; de woestijn oostelijk, hoewel Egyptisch, stond in een losser verband met Egypte, omdat het een onbelangrijk en onbewoond gewest was.

nr. 131 : kleding van de katoenspinners.

De H. Familie ging onder een afdak schuilen, waarin zich vee bevond; de dieren ruimden de plaats voor hen in, en liepen eruit; zij hadden hoegenaamd geen voedsel meer, brood noch water; niemand gaf hun iets; Maria was nauwelijks in staat haar Kind te voeden; zij hebben voorwaar alle menselijke ellende doorstaan. Eindelijk kwamen enige herders om hun vee aan een gesloten bron te laten drinken. Op het dringend smeken van Jozef gaven dezen hun een teug water.

Hierna zag ik de H. Familie zeer hulpbehoevend en terneergedrukt door een woud trekken; aan het ander einde stond een slanke, dunne dadelboom; zijn vruchten hingen boven bij de kruin trosgewijze neer, zoals de druiventrossen. Wanneer Maria tot bij de palm genaderd was, deed zij een gebed en hief dan haar Kind naar de kruin omhoog en de boom neigde zijn kroon tot hen

neer, als wilde hij knielen voor hen en hun zijn vruchten aanbieden; nu verzamelden zij deze en de boom bleef in deze houding.

Ik zag hierop dat allerhande bedelvolk uit de vorige plaats de H. Familie volgde en dat Maria aan vele kinderen die haar naakt achterna liepen, van de vruchten van de palmboom uitdeelde³⁸¹.

Ongeveer een kwartier voorbij deze boom zag ik hen aankomen bij een grote, buitengewoon dikke sykomoor (= Egyptische vijgenboom) of wilde vijgenboom. Hij was hol³⁸² en zij verborgen er zich in voor de achterkomende mensen, uit wier zicht zij geraakt waren en die, zonder hen te bemerken, voorbijtrokken.

Hier brachten zij de nacht ook door.

Balsemhof.

180.

De volgende dag zetten zij hun weg door de dorre zandwoestijn voort.

(Egypte is alleen over een smalle strook aan weerszijden van de Nijl vruchtbaar en bovendien zijn daar nergens zoetwaterbronnen).

³⁸¹ Naakte kinderen. – Wij zijn hier bij arme heidenen.

In landen als Egypte, Syrië, Perzië, Noord-Afrika, kortom in de muselmanse landen lopen de kinderen naakt tot hun 8^e, zelfs 10^e jaar.

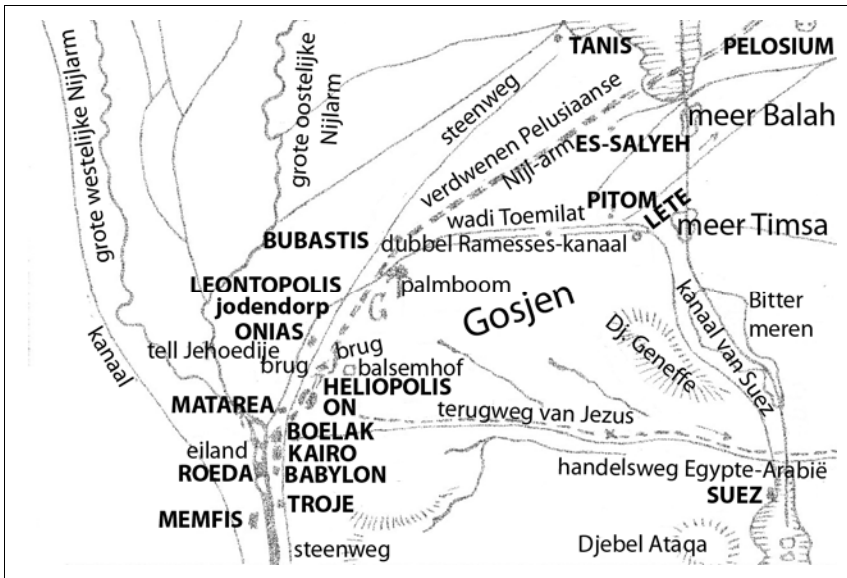
Een vrouw uit Noord-Afrika zei me: "Vroeger liepen de kinderen der Arabieren naakt tot hun 8e jaar; nu de klederstoffen duur zijn, tot hun 10e jaar."

"Ellendige Egyptische kinderen", schrijft de Géramb, "kwamen om allerhande geschenkjes bedelen; ze waren geheel naakt en kenden niet het minste schaamtegevoel. Doch laten wij aan die arme mensen, die zo deden uit nood, geen verwijten doen ..."

³⁸² Holle boom. – Oude sykomoren, ceders, moerbei- en vijgenbomen, enz. worden van binnen hol, maar blijven in leven door de kracht van hun schors, ook als geheel het binnenste van ouderdom vermolmd en verteerd is.

Toen zij nu door volkomen gebrek aan water schier versmachtten van dorst, gingen zij aan een zandhoogte zitten rusten.

De H. Maagd richtte in haar nood een gebed tot God en ik zag aan haar zijde een overvloedige bron ontspringen, die de bodem rondom besproeide.

Jozef groef een kleine zandheuvel af, maakte een bekken voor de bron en een kanaaltje om het water af te leiden en nu zag ik hen zich verkwikken.

Maria waste haar Kindje en Jozef gaf de ezels te drinken en vulde ook zijn waterzak; ik zag ook walgelijke dieren, zoals enorme hagedissen en schildpadden tot het water kruipen om te drinken; zij deden de H. Familie hoegenaamd geen leed, doch zagen goedmoedig naar hen op; de beek van de bron vloeyde rondom een aanzienlijke oppervlakte en liep dan weer in het zand verloren nabij de plaats van haar ontstaan.

De omstroomde oppervlakte werd wonderbaar gezegend; weldra was er de grond met groen bedekt en de kostelijke balsemstruiken gedijden er voortreffelijk. Toen de H. Familie uit Egypte terugkeerde, kon zij hier reeds balsem inzamelen om zich te verkwikken; de plaats werd later wijd en zijd als balsemhof beroemd. Van alle kanten kwamen zich hier mensen vestigen en ik geloof dat ook de moeder van de genezen melaatse roversknaap hier is komen wonen. (Zie op kaart hiervoor de ligging na van de hof.)

Ik heb in mijn gezichten deze plaats ook in later tijden gezien; een weelderige haag van balsemstruiken omgaf de tuin en in het midden stonden verscheidene andere grote vruchtbomen.

Er werd in later tijden daar nog een andere, grote en diepe bron gegraven, waaruit door middel van een rad of noria, (d.i. wiel met vatenkrans) veel water opgehaald en met dat van de bron van Maria vermengd werd om de hele hof te kunnen bevoeien; het waterapparaat werd door ossen in beweging gebracht.

(noria = bevoeiingswerktuig bestaande uit een gesloten keten met daaraan emmers, die door middel van een op het dek geplaatst rad, rondbewogen wordt; emmertjespomp; ouderwetse manier om water uit een put te halen).

De vermenging van het water had tot doel het water van de nieuwe bron vruchtbaar, onschadelijk te maken (misschien dewijl het zoutig was); zonder deze vermenging zou het voor de vruchten verderfelijk geweest zijn. Er werd mij ook nog meegedeeld dat de ossen die het rad daar in beweging brachten, van zaterdagmiddag tot maandag vroeg, niet moeten werken³⁸³.

³⁸³ **Balsemhof.** – Is te lokaliseren 1,5 uur ten noorden van Heliopolis en 2 uren ten zuiden van het Jodendorp (tell Jehoedijeh).

De balsemhof waar de H. Familie nu aankomt is zeker te onderscheiden van de plaats waar ze zich later te Matarea zal vestigen. Daar zal ook een balsemhof ontstaan, die nu nog bestaat en door de Arabieren ook Balzam, d.i. balsemhof genoemd wordt, waarover later iets gezegd wordt.

Heliopolis.

Na zich hier verkwikt te hebben, trokken zij naar een grote, wonderlijk gebouwde stad; in de loop der eeuwen werd ze keer op keer verwoest; het was Heliopolis (zonnestad), die ook On genoemd wordt.

Daar woonde ten tijde van de kinderen van Israël de Egyptische priester Potifar, bij wie Asenet woonde, die geboren was uit Dina ten gevolge van haar verkrachting door de Sikemieten; de aartsvader Jozef had haar tot vrouw genomen (of gekregen)³⁸⁴.

Maar het schijnt ons toe dat K. in deze passage meerdere dingen zegt die beter passen op de balsemhof van Matarea, misschien als gevolg daarvan dat een balsemhof haar ook in later tijdperken getoond werd, wellicht de hof te Matarea.

Te Matarea alleen is een zoetwaterbron; het water wordt er omhooggetrokken met een noria die door ossen in beweging gebracht wordt. De bron te Matarea ligt diep en wel op de bodem van een bijna 4 m diepe, zeer brede put.

Katarina weet verder te zeggen dat Maria deze bron ontdekte op een verdieping van de bodem, die door een hoogte van haar huis gescheiden was. Misschien vandaar de diepe ligging van deze bron.

³⁸⁴ Asenet, Asenat. – Wanneer Farao een verdienstelijk man de hoogste eer wilde bewezen en tot een grote macht of waardigheid verheffen, schonk hij hem zijn eigen dochter ten huwelijk. Had hij er geen beschikbaar, dan schonk hij hem de dochter van een zijner voornaamste priesters, die een soort van vorstelijke waardigheid bezaten.

Wij lezen in Genesis 41, 45: "Farao gaf Jozef de naam Safenat-Paneach, en schonk hem Asenat, de dochter van Poti-Féra, hogepriester van On, tot vrouw."

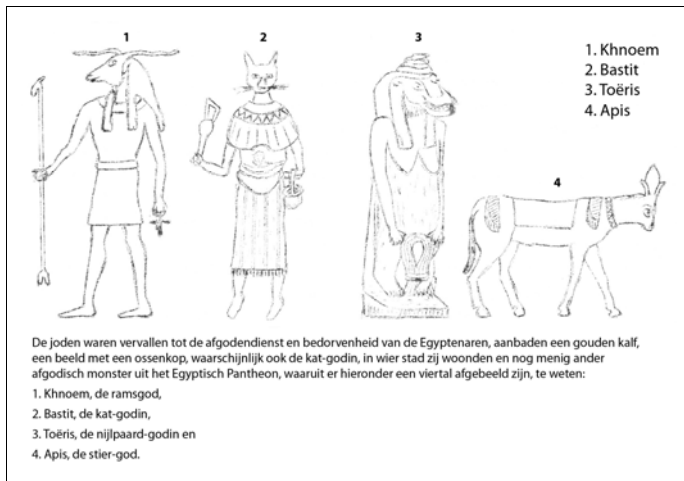
Katarina noemt Asenat stellig een dochter van Dina en de sikemiet die haar verkrachtte. De vraag is nu of de H. Schrift door 'dochter' bedoelt een eigen of een aangenomen dochter, of wellicht ook maar een dienstmeid, een soort kind van den huize; de vraag blijft natuurlijk onbeantwoord.

In Egypte hadden de voornaamste priesters een soort van vorstelijke waardigheid; hun dochters waren dus een passende partij voor prins en koning. Overigens ook in Israël. Om met Marianne de tweede te kunnen trouwen, verhief Herodes de Grote haar vader Simon-Ben-Boetus tot hogepriester (Mémoires, blz. 233).

Ten tijde van de dood van Christus woonde hier ook Dionysius, de areopagiet.

Nu was de stad door oorlogen bijna geheel verwoest en verlaten; allerhande mensen hadden tegen nog rechtstaande muren van verwoeste gebouwen hun woning ingericht, (volgens oosterse gewoonte).

De H. Familie trok langs een zeer hoge brug over een brede stroom (de oostelijke Nijl-arm); de stroom scheen mij daar meerdere vertakkingen te hebben. Zo kwamen zij vóór de stadspoort van Heliopolis op een plaats die door een soort wandellaan omgeven was. Hier stond op een voetstuk als een zuil dat boven dunner was dan beneden, een groot afgodsbeeld met een ossenkop, dat iets in de vorm van een bakerkind in de armen droeg; het beeld was door een kring van stenen, die men voor banken of tafels kon houden, omgeven en hierop plaatsten de mensen hun offergaven, wanneer ze in optochten of processies uit de stad naar dit beeld stroomden; dicht bij dit afgodsbeeld groeide en zeer grote boom, waaronder de H. Familie ging zitten rusten.

De grote, lange brug over de brede stroom is zonder twijfel dezelfde waarover ook Jezus zal gaan in fasc. 28, nr. 1620.

Ternauwernood waren zij een wijle onder die boom gezeten of er ontstond een aardbeving; het afgodsbeeld begon te waggelen en viel; onder de menigte ontstond een opschudding en woest geschreeuw en uit de nabijheid kwamen vele kanaalarbeiders toegelopen.

Een goede man echter, die, naar ik meen, ook een kanaalarbeider was en die de H. Familie op haar weg hierheen gevolgd of vergezeld had, bracht hen in allerijl naar de stad en zij waren reeds aan het uiteinde van het plein (dus bij de poort) gekomen, toen het opgeschrikte volk opmerkzaam op hen werd, hun de val van het afgodsbeeld toeschreef en vol verbittering hen met bedreigingen en scheldwoorden omsingelde; zij kregen echter geen tijd genoeg om iets tegen hen te ondernemen, want de aarde begon opnieuw te schudden; de grote boom helde en een deel van zijn wortelen braken uit de grond te voorschijn; door de openscheuring van de grond ontstond een put die vol liep met een slijkerig zwart water waarin het afgodsbeeld tot aan zijn hoornen verzonk. Ook enige van de hevigste druktemakers uit die razende menigte verdronken in die zwarte waterpoel. Dit maakte het de H. Familie mogelijk ongedeerd in de stad te geraken. Hier nam zij haar intrek dicht tegen een grote afgodstempel in een dikke zware muur, waarin vele leegstaande cellen waren³⁸⁵.

³⁸⁵ Jozef schijnt zijn eerste verblijf ingericht te hebben in of tegen de pylonen (inganggebouw) van een tempel. Het zit de oosterlingen nog in het bloed hun huisjes te zetten tegen oude muren of resten van grote gebouwen.

Zo bestaat te Baniyas het muzelmans dorp uit een aantal huizen, die alle tegen de sterke muur van een oude burcht aan de binnenkant aanleunen.

Te Mekka zijn vele huizen aangebouwd tegen de omheining van het moskeplein (Géogr. univ. V, 117), enz.

Bij K. vinden wij meer zulke gevallen. Zelfs hele kloosters liggen ertegen, zoals te Bethlehem en te Jeruzalem tegen de H. Grafbasiliek en geboortebasiliek.

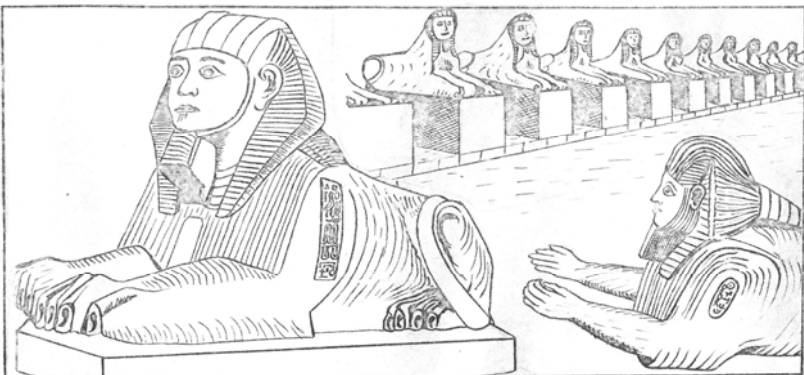
Verblijf in Egypte.

181.

Over het verder verblijf van de H. Familie te Heliopolis, deelde K. uit haar visioenen nog de volgende brokstukken mee.

Later reisde ik eens over de zee naar Egypte; ik trof de H. Familie nog aan in de grote verwoeste stad; deze beslaat om een grote, veelarmige stroom een lang terrein en reeds van ver kan men ze op een hoogte zien liggen. (Deze hogere ligging zal K. ook in fasc. 28, nr. 1620 vermelden). Er zijn daar ganse plaatsen door bogen van metselwerk overspannen, waaronder het water van de rivier doorstroomt; de mensen varen de kanalen en rivieren over op vloten van balken, die tot dat doel daar in het water liggen.

Ik zag daar overblijfselen van verbazend grote gebouwen, enorme resten van dik muurwerk, halve torens en zelfs tempels die nog bijna geheel waren; ik zag zuilen als torens waarop men kon stijgen langs een wenteltrap er omheen; ik zag er ook hoge, van boven dunner en spits eindigende zuilen (obelisken) die met vreemdsoortige figuren (hiërogliefenschrift) bedekt waren; en ook veel grote beelden, gelijkend op liggende honden met mensenkoppen (sfinxen).

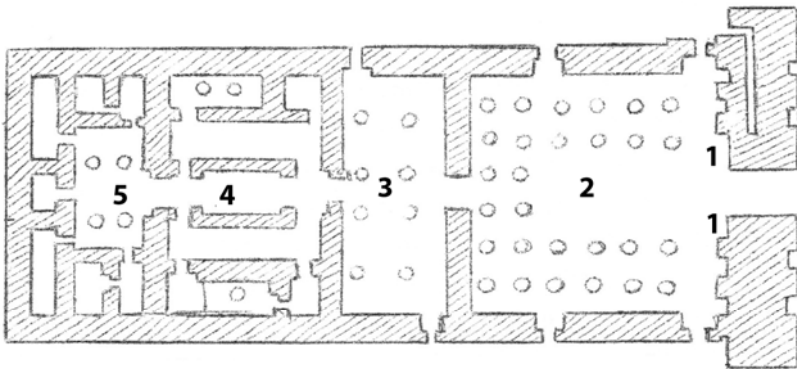
nr. 34. : sfinxen (grote beelden, gelijkend op liggende honden met mensenkoppen)

De H. Familie woonde in de hallen van een groot stenen gebouw, dat aan zijn ene zijde door korte, zware, vierkante en ronde zuilen ondersteund was; vóór en onder deze zuilen hadden vele mensen zich een woning gebouwd. Boven liep over dit gebouw een weg die betreden en bereden werd. Een grote afgodentempel met twee binnenhoven stond er tegenover.

Jozef had vóór deze ruimte (of zuilengang), die aan de ene zijde met een muur afgesloten was en aan de andere zijde met een rij dikke, niet hoge zuilen open was, een voorgebouw in hout opgetimmerd; dit was door lichte scheidswanden van spinthout in meerdere kamers ingedeeld en hierin was het dat zij woonden.

(`Spinthout` is het niet-verkernde hout van een boom: het bevindt zich tussen het kernhout en de bast van de boom. Het spinthout verzorgt de opwaartse sapstroom en dient als opslagplaats voor voedingsstoffen.

Spinthout = de buitenste, nog niet rijpe jaarringen van een boom.)

GRONDPLAN van de tempel van Khons in Egypte. De Hebreëen namen in hun eredienst veel van de Egyptenaren over. De inrichting van de tempel van Salomon geleek treffend op dit grondplan.

Wij zien hier:

1. Pylonengebouw (ingang).
2. Voorhof van het volk.
3. Voorhof van de priesters.
4. Het Heilige.
5. Het Heilige der heiligen met rond beide laatste: verblijven.

Jozef richtte te Heliopolis zijn woning in tegen de dikke muren van zo'n voorgebouw. Een grote afgodentempel met twee binnenhoven stond er tegenover, zegt de zienster.

Ik zag hen daar samen; de ezel was er ook nog, maar stond in een ruimte, die door gelijke spintschermen, zoals Jozef die placht te maken, gevormd was; ik bemerkte nu ook voor de eerste maal dat zij een klein altaartje hadden; het stond tegen de muur en achter zulk een scherm verborgen; daarvóór deden zij hun gebeden; dit was een tafeltje dat eerst met een rood en daarboven met een wit doorzichtig kleed overdekt was en een lamp hing erboven.

Wanneer Jozef na verloop van tijd als vakman volkomen geïnstalleerd was, zag ik hem thuis allerlei werken verrichten en ook bij vreemden uit gaan werken; hij vervaardigde lange staven met een ronde appel aan het bovineind; ook kleine, ronde voet- of zitbankjes met drie pikkels en met van achteren een handvat om ze op te nemen; voorts korven en lichte, verplaatsbare gevlochten scheidswanden van spinthout of bast; de mensen streken er iets over om ze dicht te maken en bouwden zich met zulke wanden woningen en afgesloten ruimten tegen en in fameus dikke muurwerken. Ook vervaardigde Jozef zes of achthoekige lichte torentjes met dunne, lichte en lange planken; boven liepen ze spits toe en eindigden met een knop.

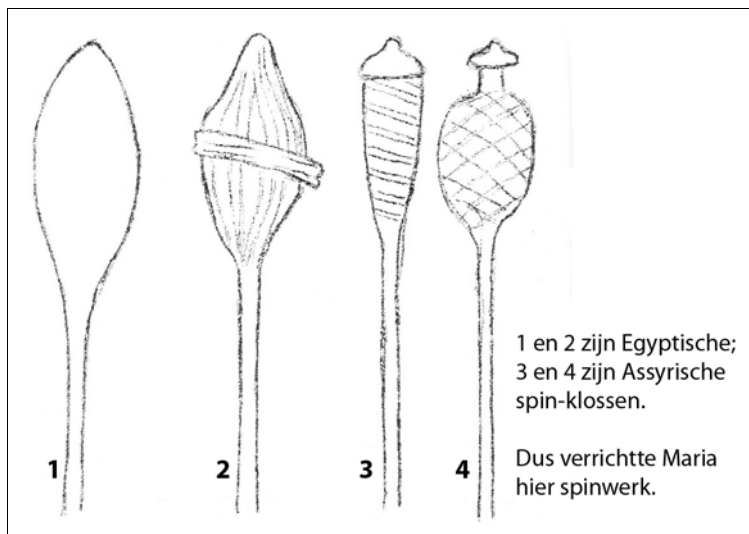

Doet dit Egyptisch huisje niet denken aan de beschrijving die K. geeft van de wacht- of rusthuisjes die Jozef maakte in Egypte?

Er was een opening aan, zodat een man erin kon zitten als in een wachthuisje; aan de buitenzijde waren rondom hier en daar treden aangebracht om er op te kunnen stijgen; zulke torentjes zag ik op meerdere plaatsen vóór de afgodentempels en op de platte daken staan; ze dienden om erin te zitten; het waren wellicht schilder- of schaduwhuisjes.

Ik zag de H. Maagd tapijten vlechten; ook zag ik haar nog bezig met een ander werk, waarbij zij een stok tegen haar zijde had, waaraan boven een dikke bol bevestigd was; ik weet niet meer of zij spon of iets anders verrichtte.

Ik zag ook dikwijls dat men haar en het Kindje Jezus een bezoek bracht; het lag in een wiegje als een scheepje naast haar op de grond; dikwijls zag ik dat wiegje op een onderstel als op een zaagbok geplaatst; ik zag hoe het Kindje in zijn scheepje liggend er zo vreedzaam, vriendelijk en minzaam uitzag en dikwijls liet het de beide armpjes aan beide zijden over de rand hangen; ik zag het in zijn wiegje ook eenmaal rechtop gezeten; Maria zat er toen naast met een korfje aan haar zijde en zij breide; drie vrouwen waren toen bij haar.

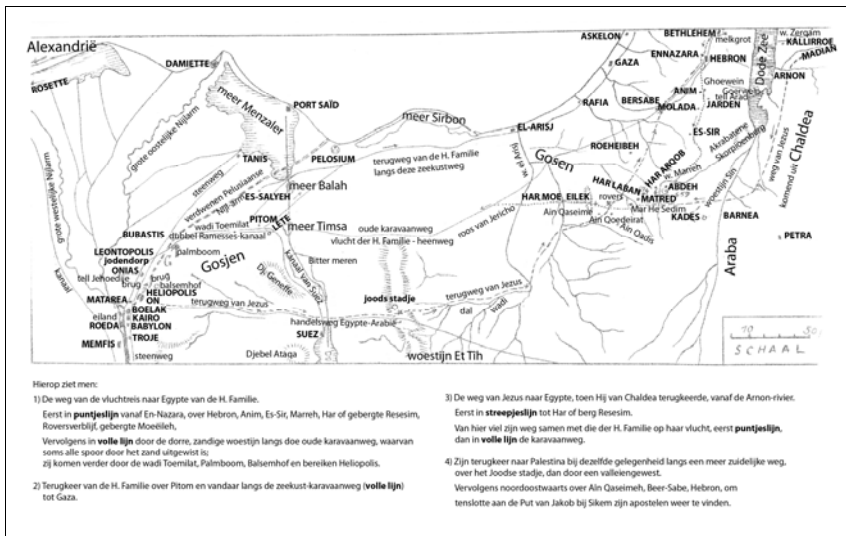

De mensen die nu deze verwoeste stad bewoonden, waren op dezelfde wijze gekleed als die boomwolspinners, die ik zag, toen ik de H. Driekoningen tegemoet ging (fasc. 5, nr. 131). Alleen droegen zij om het onderlijf volkomen schorten (rondom gesloten) als korte rokjes. Hier waren slechts weinige Joden en ik zag ze komen en gaan, als waren zij hier tegen de wet in, en slechts oogluikend geduld.

Ten noorden van Heliopolis, tussen deze stad en de Nijl, die zich daar veelvuldig vertakt, lag de landstreek Gosen³⁸⁶.

³⁸⁶ **Landstreek Gosen.** – Ze is gelijk te stellen met de wadi of vallei Toemilat. Deze naam, zoals alle andere, in dit verhaal genoemde plaatsen, vindt men aangetekend op het kaartje hiervoor.

In deze provincie lag tussen kanalen een stad waar vele Joden woonden, maar ze waren ontaard en hadden hun godsdienst niet zuiver bewaard³⁸⁷.

Die vallei kon zich verlengen in de Nijl-delta tot tegen de grote oostelijke Nijl-arm. Daar, ruim 3 uren ten noorden van Heliopolis, vindt men op de tell Jehoedijeh (ruïneheuvel der Joden) de resten van de hier door K. genoemde Jodenstad, die naar haar stichter Onias of Onion heette.

³⁸⁷ In die Jodenstad woonden vele Joden. – Nadat de Syrische koning Antiochus Eupater wederrechtelijk de afvallige Alcimus tot hogepriester in de plaats van Onias aangesteld had, nam deze laatste zijn toevlucht tot de koning van Egypte. Hij kreeg de toestemming om op het gebied van Leontopolis, die een cultusplaats van Bastit, de katgodin met de leeuwenkop, geweest was, een tempel te bouwen zoals die van Jeruzalem, waar veel voor zijn koninklijke majesteit, zijn huis en land gebeden en geofferd zou worden. Overigens moest die tempel daar komen, redeneerde Onias, daar de profeet Jesaja voorspeld had: “In die dagen zal Mij in Egypte een tempel toegewijd worden.” (Jes. 19, 18-19).

De plaats was ervoor geschikt, omdat daar vele Joden woonden, de nodige offerdieren er voorhanden waren, alsook veel bouwmetaal, afkomstig van de vervallen tempel van Bastit.

Velen van hen kwamen met de H. Familie in aanraking en Maria vervaardigde voor hen allerhande vrouwenwerkjes tegen brood en andere levensmiddelen. Deze Joden in het land Gosen hadden een tempel, die zij met de tempel van Salomon gelijkstelden, maar het was louter bluff, hij geleek er zelfs niet op.

De toelating werd bekomen en de tempel opgetrokken omstreeks 160 vóór Christus. Hij kende een kortstondige periode van bloei, want, naar het zeggen van Filo, leefden in Egypte niet minder dan een miljoen Joden. Nochtans ging reeds na een bestaan van 2 eeuwen de tempel ten gronde; zijn bedienaren waren ontaard, de bevolking vervallen tot afgoderij en zedenbederf.

Hiervan maakte in 70 na Chr. keizer Vespasianus gebruik om Lupus, de prefect van Alexandrië, opdracht te geven die tempel van zijn bezittingen te beroven.

Paulinus, de opvolger van Lupus, dwong in 73 de priesters de rest van hun goederen af te staan. Hierop liet dezelfde prefect de tempel sluiten en tenslotte verwoesten. (Naar Flavius Josephus B. J. II, 333, nr. 541; Hist. II, 361, nr. 503; cfr. Suppl. D.B. Leontopolis).

Zeker was roofzucht de voornaamste drijfveer van die plundering, maar het voorwendsel is niettemin een bewijs van het daar heersende zedenbederf, dat onze K. vermeldt. Uit het weinige dat van die tempel overblijft valt ook op te maken dat hij vrij onbeduidend zal geweest zijn en niet in aanmerking kon komen voor een vergelijking met die van Salomon.

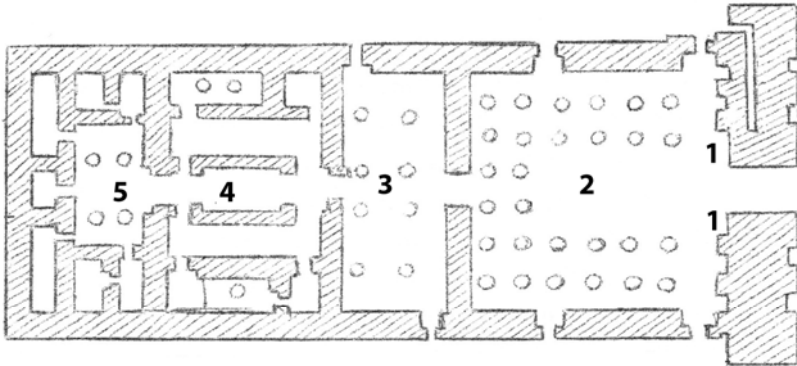
Wat K. over stad (of dorp) en tempel zegt, wordt door de resultaten van de laatste wetenschappelijke onderzoeken bevestigd.

In het begin van dit nr. 181, zoals ook verder in fasc. 28, nr. 1620 wijst de zienster Heliopolis aan op een hoogte, zodat het uit de verte ontwaard kon worden.

In overeenstemming hiermee, schrijft de reiziger De Gryse: "Niet ver van de obelisk (10 à 12 km ten noorden van Kaïro en 7 minuten ten noordoosten van Matarea) ziet men een lange heuvel; daar ligt, naar men zegt, de oude stad begraven. Enkele resten van stadsmuren, die 15 m dik waren, zijn nog te zien naar de kant van Kaïro." (II, 293).

Langs de stadskern en door de voorwijken stroomde de oude, sedert eeuwen verzande Pelusiaanse Nijl-arm. Toen was de voormelde heuvel hoger, want rondom de heuvel, zoals rondom de obelisk, is de grond door aanslibbing van Nijlslijk meerdere meters verhoogd.

Bij een andere gelegenheid zag ik nogmaals de H. Familie; zij woonde nog steeds naast (tegenover) de afgodstempel, onder het gewelf (aan de voet) van het dikke muurwerk (van het inganggebouw, dat bestaat uit twee dikke, massieve stukken muur, met tussen mekaar een smalle ingang, die leidt naar het eerste voorhof).

GRONDPLAN van de tempel van Khons in Egypte. De Hebreëen namen in hun eredienst veel van de Egyptenaren over. De inrichting van de tempel van Salomon geleek treffend op dit grondplan.

Wij zien hier:

1. Pylonengebouw (ingang).
2. Voorhof van het volk.
3. Voorhof van de priesters.
4. Het Heilige.
5. Het Heilige der heiligen met rond beide laatste: verblijven.

Jozef richtte te Heliopolis zijn woning in tegen de dikke muren van zo'n voorgebouw. Een grote afgodentempel met twee binnenhoven stond er tegenover, zegt de zienster.

Doch niet ver van daar had Jozef een bidplaats gebouwd, waarin de Joden dezer stad met de H. Familie voor godsdienstoefeningen samenkwamen. Vroeger hadden zij nooit een gemeenschappelijke bidplaats gehad.

Dit soort van synagoge had in het dak een lichte koepel die geopend kon worden, en dan stond men onder de blote hemel. In het midden van de vergaderplaats stond een rood- en witbedekte offertafel of altaar, waar rollen op lagen. De priester of leraar was een zeer oud man. Hier stonden de mannen en vrouwen onder het

gebed niet zo streng (door tralies en verhoog) gescheiden als in het Beloofde Land, maar wel stonden de mannen aan de ene, de vrouwen aan de andere zijde.

Ik zag in een gezicht de H. Maagd met het Kindje Jezus voor de eerste maal dit bedehuis bezoeken; zij was (half liggend) op de grond gezeten en leunde op een arm; zij had het Kindje, dat een hemelblauw kleedje aan had, vóór zich geplaatst en zij vouwde het de handjes samen op de borst. Jozef stond achter haar, gelijk hij hier pleegt te doen, ofschoon de andere mannen en vrouwen aan beide zijden van de zaal gescheiden zitten of staan.

Het Kindje werd mij ook nog getoond, toen het reeds groter was en dikwijls door andere kinderen opgezocht werd; het kon reeds verstandig spreken en flink lopen; het was veel bij de H. Jozef en vergezelde hem ook wel, wanneer hij bij mensen ging werken; het droeg een rokje als een hemdje dat uit één stuk gemaakt was (en dus geen naad had).

Daar zij hier in de nabijheid van de tempel woonden en op zekere keer enige afgodsbeelden daarin te gronde gevallen waren³⁸⁸, wilden velen daarin een teken zien van de gramschap der goden tegen deze mensen, want zij brachten dat omvallen in verband met het neerstorten van het afgodsbeeld buiten de stadspoort op het ogenblik van hun aankomst en daarom kreeg de H. Familie veel vervolging te verduren.

³⁸⁸ Neerstorten van afgodsbeelden. – In het leven van de woestijnvaders verzekert Evagrius de tempel te Heliopolis gezien te hebben, waarin de afgodsbeelden neergevallen waren. “Aloude tradities”, zegt hij nog, “bevestigen het feit. Bij die gelegenheid was het, menen de vaders, dat de profetie van Jesaja in vervulling ging: “Zie, de Heer zal een lichte wolk bestijgen; Hij rijdt Egypteland binnen en de afgoden wankelen en vallen.” (Jes. 19, 1).

In de tempel van Heliopolis, waarbij men Matarea kan rekenen, stonden er niet minder dan 365. Vele vielen er neer bij Jezus' aankomst.

De kindermoord.

182.

Toen Jezus meer dan 1,5 jaar oud was, werd de H. Maagd door een engel in kennis gesteld van de moordaanslag op de onschuldige kinderen door Herodes. Zij en Jozef vernamen dit met groot verdriet³⁸⁹ en van zijn kant deed het Kindje Jezus de hele dag niets dan wenen.

Omtrent die moordaanslag zag ik het volgende.

Wanneer nu de H. Driekoningen niet naar Jeruzalem terugkeerden, bedaarde de onrust van Herodes een weinig; dit was gedeeltelijk ook het gevolg van kommer wegens allerlei familieaangelegenheden, doch zijn onrust groeide weer aan, nadat de geruchten over de voorspellingen van Simeon en Hanna in de tempel tot hem doorgedrongen waren. Toen was de H. Familie reeds enige tijd weer te Nazareth. Daarom liet hij, onder velerlei voorwendsels, op verscheidene plaatsen rondom Jeruzalem, bij Gilgal (huidig fasc. 7, nr. 172, voetnoot 362), Bethlehem en tot Hebron toe, soldaten leggen met het bevel het aantal kinderen na te vorsen; zij hielden die plaatsen wel 9 maanden bezet.

Ondertussen was Joannes (meer dan) 2 jaar oud geworden en was reeds weer enige tijd in het geheim bij zijn ouders geweest.

Eer Herodes het bevel uitvaardigen liet dat de moeders hun knaapjes van 2 jaar oud en daaronder bij de Overheden moesten aanbrengen³⁹⁰, had Elisabet op de waarschuwing van een engel de

³⁸⁹ Verdriet in de H. Familie. – Tot de H. Brigitta zegde Maria: “Ik heb u over mijn smarten verteld. Voorwaar, niet de geringste was die welke ik ondervond, toen ik met mijn Kind in de armen naar Egypte moest vluchten, en ook die welke mij trof, toen wij de moord op de onschuldige kinderen en de vervolging van Herodes tegen mijn Zoon vernamen; ik was met de smartelijkste droefheid overstelt.” (Openbaringen, V, 5).

³⁹⁰ Meestal stelt men zich de kindermoord voor, terwijl soldaten de huizen binnendringen; de handelwijze van de oosterlingen schijnt nochtans beter door K. weergegeven te zijn.

kleine Joannes weer in de woestijn in veiligheid gebracht.
Jezus was toen 1,5 jaar oud en kon al lopen.

De kinderen werden op 7 verschillende plaatsen vermoord³⁹¹.

Men had aan de moeders premies voor hun vruchtbaarheid beloofd; uit de omstreken brachten zij hun kinderen, met hun feestklederen aan, in de openbare gebouwen van die plaatsen; de mannen werden teruggewezen, de moeders van hun kinderen gescheiden en deze op eenzame, omsloten binnenhoven door soldaten doodgestoken, op hopen geworpen en tenslotte in kuilen gestopt. (Straks vertelt K. dit uitvoeriger).

8 maart 1821. –

Opmerking van Brentano: Katarina deelde haar visioen op de kindermoord mee op 8 maart 1821, dus omstreeks dezelfde tijd waarin zij de vlucht naar Egypte vertelde, en op grond hiervan mogen wij misschien aannemen dat de moord ongeveer een jaar na de vlucht naar Egypte plaats zal gehad hebben.

Haar verhaal luidt als volgt.

Hedennamiddag zag ik de moeders met hun knaapjes van het jongste tot de tweejarige uit Hebron, Bethlehem en uit nog een

Voorbeelden:

- Jehu liet na zijn zalving tot koning alle afgodenpriesters van het noorderrijk Israël in de tempel te Samaria samenroepen, onder voorwendsel de afgodenverering te bevorderen. Doodstraf bedreigde de afwezigen, maar op een gegeven ogenblik liet Jehu de aanwezigen door soldaten neersabelen (II Kon. 10, 17-27).
- Wanneer Saül de priester Achimelek met heel zijn priesterfamilie wilde uitmoorden, ontbood hij hen allen naar zijn paleis (I Sam. 22, 11-18).
- Herodes de Grote, over wie wij het hier hebben, verzamelde in zijn laatste levensjaren al zijn rijksgroten in de arena van een circus met de bedoeling ze te laten ombrengen, zodra hij overleden zou zijn.

³⁹¹ Hier lezen we: "De kinderen werden op 7 verschillende plaatsen vermoord." Wat misschien ook kan betekenen dat ze uit 7 verschillende plaatsen werden samengebracht en te Jeruzalem vermoord.

plaats (Gilgal) naar Jeruzalem komen. Naar die plaatsen had Herodes eerst soldaten gezonden (nr. 172), en later door de Overheden van die plaatsen zijn bevel bekend laten maken naar Jeruzalem te komen; zij begaven zich in verscheidene groepen naar de heilige stad; velen hadden 2 kinderen bij zich en reden op ezels; zij werden allen in een groot gebouw gebracht, doch de meegekomen mannen stuurde men weer weg. Allen waren blij en vol verwachting opgekomen, want ze verhoopten een beloning voor hun vruchtbaarheid.

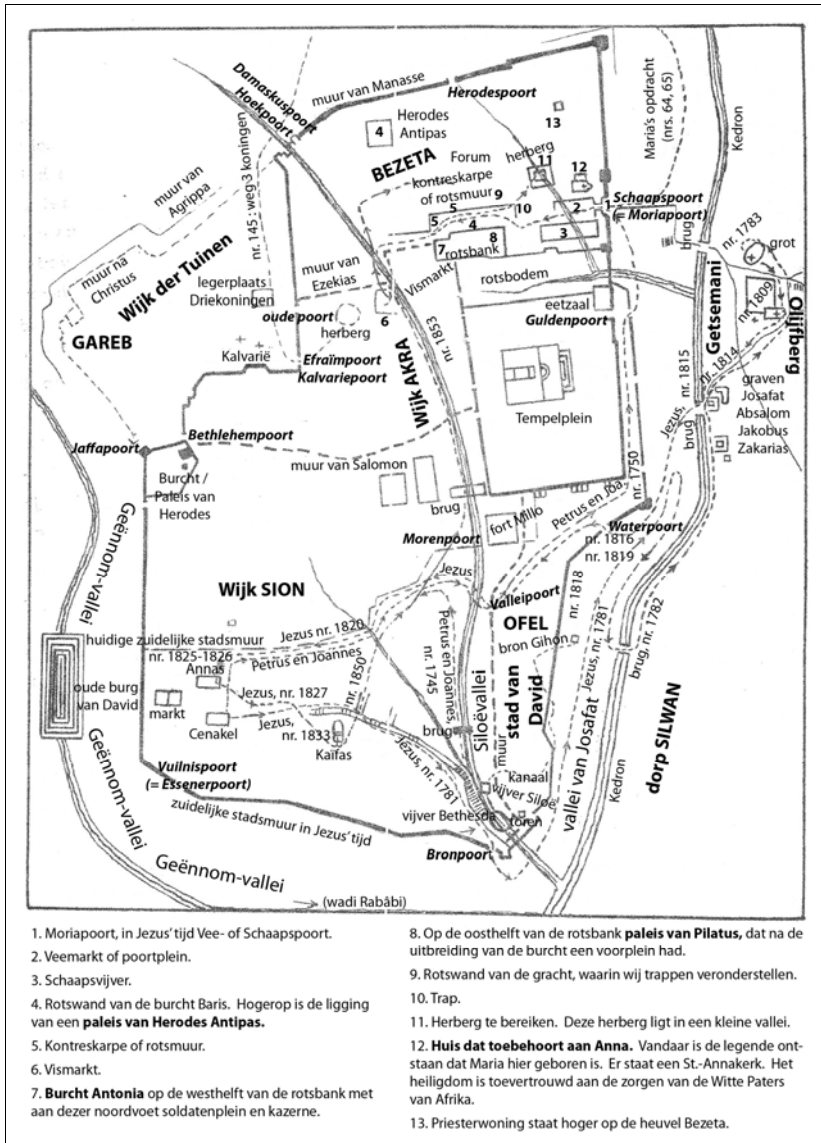
Het gebouw te Jeruzalem was een weinig afgelegen, op geen grote afstand van de latere ambtswoning van Pilatus; het was rondom zo ombouwd dat het buiten moeilijk was te vernemen wat daarbinnen gebeurde; het zal een rechtsgebouw geweest zijn, want op het binnenplein zag ik stenen palen en blokken met kettingen eraan; ook zulke bomen die men (met de toppen) samenbond en dan weer uit elkaar liet vliegen, om de mensen die men erin vastgebonden had, in tweeën te scheuren; het was een massaal, een somber gebouw en het binnenplein leek me wel zo uitgestrekt als het kerkhof aan de ene kant van de hoofdkerk te Dülmen.

Tussen twee muren door, verleende een poort de toegang tot dit binnenplein en dit was aan drie zijden door gebouwen omsloten. Links en rechts waren deze zijgebouwen slechts één verdieping hoog; het middelgebouw had er echter twee en geleek op een oude, ruwe synagoge; ieder van deze drie vleugels stond door een poort met het binnenhof in verbinding³⁹².

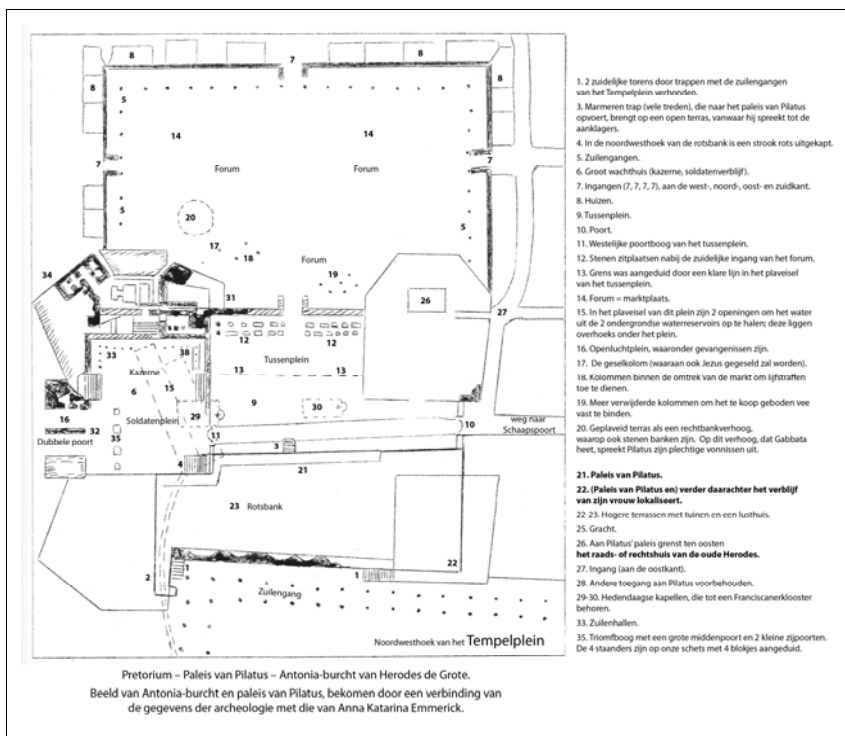
³⁹² Het hier vermelde gerechtshof van Herodes maakte deel uit van het gebouwencomplex van de burcht Antonia, waarin later Pilatus zijn pretorium had.

Het binnenhof vormde in Christus' lijden een voorplein tussen Pilatus' pretorium en het forum aan de noordkant van de rotsbank, waarop het paleis van Pilatus ingericht was.

Later geven wij een nauwkeurig plan; hier kan men zich behelpen met het kaartje in fasc. 2; dit plein zou daar aangetekend kunnen worden een halve cm boven de rotsbank.

Tijdens het Bitter Lijden in fasc. 30, nrs. 1857 en 1859 wordt aan de kindermoord herinnerd.

Men bracht de moeders over de binnenplaats in de zijgebouwen en sloot ze daarin op; ik had eerst de indruk als waren zij daar in een soort hospitaal of herberg, maar toen zij tot de bevinding kwamen dat zij van hun vrijheid beroofd waren, kregen zij schrik en zij begonnen te schreien en te weeklagen. In deze angst en droefheid bleven zij daar de hele nacht opgesloten.

183.

Vrijdag, 9 maart. –

De volgende dag 9 maart verhaalde de zienster verder:

Ik was deze namiddag getuige van een verschrikkelijk schouwspel. In Herodes' gerechtshuis zag ik de vermoording van de onschuldige kindertjes.

Het grote achtergebouw aan het einde van de binnenplaats was 2 verdiepingen hoog;

- het onderste verdiep was een grote, ruwe, sombere zaal, die de indruk maakte van een kerker of wachtzaal van het gerecht, en
- de bovenste was een zaal met vensters die op de binnenplaats uitzicht hadden.

Hier zag ik een menigte staatsambtenaren als in een rechtszitting vergaderd; er lagen rollen vóór hen op een tafel.

Ik meen dat ook Herodes daar aanwezig was, want ik zag in deze verzameling een hoog personage in een purperrode mantel die met wit, zwartgevekt pelswerk gevoerd was; hij had ook een kroon op; door de meevergaderden omringd zag ik hem uit één van de vensters der zaal op het binnenplein neerzien.

De moeders werden elk afzonderlijk met hun knaapjes uit de zijgebouwen in de grote, gelijkvloerse zaal van de achtervleugel geroepen (langs binnenpassages). Bij het binnentreden van de zaal werden hun door de krijgsknechten hun kinderen ontruikt en door de poort op de binnenplaats gebracht; hier werden ze aanstonds door een twintigtal beulen gruwelijk vermoord. Dezen, zonder ze eerst te ontkleden, doorstaken met hun zwaarden en spiezen hun hals en hun hart; dan grepen zij ze bij hun armpje of voetje vast en gooiden ze op een hoop; het was afschuwelijk om aan te zien. Een deel van de kinderen zaten nog in de windsels en werden nog aan de moederborst gevoed; een ander deel droegen reeds lange geweven rokjes, waarin ze doorstoken werden.

De moeders werden door de soldaten in de grote zaal gesloten, waar zij op elkaar gedrongen stonden. Toen ze nu het rampzalig lot van hun kinderkes te weten kwamen, slaakten zij hartverscheurende wanhoopskreten, rukten zich de haren uit het hoofd en omklemden elkander; zij stonden ten laatste zo op elkander geperst, dat zij nauwelijks nog roeren konden; ik geloof dat dit moorden tot de avond duurde.

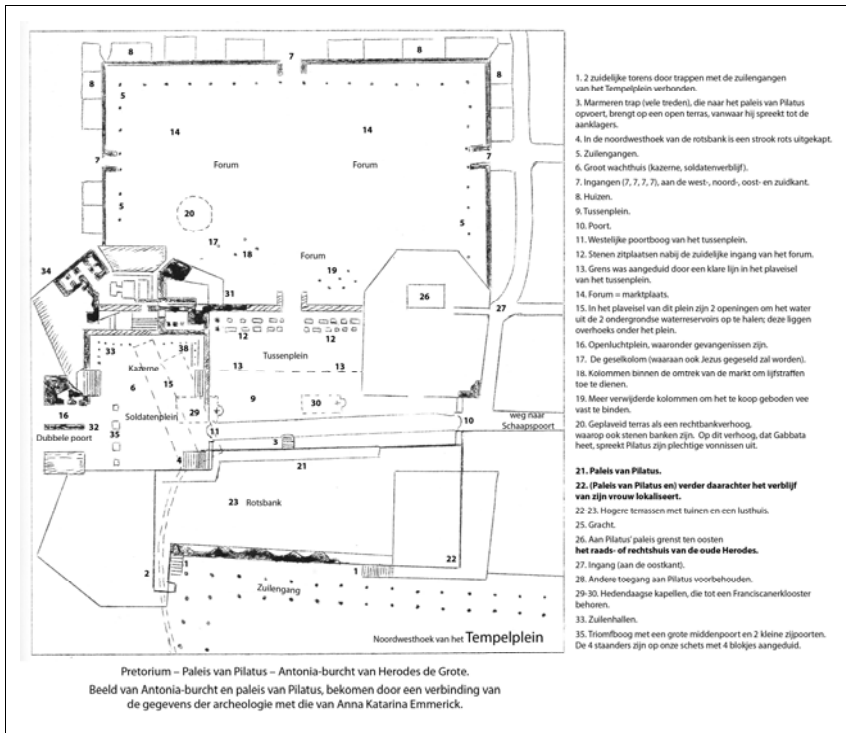
De vermoorde wichtjes werden daarna op hetzelfde binnenhof in de aarde gestopt; (cfr. fasc. 30, nrs. 1859, 1857, 1865).

Hun aantal werd mij getoond, doch ik herinner me het niet meer met zekerheid; ik geloof dat het 700 en nog een getal bedroeg, waarin 7 of 17 voorkwam.

Dit schouwspel had me zo diep geschokt, dat ik niet wist waar het plaats had; ik meende zelfs dat het dicht bij mij gebeurde en ik kon me slechts geleidelijk terugkennen.

In de volgende nacht zag ik de moeders, gebonden, door soldaten in gescheiden groepen naar hun woonplaats teruggevoerd worden.

De plaats van de kindermoord te Jeruzalem was het later gerechtshof dicht bij het pretorium of gerechts huis van Pilatus, maar in Pilatus' tijd was het een weinig verbouwd.

Bij Christus' dood zag ik de grond boven de grafkuil der onnozele kinderen inzinken; hun zielen verschenen op die plaats en zweefden van daar weg (cfr. fasc. 31, nr. 1955; hier geen commentaar).

Joannes in de woestijn.

184.

Reeds is vermeld hoe Elisabet, na door een engel gewaarschuwd te zijn, de kleine Joannes opnieuw in de woestijn in veiligheid bracht. Deze gebeurtenis werd mij als volgt getoond.

Elisabet moest een hele tijd zoeken om een spelonk te vinden, die haar verborgen en veilig genoeg scheen, en dan bleef zij daar ongeveer 40 dagen bij haar kind.

Toen zij weer huiswaarts keerde, kwam een Esseen uit de communiteit van de berg Horeb tot de knaap in de woestijn en bracht hem voedsel en voorzag in al zijn behoeften. Deze Esseen, wiens naam ik reeds dikwijls geweten en telkens weer vergeten heb, was een verwant van Hanna uit de tempel; hij kwam in het begin om de 8 dagen, later om de 14 dagen, en dit duurde tot Joannes zijn hulp niet meer behoefde; dit uur echter liet niet lang op zich wachten, want spoedig voelde Joannes zich in de woestijn meer op zijn gemak en in zijn element dan onder de mensen. Hij was door God bestemd om zonder contact met de mensen en hun misdaden in de woestijn in ongerepte onschuld op te groeien; evenmin als Jezus heeft hij onderricht op een school genoten. De H. Geest zelf heeft hem in de woestijn onderwezen.

Ik zag dikwijls een licht of lichtende gestalten als een engel bij hem. Deze woestijn was niet dor noch geheel onvruchtbaar; er groeiden in de diepten tussen de rotsen verscheidene kruiden en struiken die allerlei bessen droegen, ook aardbessen die Joannes op zijn zwerftochten plukte en at (nr. 175, voetnoot 371).

Hij was ongelooflijk vertrouwelijk met de dieren, vooral met de vogels; deze kwamen tot hem gevlogen en streken neer op zijn schouders; hij praatte ermee en ze schenen hem te verstaan en waren als boden van hem; hij wandelde langs de beken en ging niet minder vertrouwelijk om met de vissen; ze kwamen in zijn richting, wanneer hij hen riep; ze zwommen achter hem aan, wanneer hij op de oever langs het water ging; hij was zo vertrouwd met de dieren, dat zij hem dienden en waarschuwden; zij leidden hem naar hun nesten en holen en hij vluchtte met hen in hun schuilhoeken, wanneer mensen naderden.

Joannes voedde zich met vruchten, bessen, wortelen en kruiden. Nooit moest hij er lang naar zoeken, want of hijzelf wist ze staan of de dieren toonden ze hem aan³⁹³.

Ik zag hoe hij zich nu ver van zijn woonplaats verwijderde, wellicht wegens dreigend gevaar; hij trok van tijd tot tijd een eind dieper de woestijn in, doch weldra hield hij zich weer nader bij zijn woonplaats op; hij had ook een paar keren een ontmoeting met zijn ouders, die een onweerstaanbaar verlangen naar hem

³⁹³ Dieren toonden hem die aan. – Sommige ondergrondse knollen, zoals truffels, die een soort paddenstoelen zijn en die men onder bomen, vooral onder eiken vindt, worden opgespoord met behulp van dieren, varkens en honden die er zeer verlekkerd op zijn en die rieken. Hier is dus strikt genomen geen wonder in te zien.

Voedzaam zijn allerlei boswortels, zoals die van de jeneverboom of struik, de ondergrondse verlenging van de stengel van een soort distel, gelijkend op de asperge, in het Arabisch akoel genaamd, enz.

De Arabieren die De Géramb op zijn tocht naar de Dode Zee vergezelden, rukten van honger terzijde van de weg met veel moeite wilde wortelen uit de grond, wanneer zij voorbij sommige struiken reden, en verorberden die met veel lust (II, 21).

Delancker zag hetzelfde van een bedoeïenenvrouw (194).

“In tijden van grote schaarste gaan vele mensen wilde kruiden trekken.” (De Gryse, II, 180).

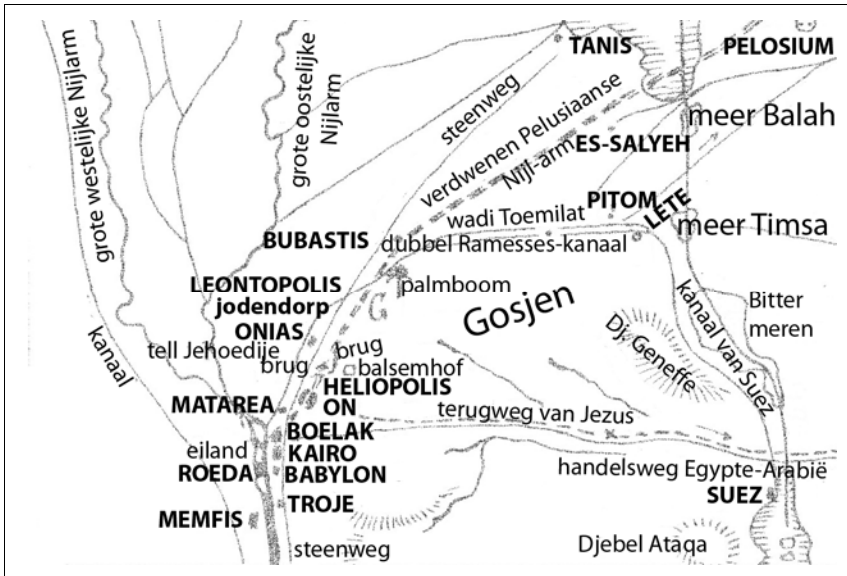
Met zulk voedsel en met ‘sprinkhanen en wilde honing’ (Mt. 3, 4) leefde Joannes reeds als kind in de woestijn.

bleven koesteren; waarschijnlijk moesten zij door openbaring van elkander weten, want wanneer Zakarias of Elisabet hem eens verlangden te zien, kwam hij hen zeer ver tegemoet.

Verhuizing van de Heilige Familie.

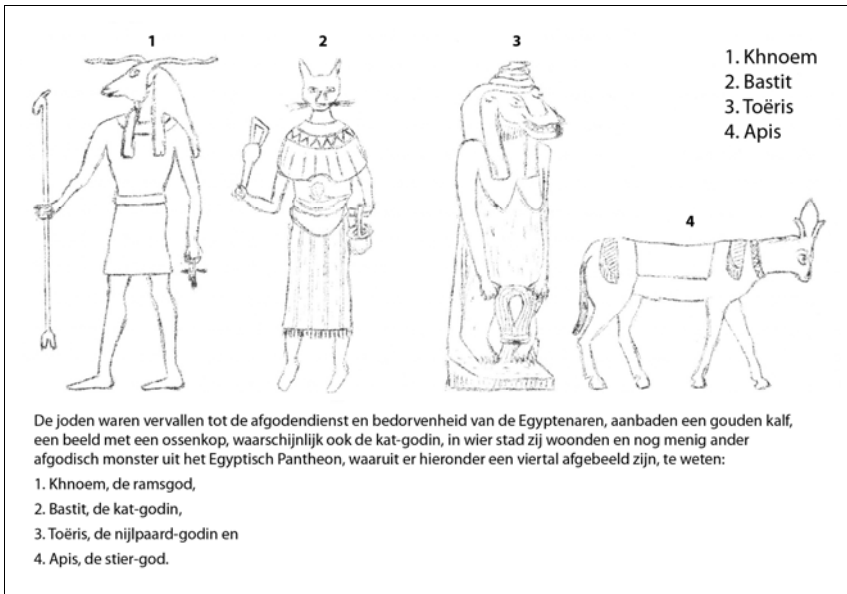
185.

Na een verblijf in Egypte van ongeveer 1,5 jaar – Jezus moest nu meer dan 2 (2,5) jaar oud zijn, verliet de H. Familie wegens werkeloosheid en velerlei vervolging Heliopolis; zij trokken zuidwaarts in de richting van Memfis.

Toen ze nog niet ver van Heliopolis verwijderd waren, kwamen zij door een kleine stad; zij gingen in de voorhalle van een open afgodstempel neerzitten om wat uit te rusten, maar het afgodsbeeld viel in stukken; het had een ossenkop met 3 horens

en meerdere openingen in het lijf; in deze laatste werden de offergaven gestoken en verbrand.

Dit verwekte een nieuwe opschudding onder de afgodenpriesters, die de H. Familie arresteerden en in staat van beschuldiging stelden. Doch in de raadsvergadering kwam één van de priesters vóór de overigen met de mening vooruit dat hij het voor raadzamer hield zich aan de God van die mensen aan te bevelen, liever dan hen lastig te vallen, en hij herinnerde hen aan de plagen die over hun voorouders gekomen waren, toen zij oudtijds de Israëlieten vervolgden, en hoe in de nacht vóór hun uittocht in ieder huisgezin de eerstgeborene gestorven was.

Na deze beraadslaging werd de H. Familie zonder verder vervolging weer op vrije voeten gesteld. (Door hun omgang met de vele ingeweken Joden konden de Egyptische priesters die geschiedenis kennen.)

Zij trokken nu verder tot Troja, een plaats aan de oostzijde van de Nijl tegenover Memfis³⁹⁴. De stad was groot, maar vol slijk (ten gevolge van de jaarlijkse Nijl-overstroming). Zij waren voornemens hier te blijven, maar zij werden nergens gastvrij ontvangen, ja, zij konden niet eens een teug water of enige dadels krijgen, hoe dringend zij er ook om verzochten.

Memfis lag ten westen van de Nijl; de stroom was daar zeer breed en er lagen eilanden in (fasc. 2, nr. 30, voetnoot 65). Ook aan de oostzijde van de stroom lag een deel van de stad³⁹⁵ en ten tijde van de Farao's stond daar een groot paleis met tuinen en een hoge toren. Boven erop stond Farao's dochter dikwijls rond te zien.

Ik zag ook de plaats waar, tussen het hoge riet, Mozes in de Nijl gevonden werd (op 't eilandje Roeda tegenover oud-Kaïro en ten zuidwesten van modern Kaïro).

Memfis bestond als uit 3 steden

- aan deze en
- gene zijde van de Nijl (= Troja) en
- ook Babylon³⁹⁶, een stad ten oosten van de Nijl en meer stroomafwaarts gelegen, leek er nog toe te behoren.

Overigens was ten tijde van Farao de streek aan weerszijden van de Nijl tussen Heliopolis, Babylon en Memfis zodanig met hoge stenen dammen, gebouwen en kanalen doorsneden, bedekt en verbonden, dat alles door zijn samenhang een enkele stad scheen

³⁹⁴ Troja tegenover Memfis. – Zie kaart. In het Egyptisch Toerroe, Torra en ook Troja; deze aanzienlijke stad lag iets noordelijk van Memfis.

³⁹⁵ Memfis lag gedeeltelijk aan de oostkant van de Nijl. – Wellicht blijven daar aanzienlijker ruïnes over, want op zijn kaart 'l' Ancien Orient' tekent Filion Memfis aan op de oostoever van de stroom.

³⁹⁶ Babylon. – Deze naam is nog verbonden aan een vesting, waarin een Koptisch klooster ondergebracht is; dit heet: Deir Babloen, klooster Babylon. In de mond der Europeanen: burcht Babylon.

Het grenst aan Oud-Kaïro, door de Arabieren el-Fostat geheten, naar het dorp dat zij bouwden aan de westgrens van het Oude Babylon.

te vormen³⁹⁷. Nu, d.i. ten tijde van de H. Familie, was dit vroeger aaneen gebouwd geheel door tussenruimten onderbroken.

Zij keerden nu van Troja in noordelijke richting stroomafwaarts terug en bereikten Babylon, dat slecht en grof gebouwd en vol slijk was. Zij trokken voort terug in de richting waaruit zij gekomen waren en om Babylon heen gaande, trokken zij tussen deze stad en de Nijl; zij reisden stroomafwaarts en betraden een steenweg, dezelfde die ook Jezus later (doch op een meer noordelijk punt) betreden heeft, toen Hij, na de opwekking van Lazarus, langs Arabië om, naar Egypte reisde en daarna bij de bron van Jakob in de buurt van Sikar met zijn leerlingen weer samenkwam.

De H. Familie ging nog ongeveer 2 uren stroomafwaarts; de hele weg was hier en daar met verwoeste bouwwerken afgezet; zij moesten ook nog een kleine vertakking van de stroom – zo het geen kanaal was – oversteken en zij bereikten nu een plaats waarvan ik de toenmalige naam vergeten ben (waarschijnlijk Pira), maar die later de naam Matarea kreeg. Het dorp lag dicht bij Heliopolis³⁹⁸.

³⁹⁷ Alles scheen één stad uit te maken. – De zienster spreekt op dezelfde manier van andere plaatsen, zoals Hebron en Joetta, Adama en Seleucia, van Hannaton, Neah en Betanat. Zonder twijfel is haar uitdrukking ruim te verstaan.

Anderzijds beweren meerdere geleerden, zonder twijfel op grond van overblijfselen, dat Memfis een buitengewone uitgestrektheid gehad zou hebben, wellicht van 25 km bij 5 km; het was ook een stad van buitengewone pracht, te oordelen naar opgegraven reusachtige beelden (cfr. Waar Jezus leefde, door J. Keulers, 49-50).

³⁹⁸ **Heliopolis en Matarea.** – In nr. 181, einde voetnoot 387, is al gezegd dat Heliopolis, althans de kern van de stad of hoogstad op een hoogte lag; ze strekte zich er verder omheen uit.

Matarea dat er in Jezus' tijd 7 minuten van verwijderd lag, was aanvankelijk een voorwijk ervan. Door de stad vloeide de pelusiaanse Nijlarm, waarover bruggen geslagen waren.

Een hoge obelisk is nagenoeg het enige wat boven de grond van Heliopolis overblijft. Van oudheid en door oorlog lag in Jezus' tijd de stad erg verwoest en vertoonde grote ledige plaatsen. Zo was de voorwijk Matarea op een afstand van 7 minuten van de stad komen te liggen.

- De huidige naam Matarea komt van het Arabisch 'Matarijeh' en dit laatste van de oude Koptische naam 'Matara'. Dit betekent geheel hetzelfde als Heliopolis, huis of stad van de zon. Heliopolis is Grieks.
- In het Egyptisch heette de stad Matarea ook Pira, dat eveneens betekent: huis, stad van de zon, waarvan de afgod 'RA' de verpersoonlijking was.
 - Men kan dus Pi-ra ook vertalen: stad van de zonnegod 'RA'.
 - PI betekent: huis, stad (te vergelijken met Pi-tum: stad van de afgod 'TUM').
- De Hebreeuwse naam 'ON' schijnt ook zon te betekenen.
- De zonnegod 'RA' werd met de heilige stier Mnevis te Heliopolis vereerd.

Eerst woonde de H. Familie een tijdlang in het eigenlijke Heliopolis. Verhuizend om vervolging te ontgaan, maakte zij een reis naar het zuiden, zag geen kans om daar te blijven, keerde op haar stappen terug en vestigde zich te Matarea. Uit hetgeen gezegd is, blijkt dat zij tot dichtbij het uitgangspunt terugkeerde. Deze voorstelling van zaken steunt ook op een gezagvolle traditie.

De herinnering aan het verblijf van de H. Familie te Matarea is verbonden aan de zogenaamde balsemhof met de Mariabron.

Deze wordt door de Arabieren genoemd Aïn esj-sjems, wat betekent: bron van de zon; dit is weer een soort vertaling van de oude naam.

Ja, ook in de Bijbel bij Jeremias 43, 13 vinden wij de naam Bet-Sjemes voor Heliopolis: huis, stad van de zon (of zonnegod).

Over Matarea, zijn balsemhof en Mariabron

is reeds een woord gezegd in nr. 180, voetnoot 383.

De hof is nu met citroen- en oranjeboomen beplant. Men ziet er een reusachtige sykomoor, nu wellicht van ouderdom vergaan, die een afstammeling of opvolger was van de reusachtige boom die er ook in Maria's tijd stond.

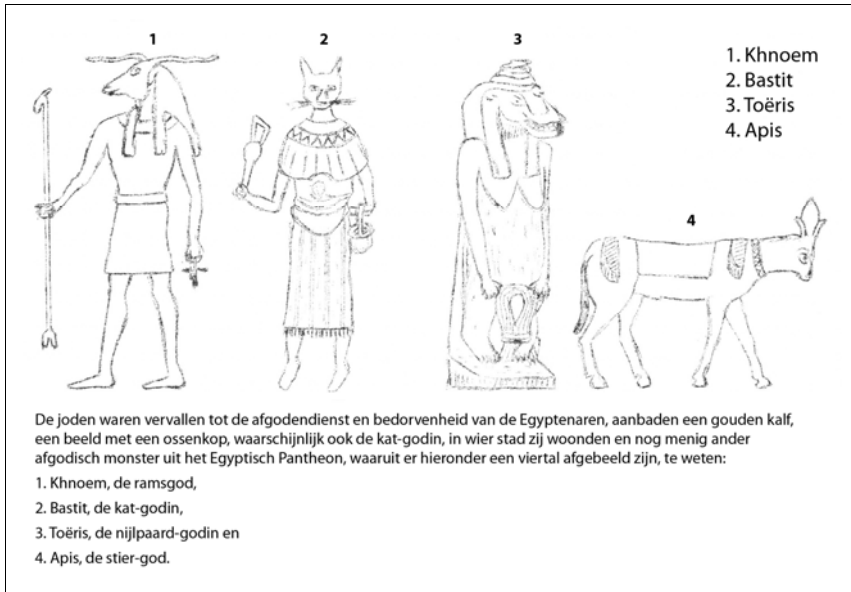
Deze stad die op een landtong en dus aan 2 zijden door water ingesloten lag, was zeer vervallen, onderbroken en verspreid en de toenmalige woningen waren meestal zeer armoedig, met dadelhout en vaste slijkaarde wankel gebouwd en met biezen bedekt, zodat het Jozef hier in het begin niet aan werk ontbrak: hij maakte de huizen steviger met vlechtwerk en voorzag ze boven van gaanderijen, waarop de bewoners konden gaan.

186.

Hier te Matarea woonden zij in een donker gewelf in een eenzame wijk aan de landzijde (waar de tong met het land tussen de kanalen samenhang?), niet ver van de poort waardoor zij in de stad binnengekomen waren. Jozef bouwde weerom een licht voorhuis vóór het gebouwgewelf. Ook hier te Matarea viel bij hun aankomst het afgodsbeeld in een kleine tempel en later alle afgodsbeelden omver (nr. 181, voetnoot 388). Ook hier bracht een priester het volk tot bedaren door het aan de plagen van Egypte te herinneren.

Later, wanneer een kleine gemeente van Joden en bekeerde heidenen zich om Jozef had geschaard, stonden de priesters hun de kleine tempel af, waarin het afgodsbeeld bij hun aankomst te gronde was gestort. Jozef richtte hem tot een synagoge in; hij werd als de vader en het hoofd van de groep; hij hervormde hun gezang, zodat de psalmen voortaan behoorlijk en eerbiedig gezongen werden, want hun godsdienstoefeningen werden slordig verricht en betekenden echt niets (*ihr Gottesdienst war ganz verwildert*).

De tuin is een belangrijke bedevaartplaats geworden, zo voor mohammedanen als christenen. De H. Landbedevaarders begeven zich vaak naar Egypte en daar bezoeken zij dan altijd die balsemhof en bron.

Hier woonden slechts enige, zeer arme Joden, wier woningen ellendige aardkuilen en hollen waren³⁹⁹, maar in de Jodenstad tussen On (Heliopolis) en de Nijl woonden vele Joden die nog een fatsoenlijke tempel hadden; zij waren nochtans tot een afschuwelijke afgodendienst vervallen en vereerden een gouden kalf, een beeld met een ossenkop, waar omheen de kleine beelden van kleine dieren als bunzingen (= klein marterachtig behendig roofdier, fret) of fretten onder kleine troonhemels stonden; het waren zulke dieren die de mens tegen krokodillen verdedigen

³⁹⁹ Wonen in ellendige aardhollen. – Nog in de 19e eeuw zag De Géramb op zijn weg naar het somptueuze (= weelderig, kostbaar ingericht, luisterrijk) paleis van Mehemet Ali een reeks krotwoningen, of liever 'hollen in de aarde', waar hele families huisden, vrouwen en mannen, omringd door naakte kinderen, allen even uitgemergeld en lijkkleurig, die een beeld van de uiterste ellende vertoonden." (III, 32).

Mislin van zijn kant "zag tussen de puinen van Oud-Alexandrië hollen en kuilen in de grond, waarin de Arabische kustbewoners hun woning hadden." (III, 306).

(ichneumon: Egyptische katten)⁴⁰⁰ (Jodendorp, zie nr. 181, voetnoot 387).

Zij bezaten ook een nagmaakte Verbondsark, die afschuwelijke zaken bevatte; zij gaven zich over aan afgrijselijke afgoderij, waarbij zij in een onderaardse gang allerhande ontucht bedreven, waaruit zij hoopten de Messias te zien voortkomen; zij waren versteend, halsstarrig in hun gevoel en niet vatbaar voor verbetering.

Uit die stad kwamen zich later velen te Matarea vestigen. De afstand tussen beide plaatsen was 2 uren, doch van de ene plaats uit kon men de andere niet in de rechte lijn bereiken wegens de vele kanalen en dammen; men was genoodzaakt een grote omweg over On te maken.

De Joden uit het land Gosen waren reeds te On met de H. Familie in kennis gekomen en Maria had, zolang zij daar woonde, allerlei vrouwelijke werkjes voor hen vervaardigd, brei- en vlecht- en borduurwerkjes en nog andere. De H. Maagd wilde geen luxewerkjes en zelfs geen onnodige voorwerpen maken, doch

⁴⁰⁰ Egyptische katten. – Sedert het Middenrijk maakten de Egyptenaren jacht op watervogelen, ratten en serpentes met behulp van katten. Ook was de kat voor de Egyptenaren een heilig dier; zij balsemden ze na hun dood. De kelders onder de tempel van Bastit te Leontopolis, waar later het Jodendorp kwam, lagen vol gemummificeerde katten en hiervan vindt men er nog in de meeste oudheidsmusea (cfr. D.B. Chat, c. 625-626). (Zijn deze kelders niet de onderaardse gang of plaats waarvan K. hier spreekt?).

Bij Dapper is ook sprake van zulke katten op het eiland Cyprus. Daar maakten nog in veel later eeuwen de Griekse monniken op de Kattenkaap en op het Troödos- of Olympusgebergte met die katten jacht op giftige slangen; hun katten waren op die jacht afgericht.

's Ochtends liepen ze het klooster uit en kwamen 's middags op het gelui van de klokken terug om te eten; daarna trokken ze weer op slangenjacht uit (Cyprus, 21; 54).

“Nog heerst er in Egypte ontzag voor de kat”, zegt Morton; “geen Egyptenaar zou er aan denken een kat te doden; daarin moeten wij zonder twijfel een bijgelovig overblijfsel zien van de kattenaanbidding in het oude Egypte.” (Langs bijbelse Paden, blz. 151).

alleen het noodzakelijke in klederen en gebedsgewaden. Soms zag ik vrouwen met werk tot haar komen, dat zij tot hun opschik naar de mode gemaakt wilden hebben en wel uit ijdelheid. Maria echter nam het niet aan, hoe nodig die arbeid voor haar gezinsonderhoud ook was; dan zag ik die vrouwen haar hierom snood beschimpen.

Leven der Heilige Familie te Matarea.

187.

Aanvankelijk viel het de H. Familie te Matarea niet mee; zij kregen allerhande moeilijkheden te doorworstelen, vooral door gebrek aan water en hout⁴⁰¹. De inwoners kookten met droog gras of riet; derhalve gebruikte de H. Familie haar spijzen meestal koud. Jozef kreeg naderhand veel werk, want aan de huizen bracht hij verbeteringen aan. Nochtans behandelden de mensen

⁴⁰¹ Gebrek aan water en hout. –

- a) aan water, bedoeld is drinkbaar water.

De bron van Matarea is het enige zoet water in de gehele streek, doch eerst later zou Maria deze bron ontdekken; alle overige bronnen en putten zijn zoutig en onaangenaam, zoals ook die in de woestijn, ten oosten en westen van de Golf van Suez. (Dubois). In dezelfde zin spreekt Janssens (406).

Het Nijlwater is geel en modderig en moet lang bezinken eer het drinkbaar is. Nadat het een half uur geschept is, is de bodem van de emmer reeds met een laag slijk van 3 vinger dik bedekt; ook regent het hoogst zelden en daarom is het water er duur en is het land een woestijn, uitnomen een strook grond aan weerszijden van de Nijl, enz. (cfr. Kochem, groot Christus-leven, 297, 298; Géogr. univ. T. VI, 14; De Géramb, III, 54-55; 173).

- b) Te kort aan hout om vuur te maken (en het eten te koken).

Dit schijnt heden nog zo te zijn. In elk geval schreef de reiziger De Tesson, een eeuw geleden: "Één van de bestaansmiddelen van de bedoeïenen op het Sinaï-schiereiland is: het maken van houtkolen om die in Egypte te verkopen." (Voyage au mont Sinaï, blz. 141).

hem niet veel beter dan een slaaf en gaven hem voor zijn werk wat zij wilden; nu eens bracht hij iets voor zijn arbeid naar huis, andere malen niets. Hier beschikten de inlanders niet over de nodige bekwaamheid om stevige woningen te bouwen; ook hadden zij geen timmerhout en ofschoon ik hier en daar wel een boomstam zag liggen, toch bemerkte ik dat zij, bij gebrek aan werktuigen, er niets mee aanvangen konden; de meesten hadden slechts stenen of benen messen en schenen mij een soort turfstekers te zijn. Jozef had zijn nodigste gereedschappen meegebracht.

De H. Familie had zich weldra, zo goed als het ging, geïnstalleerd. Jozef deelde doelmatig het aangebouwde voorhuis in door middel van lichte vlechtwerkwanden in meerdere ruimten; hij richtte de haardstede behoorlijk in en vervaardigde voet- en zitbankjes en kleine lage tafeltjes; de mensen zaten hier allen op de grond om te eten (fasc. 1, nr. 13, voetnoot 31).

De H. Familie bracht hier meerdere jaren door en ik heb uit verschillende tijdstippen van Jezus' kinderjaren een menigte taferelen gezien; ik zag de plaats waar Hij sliep. In de wand van het gewelf waar Maria sliep, zag ik een door Jozef uitgeholde nis, waarin het bedje van Jezus ingericht was. Maria sliep daarnaast en ik heb haar dikwijls 's nachts, vóór Jezus' bedje neergekniel, tot God zien bidden, terwijl Jozef in een ander vertrek sliep.

Ik zag ook de bidplaats die Jozef in een afgezonderde gang in de woning ingericht had. Jozef en de H. Maagd hadden daarin ieder hun eigen gescheiden plaats, ook het Kindje Jezus zijn eigen hoekje, waar het zijn gebeden deed, hetzij gezeten of staande of knielend. De H. Maagd had een soort altaartje, waarvóór zij bad; dit was een klep of tafelblad, dat het deurtje vormde van een nis of holte in de muur; deze holte was gesloten door dit soort deurtje, dat, neergelaten en met een rood en wit kleedje bedekt, een klein altaartje vormde.

In deze muurholte nu bevonden zich heilige zaken, een soort relikwieën. Ik zag er kleine struikjes in kelkvormige potten; ik

zag ook het bovineinde van de staf van de H. Jozef met de bloem die er in de tempel aan ontloken was en waardoor hij als door het lot tot gemaal van Maria aangewezen geworden was.
Dit stuk stak in een bus van 1,5 duim dik.

Bij dat alles zag ik daarin nog een ander heilig voorwerp, waarvan ik echter op het ogenblik niet meer bepalen kan wat het eigenlijk was: in een doorschijnende bus zag ik nl. ongeveer 5 witte staafjes, die de dikte van stevige strohalmen hadden; ze stonden gekruist, als in het midden samengebonden, en waren boven wat breder, kroezig en gekromd, waardoor ze geleken op een kleine schoof.

Hier kruiste de zienster duidelijkheidshalve haar vingers en sprak ook van brood; wellicht had dit voorwerp betrekking op aren en wijnranken, welke zij kortelings, in de beschouwing van een voorval in Egypte, had gezien, toen aan de engelen de geboorte van Maria kenbaar gemaakt werd.

Of waren het gebeenten?

Joannes voor de derde maal in de woestijn.

188.

De kleine Joannes is, gedurende het verblijf van de H. Familie in Egypte, nogmaals heimelijk bij zijn ouders te Joetta gekomen, want ik zag hem; toen hij de leeftijd van 4 à 5 jaren bereikt had, een derde keer door zijn moeder in de woestijn gebracht worden.

Bij hun weggaan uit de woning was Zakarias niet aanwezig; ik geloof dat hij kort te voren een reis ondernomen had, om geen getuige van het afscheid te moeten zijn, want hij beminde Joannes bovenmate; hij had hen toch zijn zegen gegeven, want hij zegende Elisabet en Joannes telkens eer hij zich op reis begaf.

Joannes had zijn schapenvacht van de linkerschouder dwars over borst en rug hangen en ze was onder de rechteroksel

samengebonden. Later, in de woestijn, zag ik hem, naar gelang het hem inviel, deze vacht op verschillende manieren dragen, nu eens over beide schouders, dan weer dwars vóór de borst of ook om het benedenlijf. De knaap had geen andere klederen dan deze vacht; hij had, evenals Jezus, donkerbruine haren en hij droeg hetzelfde witte staafje nog in de hand, dat hij reeds vroeger van huis had meegenomen en waarmee ik hem in de woestijn steeds heb gezien.

Zo zag ik hem nu aan de hand van Elisabet zijn moeder het berglandschap met spoed doorkruisen; Elisabet is een slanke, in haar kleren gans ingehulde, bejaarde, maar toch vlugge vrouw, met een klein, fijngevormd aangezicht. Op deze tocht liep Joannes haar dikwijls vooruit en hij was geheel onbevangen, onbekommerd en kinderlijk opgetogen, zonder nochtans wild of uitgelaten te zijn. Hun weg liep aanvankelijk een hele tijd in noordelijke richting en zij hadden een water aan hun rechterhand. Vervolgens zag ik hen zich over een kleine rivier zetten; er was daar geen brug, maar er lag een vlot van balken in het water en daarop voeren zij over. Elisabet die een vastberaden vrouw was, stak en roeide met een staak of tak. Na hun overvaart wendde hun weg zich rechter naar het oosten en zij kwamen in een kloof of ravijn, die hogerop langs de hellingen dor en naakt, doch op haar bodem begroeid en met allerlei struikgewassen en vruchten bedekt was, vooral met vele aardbessen, waarvan de knaap af en toe ene at.

Toen zij een eind ver in die kloof gevorderd waren, nam Elisabet van haar zoontje afscheid; zij zegende haar lief kind, drukte het aan haar hart, kuste het nog op zijn beide wangen en voorhoofd en begaf zich aanstonds weer op weg naar huis. Meermalen keerde zij zich nog op de weg om en keek wenend Joannes achterna; deze echter kende zorg noch kommer en schreed met vaste stap voorwaarts, verder de kloof in.

Daar ik gedurende deze beschouwingen erg ziek was, bewees God mij de genade me bij alles wat ik zag gebeuren, als kind tegenwoordig te voelen. Ik kreeg dus aanstonds de indruk dat ik met Joannes als een kind van dezelfde leeftijd op weg was; ik was bang dat hij zich te ver van zijn moeder zou verwijderen en de weg naar zijn huis niet meer zou vinden, doch weldra stelde een stem me gerust: “Zet die kommer van je af”, hoorde ik, “de knaap weet best wat hij doet.”

Hierop meende ik dat ik met hem, als met een boezemvriend en speelmakker mijner jeugd, geheel eenzaam de woestijn introk en ik zag veel van wat hij daar heeft meegemaakt.

Ja, Joannes zelf vertelde mij op onze gezamenlijke tocht veel bijzonderheden uit zijn leven in de woestijn, b.v. hoe hij op alle mogelijke manieren de zelfverloochening beoefend en zijn zinnen verstorven heeft; hoe zijn inwendige verlichting, zijn helderziendheid, zijn zien in de geest hoe langer hoe groter werd en hoe hij op een onbeschrijfelijke manier onderwezen geworden was door alle omringende dingen der natuur, (hoe hij inzicht kreeg in hun aard, wezen, vorm, samenstelling, betekenis, enz.)

Ik was hierover geenszins verwonderd, want reeds als kind, wanneer ik in de eenzaamheid onze koeien wachtte, heb ik zelf op vertrouwelijke wijze het leven van Joannes in de woestijn gedeeld. Vaak, als ik heimwee naar hem voelde en luide riep met een stem die galmde door het boshout: “Hanske met zijn stokske en met zijn schaapsvel op zijn schouder, zou bij mij moeten komen”, dan kwam ook Hanske met zijn stokske en met zijn vel op zijn schouder tot mij, en wij speelden dan met elkander als twee kinderen; hij vertelde mij dan veel en onderwees mij leerrijke dingen.

Ook bevreedde het me niet dat hij in de woestijn zoveel van de planten en de dieren leerde. Immers, ook ik heb als kind in het woud, op de heide en in het veld, bij de kudden, of als ik aren las, gras sikkelde of kruiden zocht en verzamelde, ook ik, zeg ik, heb

dan elk blaadje en het minste bloempje beschouwd als een boek, waarin ik las.

Iedere vogel, elk voorbijsnellend dier, alles wat mij omgaf, onderrichtte mij.

Bij het zien van elke vorm en kleur, bij het nagaan van elk bladgeraamte, nerf en ader, kreeg ik allerhande verheven gedachten. De mensen dan, aan wie ik ze meedeelde, aanhoorden soms met verbazing mijn bedenkingen, maar toch gebeurde het meer dat ze mij erom bespotten; hierom gewende ik me er ten laatste aan, dergelijke beschouwingen voor mij te houden, want vroeger meende ik, – en ik meen het nog soms – dat zo iets aan alle mensen overkomt en dat men nergens doeltreffender leert dan in de natuur, dit A-B-C-boek dat God zelf heeft geschreven. (cfr. fasc. 12, nr. 385, voetnoot 142).

Terwijl ik heden in mijn beschouwingen de kleine Joannes in de woestijn weer volgde, zag ik opnieuw, zoals vroeger, zijn gehele handel en wandel; ik zag hem spelen met bloemen en dieren; vooral de vogels waren zeer gemeenzaam met hem. Wanneer hij rondwandelde of geknield in gebed lag, kwamen ze op zijn hoofd neergestreken. Ook legde hij vaak zijn staf horizontaal tussen de takken en dan kwamen op zijn stem vele bonte vogels aangevlogen, die in de rij op zijn staf gingen zitten; hij keek ze aan en richtte vertrouwelijk het woord tot hen, als gaf hij les; ik zag hem ook andere dieren in hun schuilholten volgen, ze voeden en navorsend beschouwen. (Geen commentaar).

Dood van Zakarias en Elisabet.

189.

Joannes in de woestijn had nu ongeveer zijn zesde jaar bereikt. Eens begaf Zakarias zich met offerdieren naar de tempel en Elisabet maakte gebruik van zijn afwezigheid om aan haar zoontje in de woestijn een bezoek te brengen. Nooit heeft Zakarias

Joannes in zijn schuilplaats in de woestijn bezocht, om, wanneer Herodes hem ooit naar de verblijfplaats van zijn zoon mocht ondervragen, hij naar waarheid zou kunnen verklaren deze niet te kennen. Om evenwel zijn groot verlangen naar Joannes tegemoet te komen, gebeurde het enkele malen dat deze 's nachts heimelijk uit de woestijn kwam en zijn ouders een bezoek bracht. Dan hield hij zich een korte tijd in het ouderlijk huis verborgen op. Wanneer zulk een bezoek plaats moest hebben en zonder gevaar kon geschieden, was het waarschijnlijk zijn engelbewaarder die als gids hem erheen leidde. **Ik zag hem steeds door hogere machten (hemelse geesten) bestuurd en beschermd worden en lichtende gestalten als engelen bij hem.**

Joannes was voorbestemd om, afgezonderd van de wereld en beroofd van de normale menselijke bestaansmiddelen, in de woestijn door de Geest Gods opgevoed en onderwezen te worden. Vandaar dat de woestijn, gezien ook zijn aangeboren neiging, een onweerstaanbare aantrekking op hem uitoefende.

Bovendien werd het door Gods Voorzienigheid zo beschikt dat ook de uitwendige omstandigheden hem noodzaakten zich in de woestijn terug te trekken. Vanaf zijn vroegste kinderjaren heb ik hem overigens nooit anders gezien dan eenzaam en steeds verdiept in gedachten. En, gelijk de H. Familie met het Kindje Jezus op een goddelijk bevel veiligheidshalve naar Egypte gevlucht was, zo had ook Elisabet de kleine Joannes, Jezus' voorloper, in de woestijn verborgen. Ook Joannes was trouwens verdacht en werd opgespoord, want de geruchten die aanstonds na zijn geboorte in heel Judea in omloop kwamen (Lk. 1, 65), waren nog niet uitgestorven; **de wonderen die zijn geboorte gekenmerkt hadden, waren overal bekend, zoals ook het feit dat velen hem met een hemels licht omgeven gezien hadden;** daarom stond ook hij bij Herodes in verdenking; deze had het zeer op hem gemunt.

Reeds meermalen had Herodes Zakarias om rekenschap gevraagd omtrent het verdwijnen van Joannes, maar had tot nog toe nooit

de hand aan hem geslagen. Toen Zakarias evenwel ditmaal met zijn offers naar de tempel ging, werd hij op een diepgelegen weg vóór de Bethlehempoot van Jeruzalem, waar men de stad nog niet kon zien (fasc. 6, nr. 148, voetnoot 337), door soldaten van Herodes, die daar in hinderlaag lagen, overvallen en wreed mishandeld; zij sleurden hem mee naar een gevangenis aan een kant van de berg Sion, waar ik later de leerlingen van Jezus zo dikwijls naar de tempel heb zien opgaan; hier heeft men de grijsaard erg gekweld en zelfs gefolterd om hem de schuilplaats van zijn zoon te doen bekennen. Alle geweldmiddelen echter bleken ijdel en toen werd hij op bevel van Herodes doorstoken. Zijn stoffelijk overschot werd later door vrienden van hem niet ver van de tempel begraven⁴⁰².

Deze Zakarias, vader van Joannes, is te onderscheiden van de Zakarias die tussen de tempel en het altaar vermoord werd.

Dezen heb ik, toen vele doden bij Chrisus' dood uit hun graven opstonden, uit de tempelmuren naast de bidcel van de oude Simeon te voorschijn zien komen; zijn graf stortte uit de muren neer (zie fasc. 31, nrs. 1954 en 1953). Bij deze gelegenheid stortten nog meer verborgen graven in de tempel in.

De aanleiding tot de moord op Zakarias tussen de tempel en het altaar was deze. Enige personen geraakten in twist over het

⁴⁰² Later zal Katarina meer dan eens verzekeren dat Zakarias, vader van Joannes, bij Jezus' openbaar leven begraven lag in de grafkelder bij zijn huis te Joetta.

- Was hij voorlopig begraven geworden in het Kedrondal, tegenover de zuidoosthoek van het Tempelplein, waar thans nog één van de 4 vermaarde grafmonumenten de naam 'graf van Zakarias' draagt?
- Of heeft het bestaan van dat graf K. beïnvloed om haar te doen zeggen dat hij daar begraven werd?
- Of werd hij daar werkelijk begraven, doch alleen voorlopig?

Niemand die het weet noch die zeggen kan welke Zakarias eens in het Kedrondal begraven is geweest.

geslacht van de Messias en over zekere rechten op ambten, bedieningen of verblijven van bepaalde families in de tempel. *(Bei der Veranlassung, da dieser Zacharias zwischen Tempel und Altar ermordet ward (= wurde), waren mehrere, welche über das Geschlecht des Messias stritten und über gewisse Rechte, Stellen und Standorte einzelner Familien am Tempel).*

Zo hadden b.v. niet alle families het recht om aan hun kinderen een opvoeding in de tempel te laten geven. Van hen die in de strijd handgemeen geraakt waren, kwam alleen Zakarias moorddadig om; zijn vader heette Barachias⁴⁰³.

Wat die inwoning van kinderen in de tempel betreft, er valt mij hierbij te binnen dat ik ook eens een knaap, ik meen een koningszoon, wiens naam ik vergeten ben, aan de zorgen van de profetes Hanna heb toevertrouwd gezien⁴⁰⁴.

⁴⁰³ De moord op de andere Zakarias tussen tempel en altaar. – Klaarblijkelijk is bedoeld het geval dat vermeld is in Matteüs 23, 35. “De Joden zullen rekenschap moeten geven van al het onschuldig bloed op aarde vergoten, vanaf dat van de rechtvaardige Abel tot het bloed van Zakarias, zoon van Barachias, die tussen de tempel en het altaar (brandofferaltaar) gedood werd.”

Die Zakarias kan maar kort vóór Christus geleefd hebben, want wij hebben met 2 uitersten te doen: Abel en een fameuze, bekende, onlangs vermoorde Zakarias, aan wie de Joden nog een levendige herinnering bewaarden.

Hieruit volgt: Dit kan de Zakarias niet zijn die gestenigd werd 8 eeuwen vóór Chr., op bevel van Joas (838-796).

Ook de Zakarias niet, die volgens Flavius Josephus door fanatiekers gedood werd tijdens de belegering van Jeruzalem in 70 na Chr., ofschoon hij ook de zoon van een Barachias was. Flavius Josephus beschrijft deze scene in onmogelijke omstandigheden.

Hieruit mogen wij misschien afleiden dat hij, die voor een kleine verdraaiing of overdrijving niet beducht is, de scene uit de tijd van Hanna naar later verplaatst heeft, om zijn verhaal interessant, verbazingwekkend te maken: hierop toch is hij uit. (cfr. B. J. = Bellum judaicum = Joodse oorlog, II, 32; 52-54, nr. 321).

⁴⁰⁴ Koningskind aan Hanna's zorgen toevertrouwd. – Het geval heeft enige gelijkenis met dat van II Kon. 11, 1-3 en is bijgevolg mogelijk. Het gebeuren

Ik zag ook hoe later eenmaal de beenderen van deze Zakarias teruggevonden werden, doch de nadere omstandigheden daaromtrent ben ik vergeten.

190.

Op het tijdstip dat Elisabet de thuiskomst van haar man te Joetta verwachtte, keerde zij ook uit de woestijn naar huis terug. Haar kind vergezelde haar een deel van de weg, waarna zij de jongen zegende en op het voorhoofd kuste; hierna snelde hij onbekommerd de woestijn weer in.

Thuis gekomen vernam Elisabet het verschrikkelijk bericht van de aanslag tegen haar man; zij was zo overstelpt van verdriet en hartzeer, dat zij thuis geen rust meer vond en zo spoedde zij zich voor altijd tot haar zoon in de woestijn, waar zij kort daarna overleed, nog vóór de terugkeer der H. Familie uit Egypte. De Esseën van de berg Horeb, die steeds in de behoeften van de kleine Joannes voorzag, heeft haar ook in de woestijn begraven.

Joannes verwijderde zich nu nog verder van huis en trok nog dieper de woestijn in; hij verliet zijn rotskloof; de streek waar hij nu kwam, was vlakker en opener en ik zag hem zijn tocht door de wildernis voortzetten tot bij een klein meer. Daar was wit zand en de oever was vlak en ik zag hem een heel eind ver in het water gaan; nu zag ik alle vissen zonder enige vrees op hem toegezwommen komen; hij ging er zeer vertrouwelijk mee om.

In dit gewest hield hij zich vrij lang op en ik zag dat hij zich daar tussen het struikgewas een slaaphut uit takken vlocht; deze was zeer lang en niet groter dan om slapend erin neer te liggen. **Hier en later zag ik in 't bijzonder dikwijls lichtende gedaanten of engelen naast hem,** met wie hij zeer ootmoedig en eerbiedig,

houdt dan ook waarschijnlijk verband met het feit dat Herodes zich van allen trachtte te ontmaken, die enige aanspraak op de troon hadden kunnen maken, zoals de moord op de onschuldige kinderen het bewijst. Bij deze passage plaatst Brentano de bemerking dat K. zich onduidelijk uitdrukte, omdat zij worstelde of zich verzette tegen de opgetogenheid.

maar tevens kinderlijk onbeschroomd en vertrouwelijk omging; **zij schenen hem te onderrichten en op allerlei bijzonderheden (in de natuur) opmerkzaam te maken.**

Aan zijn staf zag ik nu ook een dwarshoutje bevestigd, zodat de staf een kruis vormde; hieraan had hij een strook bast van een beuk of een andere boom als een vaantje vastgehecht en hij zwaaide dit spelend heen en weer.

Zijn ouderlijk huis te Joetta bij Hebron werd nu door een dochter van een zuster van Elisabet bewoond; het was een heel goed ingericht huis. Groter geworden⁴⁰⁵ bezocht Joannes het nog eens in het geheim en drong daarna steeds dieper de woestijn in, tot de dag waarop hij onder de mensen verscheen, maar dit zal ik later vertellen. (Geen commentaar).

Maria ontdekt bij haar huis de bron van Matarea.

191.

Ook te Matarea, waar de inwoners het met het troebel water van de Nijl moesten stellen, ontdekte de H. Maagd, na vurig gebeden te hebben, een bron. Zij leden aanvankelijk groot gebrek en hadden voor voedsel slechts vruchten en voor drank alleen slecht water (nr. 187, voetnoot 401). Goed drinkwater hadden zij sedert lang niet meer gehad en Jozef maakte nu aanstalten om met zijn ezel water in lederen zakken te gaan halen uit de bron van de balsemhof in de woestijn (nr. 180).

Hij stond reeds op het punt te vertrekken, toen aan de H. Maagd, op haar gebed, **een engel verscheen, die haar bekend maakte dat zij achter haar woning een bron zou vinden.** Ik zag haar nu over de wal of het gewelf waarin zich haar woning bevond, naar

⁴⁰⁵ “Groter geworden bezocht Joannes heimelijk zijn ouderlijk huis. Dit “groter geworden” wordt nader bepaald in fasc. 10, nr. 261: hij was namelijk 17 jaar.

een dieper gelegen open plaats tussen vervallen wallen afdalen, waar een grote dikke boom stond (zie nr. 185, bijna einde voetnoot 398). Maria had een steel met een schopje eraan in de hand, gelijk de reizigers er daar dikwijls een gebruiken en zij stak ermee bij de boom in de aarde en zie! een straal schoon helder water borrelde omhoog. Vol vreugde liep zij haastig Jozef roepen. Aanstands groef hij de bron op en kwam tot de ontdekking dat ze dieper in de grond reeds van ouds ommuurd was en dat ze slechts verstopt, bedolven, verloren had gelegen; hij bracht ze weer in goede, bruikbare staat en bekleedde ze sierlijk met (toegevoegd) metselwerk, (*legte ihn sehr schön mit Steinen aus*).

Bij deze bron, naar de kant vanwaar Maria gekomen was, lag een grote steen, bijna gelijk een altaar; ik meen dat hij oudtijds ook als altaar dienst heeft gedaan, doch ik ben vergeten in welke omstandigheden. Hier heeft de H. Maagd later dikwijls de doeken en kleedjes van Jezus in de zon gedroogd, na ze hier gewassen te hebben.

Dat hier een bron bestond, bleef vooralsnog een geheim; alleen was het bekend aan de H. Familie die er het uitsluitend gebruik van behield totdat Jezus reeds groot genoeg was om allerlei kleine boodschappen te doen en ook water voor zijn moeder te halen. Toen zag ik dat Hij eens andere kinderen bij de bron bracht, water schepte in een holgebogen blad en hun te drinken gaf. Deze kinderen liepen dit aan hun ouders vertellen; hierop was het bestaan van de bron gekend en kwamen ook andere mensen naar de bron, doch zelfs nu bleef ze overwegend ten gebruike van de Joden. (In de bijzonderheden van deze bronontdekking kan men een symbolische betekenis erkennen.)

Ik zag Jezus ook de eerste maal water gaan halen voor zijn Moeder. Maria lag in haar gewelf waar het voorhuis tegen aangebouwd was op de knieën in gebed. Toen sloop de kleine Jezus met de waterzak voorzichtig naar de bron en bracht hem half gevuld naar huis; dit deed Hij nu voor de eerste maal. Maria

was onbeschrijfelijk aangedaan, toen zij Hem binnenkomen zag, en, nog steeds geknield, smeekte zij Hem dit niet meer te doen om per ongeluk niet eens in de bron te vallen. *Jezus echter antwoordde dat Hij goed op zijn hoede zou zijn en dat Hij niets vuriger wenste dan voor haar water te mogen halen, telkens als zij er nodig had.*

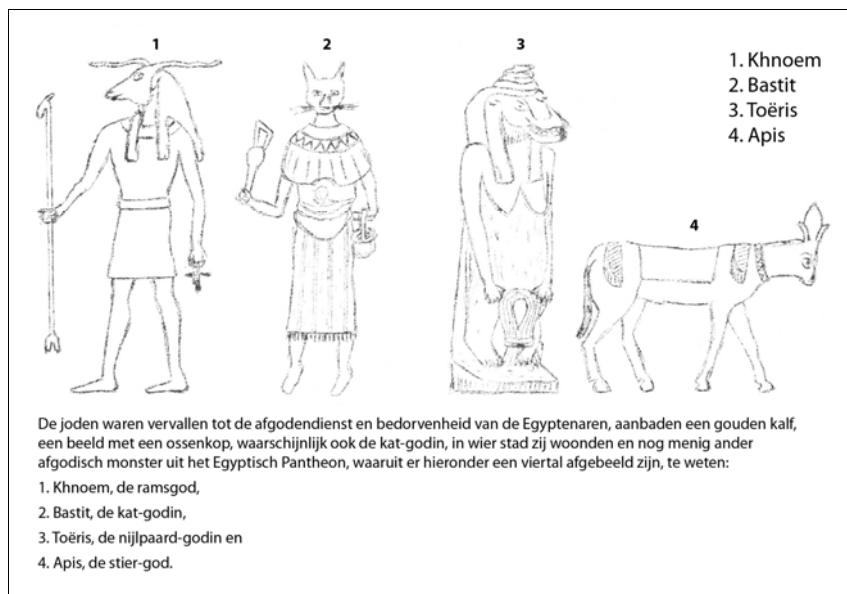
De kleine Jezus bewees zijn ouders met de grootste oplettendheid en fijngevoeligheid allerlei diensten. Zo zag ik, b.v. dat Hij, wanneer Jozef niet al te ver van huis bij vreemden werkte en toevallig een gereedschap thuisgelaten had, het hem aanstonds ging halen: Hij lette op alles. Ik geloof dat de vreugde die zij aan Hem beleefden, hen ruimschoots schadeloos stelde voor hun kommer en leed.

Ik zag Jezus ook meermalen naar de Jodenstad gaan, die wel 2 uren van Matarea verwijderd lag om het loon voor Maria's arbeid in brood te gaan halen; de vele gruwelijke dieren hier in het land deden Hem geen kwaad, ja, waren Hem zelfs vriendelijk; ik heb Hem met slangen zien spelen.

Toen Hij voor de eerste keer alleen naar de Jodenstad ging – ik weet niet meer juist of Hij toen in zijn vijfde of zevende jaar was – droeg Hij voor de eerste maal een bruin kleedje, beneden rondom geel bebloemd, dat Maria voor Hem gemaakt had.

Ik zag hoe Hij gedurende deze zijn eerste uitstap onderweg knielde om te bidden en dat Hem twee engelen verschenen, die Hem de dood van Herodes bekend kwamen maken. Jezus deelde dit niet aan zijn ouders mee; de reden weet ik niet meer; het kon zijn uit ootmoedigheid, of omdat Hij wist dat zij nog enige tijd in Egypte moesten blijven.

Ook zag ik Hem eens met nog andere Joodse jongens naar de Jodenstad gaan en op de terugweg naar huis smartelijk wenen over de bedorvenheid van de Joden in die stad⁴⁰⁶.

⁴⁰⁶ “Zij waren immers vervallen”, zegde Katarina in nr. 186, “tot de afgodendienst en bedorvenheid van de Egyptenaren, aanbaden een gouden kalf, een beeld met een ossenkop, waarschijnlijk ook de kat-godin, in wier stad zij woonden en nog menig ander afgodisch monster uit het Egyptisch Pantheon”, waaruit er hieronder een viertal afgebeeld zijn, te weten

- Khnoem, de ramsgod,
- Bastit, de kat-godin,
- Toëris, de Nijlpaardgodin en
- Apis, de stiergod.

Job verbleef 5 jaren in Egypte.

192.

De bron te Matarea is niet nu voor het eerst door de tussenkomst van de H. Maagd ontsprongen, doch ze is door haar weer voor de dag gekomen; ze lag bedolven en zelfs had ze in de grond het metselwerk dat haar omgaf, behouden.

Ik zag dat Job, lang vóór Abrahams tijd, in Egypte verbleef en in dezelfde plaats waar nu dit dorp is, woonde⁴⁰⁷. Hij heeft de bron ontdekt en op de grote steen die ik hier bij de bron zag liggen, offeranden opgedragen.

⁴⁰⁷ Oorspronkelijk stond op deze plaats van het boek veel meer over Job, doch alleen wat met het leven der H. Maagd verband houdt, hebben wij hier behouden; het overige vindt men trouwens ook in het leven van Christus in fasc. 17, nrs. 664 tot 667.

Enkele zinsneden van hier hebben wij naar daar verplaatst. Zo is alles behouden, een lange herhaling vermeden en hebben wij een schone levensschets bekomen die Job tot ere zal strekken.

Ook staat deze levensschets van Job ginder meer op haar plaats, want daar was het dat Jezus sprak over Job, waarbij Katarina zijn leven in taferelen zag.

Brentano zag geen kans om Christus' leven te publiceren en plaatste daarom, menen wij, de levensschets van Job in Maria's leven.

Job heeft in Egypte gewoond. – Strikte bewijzen zijn hiervoor wel niet voorhanden, maar uit het boek Job blijkt het duidelijk dat deze een nauwkeurige kennis bezat van het land van Egypte.

“Het boek Job”, zo zegt E. Beurlier (in D.B. Nil), “bevat vele zinspelingen op toestanden en dingen, die Egypte eigen zijn; zo beschrijft hij zeer gevat het Nijlpaard, de krokodil, enz.”

Dus volgt hier met waarschijnlijkheid uit dat hij een tijdlang in Egypte geleefd heeft.

(cfr. Job, 39 en 40 en 41).

Job 39

1. Kunt gij een prooi jagen voor de leeuw en de begeerte der jonge leeuwen vervullen,
2. wanneer zij wegduiken in hun holen, in het struikgewas op de loer liggen?
3. Wie verschaft de raaf zijn buit, wanneer zijn jongen tot God roepen, ronddolen zonder eten?
4. Kent gij de tijd, waarop de gemzen werpen? Neemt gij het jongen der hinden waar?
5. Kunt gij de maanden van haar dracht tellen, en kent gij de tijd, waarop zij werpen?
6. Zij krommen zich, brengen haar jongen voort, drijven haar vrucht uit.
7. Haar jongen worden krachtig, groeien op in het veld, zij lopen weg en keren niet tot haar terug.
8. Wie heeft de wilde ezel de vrijheid gegeven, ja, wie heeft de banden van de ezel der steppe geslaakt,
9. wie Ik de vlakte tot zijn woning aanwees en het zilte land tot zijn verblijf?
10. Hij lacht om het gewoel der stad, luistert niet naar het geschreeuw van de drijver;
11. hij zoekt de bergen af als zijn weide en speurt naar al wat groen is.
12. Zou de woudos u dienstbaar willen zijn, willen overnachten bij uw kribbe?
13. Kunt gij de woudos met een touw in de vore dwingen? Zal hij achter u de dalgrond eggen?
14. Vertrouwt gij op hem, omdat zijn kracht zo groot is? of laat gij aan hem uw zwoegen over?
15. Rekent gij op hem, dat hij uw koren zal binnenhalen en het naar uw dorsvloer zal samenbrengen?
16. Vrolijk klapwieken de vleugels van de struis; zijn dat liefderijke slagpennen en veren,
17. als zij haar eieren overlaat aan de aarde en ze warm laat worden in het zand,
18. en vergeet, dat een voet ze vertrappen en het gedierte des velds ze vertreden kan?
19. Zij behandelt haar jongen hard, alsof zij de hare niet zijn; of haar zwoegen vergeefs is, deert haar niet,
20. want God heeft haar wijsheid onthouden en haar geen deel aan het inzicht gegeven.
21. Wanneer zij fier met de vleugels klap, lacht zij om ros en ruitser.
22. Kunt gij het paard sterkte geven, zijn nek met manen bekleden?
23. Kunt gij het doen springen als een sprinkhaan? Zijn trots gesnuif is een verschrikking.
24. Het doorwoelt met vreugde het dal, met kracht trekt het de strijd tegemoet;
25. het lacht om de vrees en is onvervaard en deinst voor het zwaard niet terug.
26. Boven hem rinkelt de pijlkoker, flikkeren lans en speer;
27. onstuimig en wild verslindt het de bodem en is niet te houden als de hoorn klinkt;
28. het hinnikt, zo vaak de hoorn wordt geblazen en reeds van verre ruikt het de strijd, het geroep der aanvoerders en het krijgsgeschreeuw.
29. Is het door uw inzicht, dat de valk vliegt, zijn vleugels uitslaat naar het zuiden?
30. Is het op uw bevel, dat de gier zich verheft en zijn nest in de hoogte bouwt,
31. op rotsen woont en vernacht, op rotspunt en bergtop?
32. Vandaar speurt hij naar voedsel, zijn ogen turen in de verte;
33. zijn jongen slurpen bloed, en waar verslagenen liggen, daar is hij.

Job verootmoedigt zich voor God

34. En de HERE antwoordde Job:
35. Wil de bediller twisten met de Almachtige? De aanklager van God antwoorde daarop!
36. Toen antwoordde Job de HERE:
37. Zie, ik ben te gering, hoe zal ik U bescheid geven? Ik leg de hand op mijn mond.
38. Eenmaal heb ik gesproken, maar ik doe het niet weer; ja tweemaal, maar ik ga er niet mee voort.

Job 40

Des HEREN tweede antwoord aan Job: Job tone zijn macht

1. Toen antwoordde de HERE Job uit een storm en zeide:
2. Gord nu als een man uw lendenen, Ik wil u ondervragen, opdat gij Mij onderricht.

3. Wilt gij zelfs mijn recht teniet doen, Mij in het ongelijk stellen om zelf gelijk te hebben?
4. Hebt gij soms een arm als God, en kunt gij donderen met een stem als Hij?
5. Tooi u dan met heerlijkheid en hoogheid, bekleed u met majesteit en luister;
6. stort uw ziedende toorn uit, en zie al wat trots is, en werp het terneer;
7. zie al wat trots is, verneder het en verpletter de goddelozen op staande voet.
8. Verberg hen tezamen in het stof, sluit hen op in het verborgen oord.
9. Dan zal ook Ik u loven, omdat uw rechterhand u de zege geeft.

Des HEREN tweede antwoord aan Job (vervolg): Beschrijving van het nijlpaard

10. Zie toch het nijlpaard, dat Ik heb gemaakt, evenals u. Het eet gras zoals het rund.
11. Zie toch de kracht in zijn lendenen, de sterkte in zijn buikspieren!
12. Hij spant zijn staart als een ceder, de spieren zijner dijen zijn samengestremgeld.
13. Zijn beenderen zijn buizen van koper, zijn knoken gelijk staven van ijzer.
14. Hij is de eerste van Gods werken, het schepsel, waaraan Hij zijn zwaard gaf;
15. ja, de bergen leveren hem hun opbrengst, waar alle dieren des velds spelen.
16. Onder de lotus legt hij zich neder, in de schuilplaats van riet en moeras.
17. Lotusplanten beschutten hem met haar schaduw, de wilgen der beek omgeven hem.
18. Zie, al is de stroom nog zo sterk, hij deinst niet terug; hij voelt zich gerust, al bruist een Jordaan tegen zijn muil.
19. Durft men hem van voren vastgrijpen, een strik door zijn neus halen?

Des HEREN tweede antwoord aan Job (slot): Beschrijving van de krokodil

20. Kunt gij de krokodil met een vishaak optrekken, met een touw zijn tong neerdrücken?
21. Kunt gij een bieze door zijn neus halen, met een haak zijn kaak doorboren?
22. Zal hij veel smeekbeden tot u richten, vriendelijke woorden tot u spreken?
23. Zal hij een overeenkomst met u sluiten, zult gij hem voor altoos tot knecht nemen?
24. Kunt gij met hem als met een vogeltje spelen en hem vastbinden voor uw meisjes?
25. Zullen de gezellen hem als koopwaar verhandelen, hem verdelen onder kooplieden?
26. Kunt gij zijn huid met spiesen vol steken, zijn kop met een visharpoon?
27. Leg eens uw hand op hem, denk aan de strijd – gij moet het maar niet weer doen.
28. Zie, de hoop hem te vermeesteren komt bedrogen uit; reeds bij zijn aanblik wordt men neergeveld.

Job 41

1. Niemand is zo vermetel, dat hij hem zou durven tergen; wie is het dan, die voor Mij kan standhouden?
2. Wie zou Mij tegemoet treden, die Ik ongedeerd zou laten? Wat onder de ganse hemel is, dat behoort Mij toe.
3. Ik wil niet zwijgen over zijn leden, noch over zijn geweldige kracht en kunstige lichaamsbouw.
4. Wie heeft de zoom van zijn kleed opgelicht? Wie dringt door zijn dubbel pantser heen?
5. Wie heeft de deuren van zijn muil geopend? Rondom zijn tanden is verschrikking.
6. Zijn rug bestaat uit beschermende schilden, aaneengesloten als een nauwpassend zegel.
7. Zo dicht raakt het ene het andere, dat de wind er niet tussen kan komen;
8. het ene kleeft aan het andere, zij grijpen onafscheidelijk ineen.
9. Zijn niezen doet licht schitteren, zijn ogen zijn als de wimpers van de dageraad.
10. Uit zijn muil komen fakkels, vuurvonken schieten eruit.
11. Uit zijn neusgaten komt een damp als uit een kokende en dampende pot.
12. Zijn adem zet kolen in brand, en een vlam stijgt op uit zijn muil.
13. In zijn nek zetelt kracht, ontsteltenis springt voor hem uit.
14. Zijn vleeskwabben sluiten vast aaneen, onbeweeglijk aan hem vastgegoten.

15. Zijn binnenste is hard als steen, hard als een onderste molensteen.
16. Verheft hij zich, dan worden machtigen bevreesd, zij geraken buiten zichzelf van ontzetting.
17. Treft iemand hem met een zwaard, dan houdt het geen stand, evenmin als lans, werphout of pijl.
18. IJzer acht hij als stro, koper als vermolmd hout.
19. Geen pijn jaagt hem op de vlucht, slingerstenen worden voor hem veranderd in stoppelen.
20. Als een stoppel acht hij een knots en hij lacht om het suizen van de lans.
21. Aan zijn onderzijde zitten puntige scherven, hij breidt een dorsslede uit op het slijk.
22. Hij doet de diepte koken als een pot, maakt de zee aan een zalfketel gelijk.
23. Achter hem is een lichtend spoor, zodat men de waterdiepte voor zilverhaar zou houden.
24. Zijns gelijke is er op aarde niet, een schepsel zonder vrees.
25. Op al wat hoog is, ziet hij neer, hij is koning over alle trotse dieren.

Uit: NBG-vertaling 1951

Wanneer Job (vanuit zijn tweede woonplaats; zie fasc. 17, nrs. 664-667) in Egypte kwam, heersten daar vreemde koningen van herdersvolkeren uit het vaderland van Job (zie fasc. 6, nr. 143, voetnoot 322). Één van die bewindvoerders was uit de landstreek van Job en een ander uit het verst afgelegen land van de H. Driekoningen; zij heersten slechts over een deel van Egypte en werden later door een Egyptische koning uit het land verdreven. Eens was in een stad een grote menigte van dit herdersvolk verzameld; als landverhuizers waren zij in Egypte binnengedrongen en daar gebleven.

De koning van die herders uit de landstreek van Job begeerde voor zijn zoon een vrouw uit zijn stamgenoten op de Kaukasus en Job bracht deze koninklijke bruid die een verwante van hem was, in een stoet met groot vertoon naar Egypte; hij dreef een dertigtal kamelen met zich, bracht rijke geschenken mee en was van een groot getal dienstknechten vergezeld.

Job was een schone, grote man, nog jong, en had een aangename, geelbruine gelaatskleur en roodachtig haar. De bewoners van Egypte waren van een vuilglimmende bruine kleur. Dit land was toen nog niet zeer dicht bevolkt, slechts hier en daar was er een zeer grote agglomeratie gevormd, waar vele mensen opeengehoopt leefden. Toen bestonden hier ook nog zulk geen

reusachtige bouwwerken, die eerst ten tijde van de kinderen van Israël begonnen op te rijzen⁴⁰⁸.

De voormelde koning liet grote achting blijken voor Job en wilde hem niet meer laten vertrekken; hij wenste vurig dat Job zich met zijn gehele stam in dit land zou komen vestigen en hij stelde hem voor tot zijn verblijfplaats de stad te kiezen, waar de H. Familie later gewoond heeft en waar wij haar nu zien; zij verkeerde toen nog in een geheel andere toestand. Job heeft 5 jaren in Egypte verbleven. Ik zag dat hij op dezelfde plaats gewoond heeft, waar de H. Familie nu woonde en dat God zelf hem die bron heeft aangetoond; hij heeft ook bij zijn godsdienstoefeningen op de voormelde grote steen geofferd ...

Job trof in deze stad een gruwzame, onmenselijke afgodendienst aan, die nog een overblijfsel was van de afgoderij die ten tijde van de Babeltorenbouw gepleegd werd en die met toverij gepaard ging. Zij hadden een afgodsbeeld met een brede, van boven spitse, als omhoog geheven ossenkop met opengesperde muil en met naar achteren gebogen horens; het beeld was hol; zij stookten er vuur in en legden levende kinderen in zijn gloeiende armen; langs openingen in zijn lijf zag ik hen iets uit hem halen.

De bewoners waren hier zeer wreedaardig; het land was vol afzichtelijke dieren. In grote benden vlogen grote, zwarte dieren rond met vuurrode bekken (*mit feurigen Mäulern*). Er ging, waar ze vlogen, als vuur van hen uit; zij vergiftigden alles, de bomen waarop ze neerstreken verdorden. Ik zag ook dieren met lange achterpoten en korte voorpoten als die der mollen; ze konden van het ene dak op het ander springen. Ook loerden tussen stenen en in holen gruwelijke, gevaarlijke beesten, die zich om de mensen kronkelden en ze verwurgden.

⁴⁰⁸ Ontstaan van de piramiden. – De geleerden aanvaarden dat sommige piramiden reeds in de jaren 4000 bestonden. Nochtans beweerde Flavius Josephus dat de Israëlieten tijdens hun slavernij in Egypte aan de opbouw ervan hebben meegewerkt.

In de Nijl zag ik een zwaarlijvig, plomp dier met vreselijke tanden en dikke zwarte poten; het had de grootte van een paard en het geelk tevens op een varken (Nijlpaard)⁴⁰⁹.

⁴⁰⁹ Een paar beweringen over de hatelijke dieren in Jobs tijd in Egypte, klinken nogal raadselachtig.

Dat bomen waarop een soort vogelen neerstreken, stierven, zouden we willen zo verstaan, dat benden zulke dieren al het groen van die bomen afvraten, ze aldus van hun levensorganen beroofden en doodden (??).

Het zwaarlijvige, plumpe dier is natuurlijk het Nijlpaard, dat er zeer log uitziet. Het heeft een zeer dik middellijf, is 4 m lang en 2 m hoog, heeft korte poten en zijn kale huid is 5 cm dik.

K.'s uitlatingen herinneren aan de uitdrukkingen der H. Schrift, die in haar beschrijving van de krokodil o.m. zegt: "Zijn ogen zijn als de wimpers van het morgenrood; uit zijn muil steken toortsen en schieten vuurvonken uit; er stijgt rook uit zijn neusgaten op als uit een dampende en ziedende ketel. Zijn adem zet kolen in vuur, en uit zijn bek stijgen vlammen omhoog ..." (Job 41, 9-12).

De H. Schrift maakt op vele plaatsen gewag van de wilde en schadelijke dieren.

Zo belooft God in Lev. 26, 6 en op meerdere plaatsen van Deuteronomium dat Hij tot beloning van de trouwe onderhouding van de Wet, de wilde dieren uit het land zal uitroeien, maar in geval van ontrouw ze integendeel zal vermenigvuldigen (cfr. Lev. 26, 22; Deut. 28, 26; 32, 24).

Het is een feit dat vele schadelijke diersoorten uitgestorven zijn. In oerwouden integendeel, tot waar de beschaving nog niet door drong, bestaan nog vele noodlottige en ons onbekende dieren.

Zo somt Anthony van Kampen in zijn boek 'Het land dat God vergat' er een hele reeks op, die leven in de oerwouden van Amazonas in Brazilië en daar het leven der schaarse inwoners bijna onuitstaanbaar maken.

Hij noemt o.m. de onca's, de panter, de krokodil en slang; vele gevleugelde dieren zoals reusachtige vampiers in de lucht, meerdere soorten geduchte vissen in het water en giftige reptielen op de grond.

Een mensachtig monster zou zo groot zijn dat het van 500 kg tot 600 kg zwaar is. De piranha is eveneens een gevaarlijk vliegend dier. De beschrijving zou ons te ver brengen.

Ik zag nog vele andere hatelijke dieren. Doch het volk van hier was nog afschuwelijker en Job, die ik door zijn gebed de omgeving van zijn woonplaats van die gevaarlijke dieren zag bevrijden, voelde een grote walg voor die goddeloze mensen; dikwijls kon hij zich niet weerhouden zijn gemoed bij zijn stamgenoten en vrienden uit te storten; hij had nog liever, zei hij, te leven met die afzichtelijke dieren dan met deze schandelijke afgodische mensen. Vandaar dat ik hem vaak met groot verlangen zag staren in oostelijke richting naar zijn vaderland, dat iets zuidelijker lag dan het verst gelegen land der H. Driekoningen.

Job zag in de geest voorafbeeldingen van de komst van Israëls kinderen in dit land en in het algemeen van het Heil der mensheid, en zelfs ook van de beproevingen die hem daar te wachten stonden. Hij was er dan ook niet toe te bewegen hier te blijven en hij verliet met zijn stamgenoten weer Egypte, na er 5 jaren verbleven te hebben.

De auteur besluit: "Een ernstige expeditie in die oerwouden van Amazonas zou stoten op dieren waarvan het bestaan voor de wereld tot heden toe onbekend bleef." (blz. 124).

Dus moeten sommige uitlatingen van K. ons niet al te gemakkelijk ergeren. Job leefde bijna 2000 jaren vóór Chr.

Ook Abraham kwam in Egypte (Gen. 12, 10-20).

193.

Abraham heeft gedurende zijn verblijf in Egypte ook hier bij de bron te Matarea zijn tenten opgeslagen, en ik heb gezien dat hij bij die bron het volk heeft onderricht⁴¹⁰. Hier in het land woonde hij verscheidene jaren met Sara en een aantal zonen en dochters, wier moeders in Chaldea gebleven waren.

Ook zijn neef Lot was hier met zijn gezin; ik weet niet meer welke plaats hij aangewezen kreeg.

Abraham trok naar Egypte op een bevel van God;

- 1) eerstens ter oorzaak van een hongersnood in het land Kanaän (Gen. 12, 10).
- 2) Tweedens om daar een kostbaar familiestuk terug te krijgen; dit stuk was in Egypte beland door de dochter van een zuster van Sara's moeder.

Deze vrouw was uit de stam van het herdersvolk dat van hetzelfde geslacht was als Job en dat vroeger over een gedeelte van Egypte geheerst had; zij was als een dienstmeid tot hen gekomen en later met een Egyptenaar in het huwelijk getreden. Door haar is ook een stam ontstaan, maar de naam ervan ben ik vergeten.

⁴¹⁰ Ook volgens Flavius Josephus, Ant. Jud., lib. I en 'andere schrijvers' heeft Abraham aan de Egyptenaren de reken- en sterrenkunde, waarin de Chaldeeën zeer ervaren waren, onderwezen. – Tot hier Brentano. –

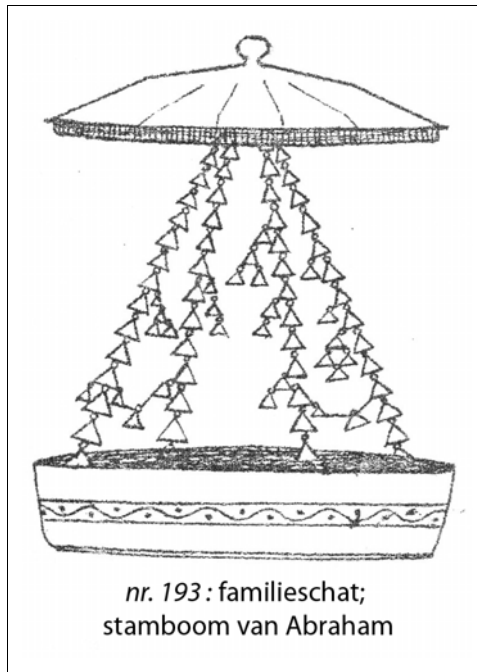
Zulke 'andere schrijvers' zijn:

- Nikolaos van Damascus,
- Eupolemos en
- Artafanes.

De nieuwste opgravingen hebben in Chaldea en nabij de vaderstad van Abraham vele sterrentorens aan het licht gebracht, wat wijst op een druk beoefende studie van de sterren bij de Chaldeeën en ervarenheid in die wetenschap.

Hagar, de moeder van Ismaël, was een nakomelinge van haar en was dus ook van het geslacht en de familie van Sara⁴¹¹.

Deze vrouw had de familieschat, waarvan hier sprake is, evenals Rachel later de afgodsbeeldjes van Laban, meegenomen en in Egypte voor een grote som geld verkocht. Zo was hij door haar in het bezit van de koning en van de priesters gekomen; dit familiekleinood was een geslachtsboom van de afstammelingen van Noë en meer in het bijzonder van de kinderen van Sem tot aan Abraham.

⁴¹¹ Een andere keer zegde de zienster: "Hagar was van het geslacht van Sara die onvruchtbaar was en die haar daarom tot bijvrouw aan Abraham gaf, zeggende dat zij door haar wilde herleven en een nageslacht bekomen; zij beschouwde zich als één met al de vrouwen van haar bloed; het was voor haar als een vrouwelijke stam met vele spruiten.

Hagar was een ader, een bloem van haar stam en zij hoopte door haar een vrucht van haar geslacht te bekomen." (Nota van Brentano).

Hij bestond uit driehoekige, aan elkaar geregen goudstukken, die door hun verbinding geleken op de snoeren van een weegschaal met hun bekkens. Hier bestonden de snoeren uit aan elkaar geketende, driehoekige stukjes met enige zijlinies (nevenstukjes die zijlinies voorstelden). Op deze stukjes waren de namen van de leden van de stam gegraveerd. Al deze snoeren liepen in het middenpunt van een deksel samen, en kwamen, wanneer dit deksel met de snoeren neergelaten en op het weegschaalbekken gelegd werd, in dit bekken op een hoop te liggen, waarin ze nu als in een gesloten doos geborgen waren.

Die verschillende stukken waren dik en geel en de tussenschakels (*die Zwischenglieder*), waren dun en wit als van zilver; ze glinsterden. Van verschillende van die gele stukken hingen weer andere neer; ik heb ook horen noemen, doch ben weer vergeten, hoe vele sikkels, wat een zekere som betekende, deze oorkonde woog en waard was.

De Egyptische priesters hadden reeds naar deze stamboom allerlei berekeningen gemaakt, doch deze waren totaal verkeerd, zoals al hun overige, eeuwige berekeningen.

Toen Abraham in dit land aankwam, moesten zij wel door hun sterrenkijkers en toverprofetessen of waarzegsters iets van hem vernomen hebben, meer bepaald dat hij van een zeer edel geslacht was en dat uit hem en zijn vrouw een uitverkoren volk zou voortspuiten. Zij poogden door hun waarzeggerij steeds edele geslachten te ontdekken en zochten zich dan met deze door huwelijken te verbinden; hierdoor slaagde de duivel erin, hen tot verkrachting en ontucht te verleiden, om zo de zuivere stammen te doen ontaarden.

Abraham die vreesde dat hij, wegens de schoonheid van Sara, zijn echtgenote, door de Egyptenaren gedood mocht worden, liet haar voor zijn zuster doorgaan, en dit was ook geen leugen, want zij was zijn halve zuster, de dochter van zijn vader Tara en van een andere moeder (Gen. 20, 12). De koning ontbood Sara in zijn paleis en gaf haar zijn voornemen te kennen om haar tot zijn

vrouw te nemen. Beiden waren hierover zeer bedroefd, baden tot God om hulp en God strafte de koning met ziekte, en maakte ook al diens echtgenoten en zelfs de meeste vrouwen in de stad ziek. Hierdoor verschrikt, informeerde de koning nader en kwam te weten dat Sara Abrahams echtgenote was; ook gaf hij ze hem terug met het verzoek Egypte ten spoedigste te verlaten, want hij had ingezien dat de goden Abraham beschermden.

De Egyptenaren waren een wonderlijk volk; zij waren enerzijds zeer hovaardig en in hun eigen laatdunkendheid (= arrogantie, eigenwaan, hooghartigheid, hovaardigheid) hielden zij zich voor het grootste, wijste en schranderste volk van de hun bekende wereld. Anderzijds echter waren zij ook weer ongelooflijk lafhartig, buitengewoon kruiperig, en waar zij vreesden dat een hogere macht ermee gemoeid was, gaven zij toe.

De oorzaak van die lafhartigheid was dat zij van al hun kennis niet zeker waren, aangezien zij het meeste slechts wisten door duistere, dubbelzinnige orakels en vage waarzeggerij; deze waren ingewikkeld en steeds bleven verscheidene, zelfs tegenstrijdige uitslagen mogelijk, (zodat zij zich altijd bedreigd voelden). Daar zij nu al het wonderbare gretig aanvaardden, waren zij ook spoedig vol vrees en lafheid, wanneer iets niet volgens hun verwachting verliep.

Abraham had zich met grote eenvoud bij de koning om koren aangemeld; hij had hem eerbiedig aangesproken als hoofd en vader aller volkeren en hierdoor zijn welwillendheid gewonnen. Ingenomen met Abraham deed de koning hem vele geschenken.

Bij het teruggeven van Sara, verzocht hij Abraham het land te verlaten, maar Abraham zegde dat hij dit niet kon, zolang hij de stamboom niet terugontvangen had; want die hoorde hem toe. Abraham vertelde nu de koning nauwkeurig op welke wijze die familieschat hier gekomen was. De koning liet hierop de priesters bijeenroepen en zij stemden er bereidwillig in toe aan Abraham zijn eigendom terug te geven, doch zij vroegen om de gehele lijst eerst te mogen overschrijven, wat zij mochten en ook deden.

Hierna trok Abraham met zijn gevolg naar het land van Kanaän terug.

De bron van Matarea in latere tijd.

Over die bron heb ik nog veel gezien, tot zelfs in onze tijd. Uit wat ik zag herinner ik me nog het volgende.

Reeds ten tijde van de H. Familie gebruikten melaatsen haar water als geneeskrachtig.

In een veel later tijd, toen de christenen reeds een kleine kerk boven de woonplaats van Maria gebouwd hadden, waarin men naast het hoogaltaar neerdaalde in de grot of het gewelf, waarin de H. Familie een tijdlang verbleven heeft in afwachting dat Jozef met de woning (het voorgebouw) klaar zou komen, zag ik in de omtrek van de bron nog mensen wonen, die haar water tegen verscheidene soorten van melaatsheid gebruikten.

Ik zag ook dat mensen in haar water gingen baden om van een soort zweetziekte (*üble Ausdünstung*) bevrijd te worden. Dit gebeurde nog, wanneer hier reeds mohammedanen waren.

Ook zag ik dat de Turken een bestendig licht in de kerk van Maria's woning onderhielden; zij vreesden dat een ongeluk hen zou treffen, indien zij verzuimden het te ontsteken.

In de laatste tijd zag ik de bron eenzaam en een heel eind ver van de woningen afgelegen. De stad lag er niet meer dichtbij. (Ook nu ligt Nieuw-Heliopolis op een aanzienlijke afstand.) In de omkring zag ik verschillende wilde vruchtbomen groeien.

Nog het Jodendorp. – Terugkeer der H. Familie uit Egypte.

194.

Eindelijk zag ik ook hoe de H. Familie Egypte weer verliet. Herodes was weliswaar reeds een hele tijd overleden, doch de H. Familie kon niet vroeger terug, omdat nog niet alle gevaar geweken was.

De ballingschap in Egypte woog op de H. Jozef hoe langer hoe zwaarder; de inwoners leverden zich over aan een afschuwelijke afgodendienst en offerden zelfs mismaakte kinderen; ja, wie een gezonder kind ten offer bracht, meende in nog hoger mate godsdienstig te zijn. Daarenboven ging hun afgodendienst gepaard met stelselmatige, in 't geheim gepleegde ontucht.

Ook de Israëlieten uit de Jodenstad maakten zich aan zulke gruweldaden schuldig; zij hadden een tempel en beweerden dat hij de tempel van Salomon evenaarde, doch dit was een belachelijke snoeverij, want in de verste verte kon hij de vergelijking ermee niet doorstaan; zij hadden een namaaksel van de Verbondsark en bewaarden er ontuchtige beelden in en bedreven walgelijke schanddaden; het zingen van psalmen was in vergetelheid geraakt.

Te Matarea daarentegen had de H. Jozef in de synagogeschool alles behoorlijk heringericht en ook de afgodenvrijer, die in de kleine stad bij Heliopolis, toen de afgodsbeelden te gronde vielen, de H. Familie verdedigd had, was met nog meer andere lieden naar hier gekomen en had zich bij de jodengemeente aangesloten en hun godsdienst aanvaard (cfr. nr. 185, begin).

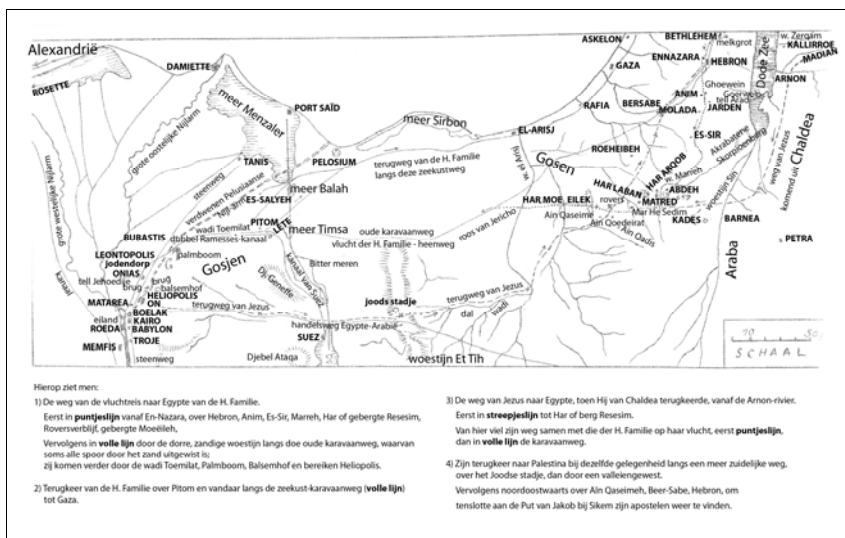
Ik zag de H. Jozef met zijn timmerwerk bezig; het was op de vooravond van een feest en toch was hij zeer bedroefd⁴¹²; men gaf

⁴¹² Jozef zeer bedroefd; zijn ballingschap woog nu zwaarder. – Een psychologisch zeer juiste bemerking. Te vergelijken met Maria's blijdschap

hem zijn loon niet en hij kon niets naar huis meebrengen, waar zij er nochtans zo grote behoefte aan hadden. In zijn kommer knielde hij in de open lucht in een hok, klaagde God zijn nood en smeekte Hem om hulp.

Ik zag de volgende nacht dat in zijn droom een engel op hem toetrad en hem zegde dat zij die het Kind naar het leven gestaan hadden, gestorven waren; dat hij opstaan moest, zich reisvaardig maken en uit Egypte huiswaarts keren en wel langs de openbare heirweg: “Zet alle vrees van u af, besloot de Engel, ik zal u onderweg beschermen.” (Mt. 2, 19-23).

(Deze weg loopt op geringe afstand parallel met de zeekust, zie kaart).

bij het bestijgen der trappen, toen zij haar intrede in de tempel deed, zie fasc. 2, nr. 65, voetnoot 147.

God beschikt hier voor Jozef het tegendeel, opdat hij naar zijn vaderland zou verlangen, en het einde van zijn ballingschap vernemend, des te gelukkiger zou zijn.

Het is de algemene regel: als de beproeving het hoogst is, is ook de redding nabij.

Ik zag Jozef dit bevel aan de H. Maagd en het goddelijk Kind meedelen, en hoe zij aanstonds gehoorzaamden en alle voorbereidselen tot de terugkeer maakten met dezelfde spoed, waarmee zij gehoorzaamd hadden en vertrokken waren, toen zij het bevel gekregen hadden om naar Egypte te vluchten.

De volgende morgen, toen hun besluit vernomen werd, kwamen vele mensen zeer bedroefd afscheid van hen nemen en zij brachten hun allerhande geschenkjes in kleine kistjes van bast.

De mensen waren gevoelig getroffen en echt bedroefd; een deel van hen waren Joden, doch de meesten bekeerde heidenen; de Joden waren hier in het land met heel hun groep zo diep in de afgoderij verzonken, dat zij bijna niet meer te herkennen waren.

Ondertussen waren er hier ook mensen, die zich over het vertrek van de H. Familie verheugden, want zij hielden hen voor mensen met toverkracht, die door de machtigste onder de boze geesten alles vermochten.

Ik zag onder de brave lieden die aan de H. Familie geschenken brachten, ook moeders met hun knaapjes, die speelkameraadjes van Jezus geweest waren, en tussen hen viel mij vooral een vrouw van aanzien op; zij was uit de stad en had haar zoontje bij zich, dat reeds enkele jaren was en dat zij 'zoontje van Maria' placht te noemen, want deze vrouw was lang kinderloos geweest en eindelijk had God haar op de voorspraak van de H. Maagd met dit jongetje gezegend.

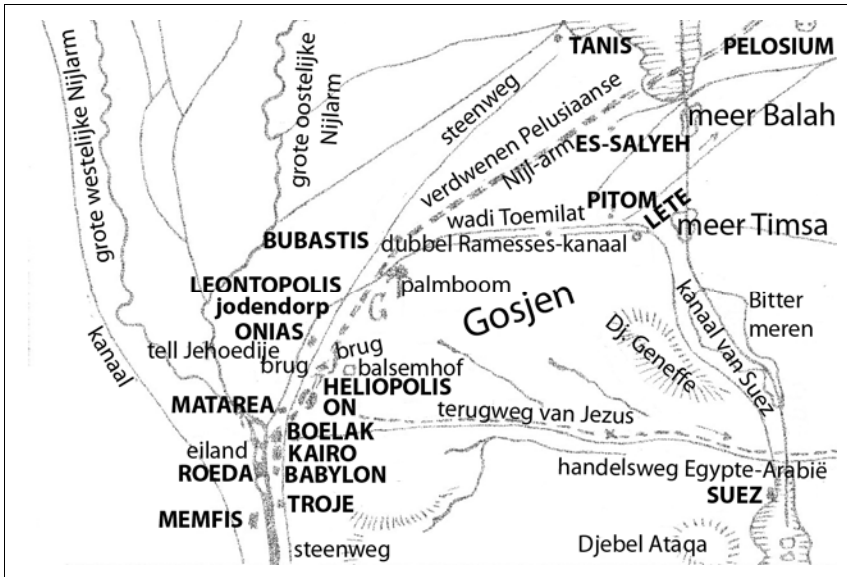
Deze vrouw heette Mira en haar zoontje Deodatus (= door God gegeven). Ik zag dat zij aan de kleine Jezus wat zakgeld gaf, driehoekige, gele, witte en bruine stukjes en dat Jezus, ze in ontvangst nemend, naar zijn Moeder opeek⁴¹³.

⁴¹³ Die jongen, Deodatus, zal later een leerling worden van Jezus.

Wanneer deze van Chaldea langs Egypte naar Palestina terugkeert, zal Hij Matarea aandoen en die jongen als leerling naar Palestina meenemen (cfr. fasc. 28, nr. 1624).

Nadat Jozef de allernoodzakelijkste huisraad op de ezel had geladen, begaf zich de H. Familie op de terugreis; alle vrienden vergezelden haar; het was nog dezelfde ezel waarop Maria naar Bethlehem was gereisd.

Op de vlucht naar Egypte hadden zij ook nog wel een ezelin meegevoerd, doch Jozef had deze verkocht om in zijn nood te voorzien.

Zij trokken tussen On en de Jodenstad door en wendden zich van On (moet zijn: Onion of Jodendorp) een weinig zuidwaarts naar de bron, die op het gebed van de H. Maagd ontsprongen was, vóórdat zij op hun heenreis On of Heliopolis hadden bereikt. Deze plaats was nu geheel met aangenaam groen bedekt. De beek van de bron omringde een vierkante tuin, die door een balsemstruikenhaag afgezet was. De omheining die een ingang had, omsloot een oppervlakte, ongeveer zo groot als hier de rijbaan van de hertog (von Croy, te Dülmen). In het midden

stonden jonge, groeizame vruchtbomen, dadelbomen, sykomoren en dergelijke.

195.

De balsemstruiken waren reeds zo groot als middelbare wijnstokken (balsem; fasc. 2, nr. 60, voetnoot 126). Jozef had van boombast kleine flessen gemaakt; ze waren op zekere plaatsen met hars gelijmd en voor het overige zeer effen en sierlijk. Zulke flessen of kruikjes maakt Jozef dikwijls op de rustplaatsen onder de reis; ze dienen tot verschillende doeleinden. Hij brak van de roodachtige balsemtakjes de klaver-vormige bladeren af en hing er zulke bastflessen aan om de uitdruijpende balsemdruppels te verzamelen, die zij dan op reis met zich meenamen.

Nadat hun begeleiders een aandoenlijk afscheid hadden genomen en teruggekeerd waren, hielden zij zich hier nog meerdere uren op. De H. Maagd waste en droogde enig kledergoed; zij verfristen zich aan het water en vulden hun waterzak voor de reis; daarna zag ik hen zich op weg langs de grote heirbaan begeven.

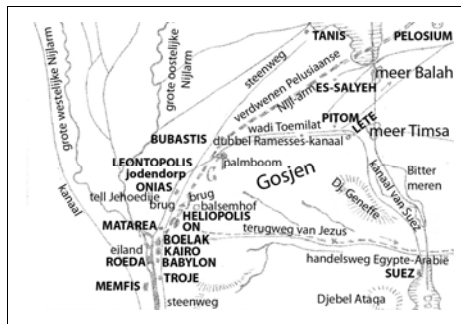
Ik zag hen op verschillende tijdstippen op deze reis naar huis; ze verliep geheel zonder gevaar. Jezus was nu een knaap. Alle drie droegen zij, om zich tegen de zon te beschutten, een schijf van dunne boomschors op het hoofd; ze was met een doek onder de kin vastgemaakt.

Jezus droeg een bruin kleedje en volledige schoenen van bast, die Jozef voor Hem vervaardigd had; ze waren tot de helft van de voeten vastgebonden.

Maria droeg alleen maar sandalen. Ik zag haar dikwijls vol bezorgdheid, omdat het gaan in het hete zand zo bezwaarlijk was; keer op keer zag ik haar stilstaan om het zand uit Jezus' schoenen te schudden. Ook verplichtten zij Hem herhaaldelijk om enige tijd op het lastdier te gaan zitten en zo een beetje uit te rusten.

Ik zag hen door meerdere steden gaan en langs andere voorbij trekken; hun namen zijn mij ontgaan, behalve die van Ramesses;

zij gingen ook weer over een water, dat zij bij hun aankomst overgestoken hadden; het loopt van de Rode Zee naar de Nijl⁴¹⁴.

⁴¹⁴ Voor de terugkeer der H. Familie, zie kaart hiervoor.

Alleen van Ramesses heeft K. de naam onthouden. Deze stad lag in de wadi Toemilat; de tell of ruïneheuvel die ervan overblijft heet Tell Rotab, 25 km ten westen van het Meer Timsah en 12 km van het oude Pitom, de huidige tell Masjkoeta.

Pitom draagt bij Flavius Josephus de naam Heroon (= Heroopolis) en daar is het, zegt hij, dat Jozef zijn vader Jakob ontmoette, toen deze met geheel zijn familie naar Egypte kwam.

Pitom nu lag op het punt waar de weg, die uit Kanaän naar Egypte leidde, uitkwam; het was de heir- of karavaanweg die nu ook de H. Familie zal volgen om naar Israël terug te keren.

Na dus Ramesses doorkruist te hebben, komen zij te Pitom (tell Hasjkoeta) op de heirweg; hier moeten zij over een water, hetzelfde dat zij langs een zuidelijker weg hij hun aankomst bereikten, en dat zij, waarschijnlijk op een meer oostelijk punt nabij het meer Timsa, overstaken.

Ofwel K. vergist zich in haar spreken of Brentano in zijn aantekenen, waar zij het water laten vloeien van de Rode Zee naar de Nijl. Dit kanaalwater vloeit als in een stroom en wel oostwaarts, want reeds in zijn tijd, 5^e eeuw vóór Chr. wist Herodotos dat het kwam van even ten noorden van Bubastis, voorbij Pitom vloeide en bij de Rode Zee eindigde. Ook reeds toen was er een kanaal, waarvan de sporen nog herkenbaar zijn. Het kanaal dat nu het oude vervangt, verbindt de Nijl-delta met de Bitter-Meren en verder met de Rode Zee, waar het de stad Suez van zoet water voorziet. (cfr. D.B. Phitom, c. 321).

Van Pitom (Pitum) voort volgt de H. Familie de grote weg. Grote, zeggen wij, wat niet belet dat hij in die tijd geheel zandig was en echte woestijnen doorkruiste.

Jozef wilde eigenlijk niet weer naar Nazareth terug en gaf er de voorkeur aan in zijn geboorteplaats Bethlehem te gaan wonen (cfr. Mt. 2, 22). Toch stond zijn besluit nog niet vast, omdat hij bij zijn aankomst in het H. Land hoorde zeggen dat nu Archelatus, een zoon van Herodes de Grote, die ook een wreedaard was, over Judea regeerde.

Ik zag de H. Familie te Gaza aankomen en hier nagenoeg 3 maanden verblijven⁴¹⁵. Er woonden vele heidenen in deze stad. **Na die termijn verscheen aan Jozef in de droom nogmaals een engel, die hem beval naar Nazareth terug te keren**, wat hij dan ook onverwijld deed (Mt. 2, 23). Anna leefde nog. Alleen zij en enige andere familieleden hadden heel die tijd geweten dat de H. Familie in Egypte verbleef.

De terugkeer uit Egypte geschiedde in september.

Jezus was, op 3 weken na (maanden?) 8 jaren oud.

⁴¹⁵ Zij verbleven 3 maanden te Gaza. – 1,5 km ten zuidoosten van Gaza ligt de heuvel Ali el-Mountar, waarop Samson een stadspoort gedragen zou hebben (Recht. 17, 3).

Tussen deze heuvel en de stad toont men in een tuin de plaats waar de H. Familie gerust (of zich opgehouden) zou hebben op haar terugreis, maar geen gedenkteken is op die plaats aan deze herinnering gewijd. (cfr. Guide, 46; D. E. Gaza, c. 123).

Op een paar andere woorden van K. willen we nog een bemerking maken.

- a) Jozef vervaardigt kruikjes met boomschors of bast en maakte ze dicht met pek of hars.

Ik las bij Morton: "Van de vezel van de palmboom maken de vrouwen van Siwa (ergens in een woestijn in of bij Egypte) mooie manden, die zo dicht ineengevlochten zijn, dat er zelfs water in bewaard kan worden." (Langs bijbelse Paden, blz. 201).

- b) Jozef had voor Jezus schoenen van bast gemaakt.

Ik citeer nogmaals ter vergelijking: "Laptis is een licht schoeisel uit lindenschors door de Russische boeren gedragen." (In de Rode storm, blz. 179).

De lijderes Katarina Emmerick naar een schets van haar vertrouweling Louise Hensel.

Ten prijze van ontzettend lijden verkreeg zij haar wonderbare visioenen, die na 150 jaren ons nog boeien, stichten, ons geloof en godsvrucht voeden, onze liefde ontsteken, onze ijver aanwakkeren.

“Je kan niet geloven hoeveel zielen er voordeel uit zullen trekken”, had haar engel haar gezegd.

Met het verhaal van de terugkeer uit Egypte eindigt in het oorspronkelijk werk het leven der H. Maagd (afgezien van haar laatste jaren na Jezus' hemelvaart). Toen echter was reeds een groot deel van Jezus' leven verstreken.

Inderdaad, de twee levens zijn niet uit elkaar te houden, ook niet gedurende Jezus' openbaar leven; ze maken samen één enkel geheel uit en het is best ze ook als een geheel uit te geven.

Men zou er de titel aan kunnen geven 'Geschiedenis van de Verlossing'. Wij geven er de titel aan 'Emmanuel', met de betekenissen die opgenoemd zijn in de Inleiding, fasc. 1, Overzicht van het gehele werk.

Op Jezus' verborgen leven volgt dus zijn openbaar leven en Maria's dood allerlaatst.

Ook sluiten wij het verborgen leven met de eerste bladzijden van Jezus' openbaar leven in het oorspronkelijk werk; ze behoren immers tot het verborgen leven; hier volgen zij aanstonds.

Het optreden van Jezus in de tempel als 12-jarige knaap.

De afbeelding hierboven werd nagetekend uit een fragmentarische uitgave van P. Cochems groot Christusleven.

Verborgten Leven van de Emmanuel (vervolg en slot)

De H. Familie te Nazareth.

196.

Ik zag in de H. Familie nooit meer dan drie personen: Jezus, Maria en Jozef (fasc. 3, nr. 76, voetnoot 172).

Ongeveer van Jezus' 10^e tot zijn 20^e jaar zag ik hen tweemaal in een vreemd huis te Nazareth wonen, als woonden zij als huurders bij andere mensen in.

Ongeveer van Jezus' 20^e tot zijn 30^e levensjaar zag ik hen in een huis alleen.

In dit huis waren drie afzonderlijke kamertjes afgeschoten; de kamer van de Moeder Gods was de ruimste en aangenaamste; ook kwamen zij hier voor het gebed tezamen. Behalve voor de gebedsuren zag ik hen zeer zelden alle drie bijeen.

Onder het gebed stonden zij rechtop; zij hielden de handen op de borst gekruist en schenen luidop te spreken; ik zag hen dikwijls bidden onder een ontstoken lamp met verscheidene wieken; ook baden zij wel bij het licht van een armkandelaar, die aan de muur bevestigd was en waarop een vlam brandde.

Jezus was meest in zijn kamer alleen; Jozef timmerde in de zijne; ik zag hem staven en latten snijden, stukken hout effenen of glad maken en ook wel met een balk aangedragen komen en Jezus hem helpen. Maria naaide meestal en vervaardigde met kleine stokjes of haakpennen een soort breiwerk; zij was dan gezeten en had een korfje naast zich; ieder sliep in zijn kamertje alleen en het bed bestond uit een deken dat men elke morgen bij het opstaan samenrolde (fasc. 3, nr. 72, voetnoot 165).

Tot tegen zijn 12^e jaar zag ik Jezus zijn ouders alle mogelijke hulp bieden (cfr. Lk. 2, 51-52). Op de straat of waar de gelegenheid

zich ook aanbood, was Hij jegens iedereen vriendelijk, iedereen op alle manieren behulpzaam en gedienschtig.

In zijn kinderjaren strekte Hij alle kinderen van Nazareth tot voorbeeld; zij hadden Hem lief en vreesden Hem te mishagen. De ouders van zijn kameraadjes zegden soms tot hun kinderen, wanneer deze ondeugend geweest waren of iets misdaan hadden: “Wat zal de zoon van Jozef nu zeggen, wanneer ik Hem dit vertel? Hoe bedroefd zal Hij zijn?” Ook deden zij vaak op vriendelijke wijze hun beklag over hun kinderen bij Jezus en in hun tegenwoordigheid zeiden zij dan: “Vermaan hen toch dat zij dit of dat niet meer doen.” Jezus nam dit niet tragisch op, maar toonde hun spelenderwijze hoe zij best handelden. *Hij wees hun ook met alle liefde op de noodzakelijkheid van het gebed en bad samen met hen tot de hemelse Vader om de nodige kracht, ten einde zich te kunnen beteren; ook wist Hij hen ertoe te bewegen hun fouten aanstonds te bekennen en er vergiffenis van te vragen*⁴¹⁶.

⁴¹⁶ Bidden om kracht. – Het heilig Frans meisje, Anne de Guigné, volgde Jezus hierin onbewust na: “Wanneer zij bemerkte dat Jaak of één van haar zusjes, waarvoor zij als oudste te zorgen had, op het punt stonden driftig te worden, ging ze vol bezorgdheid tot hen en sprak heel zachtjes: “Maar bid dan toch tot de goede God om de nodige kracht en genade! Hoe wil je anders braaf blijven.”

Zij was doordrongen van Jezus' woord: zonder Mij kunt ge niets! Daar ligt het geheim van haar eigen overwinningen.”

Wat K. over het verborgen leven vertelt, is weinig; wij vullen het enigszins aan met een bladzijde uit de Openbaringen der H. Brigitta.

Maria zei haar: “Wanneer je mij vraagt wat mijn Zoon uitgericht heeft in de tijd vóór zijn openbaar leven en lijden, antwoord ik: Hij is, gelijk het Evangelie zegt, aan zijn ouders onderdanig geweest; hij gedroeg zich als andere kinderen, totdat Hij een rijpere leeftijd bereikt had; ook hebben talrijke wonderen zijn jeugd gekenmerkt. Hoe gretig hebben de schepselen Hem, hun Schepper, gediend; de afgodsbeelden verstomden voor Hem en de meeste stortten bij zijn aankomst in Egypte op de grond te pletter.

Herhaaldelijk hebben verlichte mensen voorspeld dat mijn Zoon in de toekomst grote dingen zou verwezenlijken. Voorts hebben de engelen Hem dikwijls op waarneembare wijze diensten bewezen. Het is onnodig in alle bijzonderheden af te dalen, daar men in de evangeliën de tekenen en bewijzen kan vinden zowel van zijn werkelijke Godheid als van zijn waarachtige mensheid.

Gekomen tot de jongensleeftijd legde Hij Zich toe op voortdurend gebed. Hij vergezelde ons met de wettelijke hoogfeesten naar Jeruzalem, en daarbuiten nog naar andere bedevaartplaatsen.

Zijn aangezicht, Zijn blik waren zo minzaam en vriendelijk, zijn gesprekken zo aangenaam, dat vele bedrukten zeiden: "Laten wij de Zoon van Maria opzoeken; wij zullen verlichting en troost in ons leed bij Hem vinden!"

Na nog meer in jaren toegenomen te zijn en ook in wijsheid, waarmee Hij van het begin af aan vervuld was, verrichtte Hij eerbaar handwerk en moedigde ons in het bijzonder aan met woorden van troost over God, zodat wij voortdurend met onuitsprekelijke (geestelijke) vreugde vervuld waren. Verkeerden wij in vrees, in kommer, armoede en moeilijkheden, dan vervaardigde Hij goud noch zilver, maar Hij maande ons aan tot geduld en wij werden wonderbaar voor afgunstigen behoed. In ons onderhoud werd voorzien, nu eens door medelijdende zielen, dan weer door ons eigen handwerk, zodat wij het noodzakelijke niet misten, maar overigens ook niets overtoolligs bezaten, omdat wij geen ander verlangen kenden dan louter God te dienen.

Bovendien onderhield Hij Zich thuis op vertrouwelijke wijze met vrienden, die tot Hem kwamen, en aan wie Hij de wet, haar betekenissen en voorafbeeldingen verklaarde. Dikwijls redetwistte Hij ook in het openbaar met geleerden, zodat men verwonderd zegde: "Kijkt, de Zoon van Jozef onderwijst de schriftgeleerden; een grote geest spreekt uit Hem."

Mij eenmaal aantreffend, terwijl ik over zijn toekomstig lijden nadacht, zei Hij: *"Geloof gij niet, Moeder, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? Heeft mijn intrek in U je bevlekt of mijn uitgang uit u je smarten veroorzaakt? Waarom dan zo bedroefd zijn? Het is toch de wil van de Vader dat Ik de dood onderga. Wat Ik evenwel van de Vader heb (mijn Godheid) kan niet lijden, maar het vlees dat Ik uit u aangenomen heb, zal lijden, opdat het vlees van anderen verlost en hun ziel gered zal worden."*

Hij was ook zo gehoorzaam, dat Hij op het eerste teken of bevel van Jozef het bevolene uitvoerde, want Hij hield zijn goddelijke macht zodanig verborgen, dat ze slechts door mij en ook soms door Jozef herkend kon worden. Inderdaad, **wij zagen dikwijls een miraculeus, schitterend licht**

Wanneer zijn openbaar leven begon te naderen, zag ik hoe Hij steeds meer de eenzaamheid opzocht om te bidden.

Jezus' jeugdmakkers. – Zijn uiterlijk.

(Meegedeeld op zondag onder het octaaf van Driekoningen, 1822)

197.

Bemerking. – De verhaalster had een zeer omvangrijk en helder visioen over de jeugdjaren van Jezus gehad. Door ziekte en stoornis van buiten kon zij er slechts het volgende van verhalen.

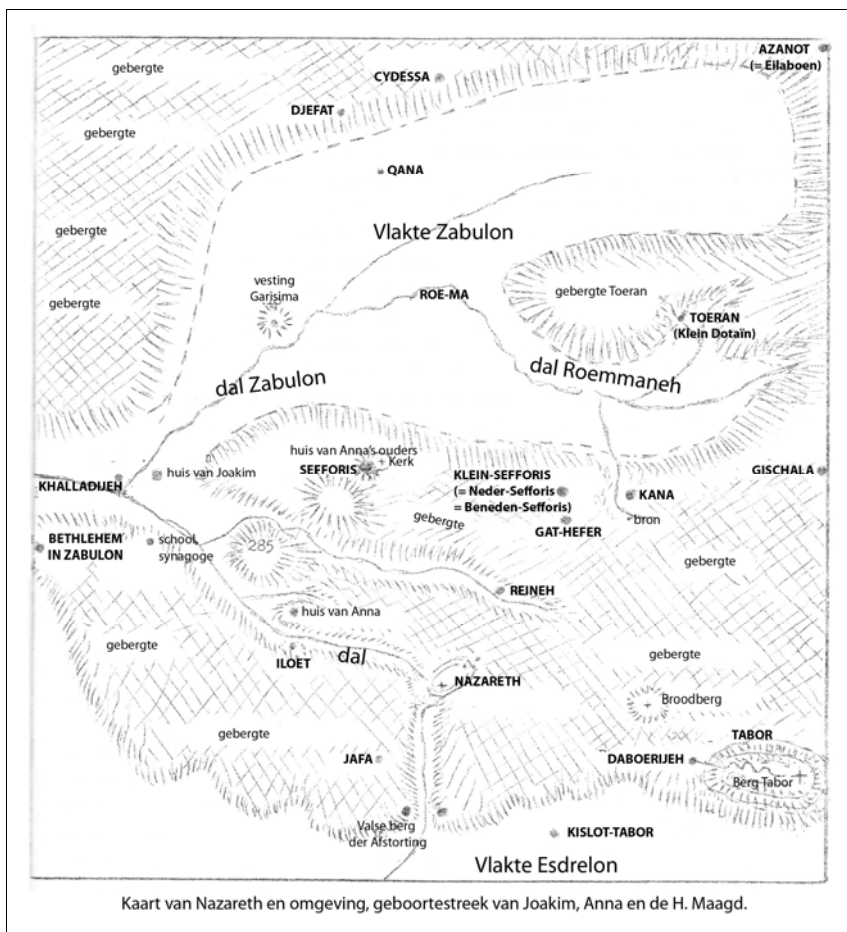
Ongeveer een uur ten noordoosten van Nazareth, naar de kant van Sefforis, ligt een dorp met name Ofna (ook Jafa genaamd; zie 2^e grote kaart alsook kaart hierna).

Daar woonden in Jezus' jeugd de ouders van Joannes en Jakobus de Meerdere. In Jezus' jeugdjaren waren zij dikwijls bij Hem, tot hun ouders naar Betsaida trokken en zij in de visserij tewerkgesteld werden.

rondom Hem en hoorden engelen met heldere stemmen boven Hem zingen.

Wij hebben gevallen beleefd, dat onreine geesten door duivelenbezweerders uit kracht van onze Wet niet uitgedreven konden worden, maar hun prooi verlieten bij de eerste aanblik van mijn naderende Zoon.

Zorgt er nu voor, dochter, dat deze trekken uit de kinderjaren van mijn Zoon u altijd voor de geest staan. Dank God ook van harte ervoor, dat Hij ze door u aan anderen heeft willen openbaren." (Openb. VI, 58).

In Nazareth woonde een man, met name Zebedia of Sebadja; hij is te onderscheiden van Zebedeüs, de vader van Joannes en Jakobus.

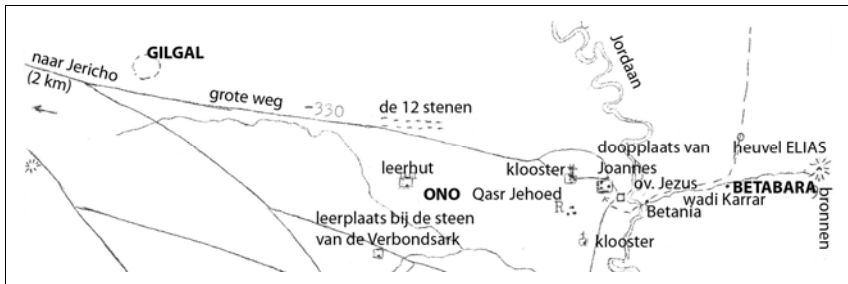
Een dochter van die man was getrouwd met een Esseen, een bloedverwant van Joakim, doch ik herinner me helaas! op dit ogenblik hun namen niet.

Deze echtgenoten hadden vier zonen, enkele jaren ouder en jonger dan Jezus; hun namen zijn:

- Kleofas,
- Jakob,
- Judas en
- Jafet.

Na eerst lang leerlingen van Joannes de Doper geweest te zijn, werden zij aanstonds na diens dood leerlingen van Jezus. Aan deze Kleofas was het dat Jezus na zijn verrijzenis verscheen, terwijl hij met Lukas op weg naar Emmaüs was (fasc. 31, nr. 1970)⁴¹⁷.

Ook zijn vrouw kwam later tot de vrouwen der Gemeente. Deze vier broeders werden omstreeks de tijd van Jezus' doop leerlingen van Joannes en bleven bestendig bij hem.

⁴¹⁷ Sebadja. – De Hebreeuwse naam is Zebadija; hij komt 8 keren voor in de H. Schrift. “Hij was”, zegt K., “een broer van Kleofas, opperherder van Joakim.”

De verwantschap kunnen wij als volgt, aanschouwelijk voorstellen:

1 ^e lijst	2 ^e lijst
Zebadia + vrouw	Kleofas + Maria Heli
dochter + esseen	Maria van Kleofas + Alfeüs
Kleofas, Jakob, Judas, Jafet	Jakobus, Simon, Judas Taddeüs, enz.

Aan de Kleofas uit de 1^e lijst, die dus een achterneef was van de Kleofas uit de 2^e lijst, verscheen Jezus na zijn verrijzenis.

Toen Andreas en Saturninus de Jordaan overgingen (fasc. 12, nr. 350), om hij Jezus te komen, kwamen zij de twee genoemden achterna en ook zij bleven die gehele dag bij Jezus; zij maakten deel uit van de groep Joannes-leerlingen, die Jezus met zich meebracht naar de bruiloft van Kana. In hun jeugd waren zij speelmakkers van Jezus geweest en wanneer zij voor een feest naar Jeruzalem gingen, plachten zij met hun ouders de reis in het gezelschap der H. Familie te doen.

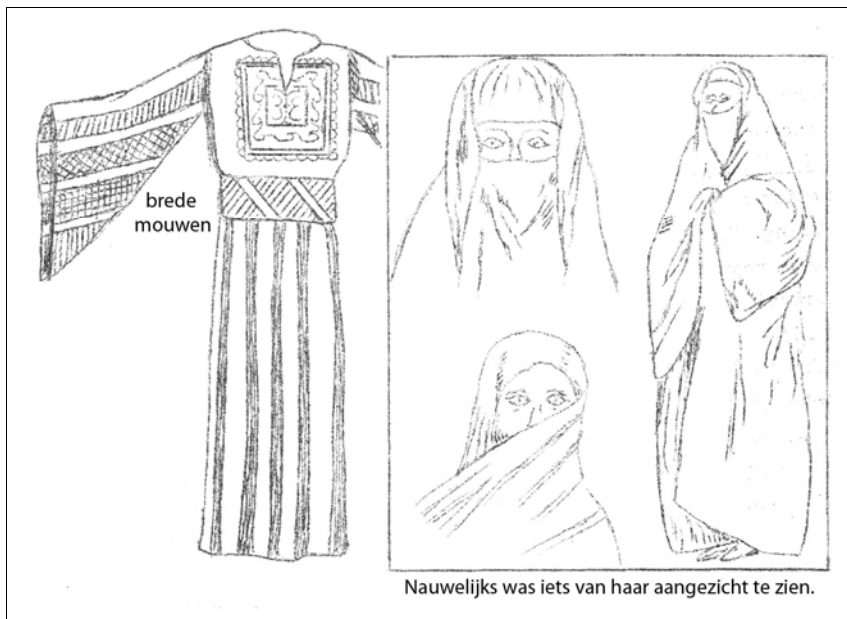
(Meegedeeld op zondag onder het octaaf van Driekoningen, 1820)

Zondag, onder het octaaf van Driekoningen, 1820:

Wat het voorkomen van de Zaligmaker in zijn jongensjaren betreft, Hij was slank en dun; Hij had een nogal lang of smal en witlichtend aangezicht; hoewel bleek zag Hij er gezond uit. Zijn effen blonde haren, die boven zijn hoog en helder voorhoofd gescheiden waren, hingen op zijn schouderen neer; Hij had een lange, lichtbruin-grijze, als geweven hemdrok (of ondertuniek) aan, die tot op zijn voeten neerdaalde; de mouwen ervan eindigden nogal wijd bij de handen⁴¹⁸.

⁴¹⁸ Nog heden dragen kinderen van deftige families een lang kleed dat bijna tot de enkels afaalt, daar een kleine spleet heeft en tegelijk de rol van hemd en tuniek (soms ondertuniek) vervult.

De mouwen verbreden naar beneden toe, zoals ook bij de vrouwen, en lopen dus scherp en wijd uit (zie fasc. 3; nr. 72, voetnoot 163).

Jezus leert in de tempel. – Feest bij Anna.

198.

Vanaf zijn 8^e jaar trok Jezus met zijn ouders telken jare naar het paasfeest te Jeruzalem. Als jongen van 8 jaar ging Hij er de eerste maal heen⁴¹⁹. Reeds tijdens die eerste bedevaarten had Jezus de aandacht op zich getrokken van de vrienden bij wie zij te Jeruzalem hun intrek namen, ja ook van wetgeleerden en priesters. Bij menig bekende sprak men te Jeruzalem van de brave, deugdzame knaap, de wijze, wonderbare zoon van Jozef.

Het ging daar zoals hier: wanneer zich op een periodieke bedevaart een eenvoudig persoon door zijn godsvrucht

⁴¹⁹ Als jongen van 8 jaar. – Dat de reis naar Jeruzalem van de 12-jarige Jezus niet zijn eerste was, zullen wel alle exegeten gaarne toegeven, hoewel Sint-Lukas geen vroegere opgangen van Jezus naar Jeruzalem vermeldt.

onderscheidt of een simpele boerenknaap opvalt door zijn schrandereheid, dan herinnert men hem zich aanstonds, wanneer hij de volgende maal of het volgende jaar terugkeert.

Zo had de twaalfjarige Jezus, toen Hij met zijn ouders in het gezelschap van hun vrienden en dezer zonen naar Jeruzalem kwam, reeds menig bekende en vriend in de stad. Zijn ouders plachten de reis met hun landgenoten gescheiden te doen (ieder bij zijn eigen groep: mannen, vrouwen, jongelingen) en zo wisten Maria en Jozef op deze reis, die reeds Jezus' vijfde was, dat Hij de weg aflegde in het gezelschap van de jongelingen uit Nazareth.

Jezus had zich evenwel ditmaal tijdens de afreis bij de Olijfberg van zijn gezellen gescheiden. Dezen hadden verondersteld dat Hij Zich misschien bij zijn ouders, die volgden, gevoegd had. Doch Hij was aan de andere kant van Jeruzalem in de richting van Bethleem naar een herberg gegaan, waar ook de H. Familie vóór de zuivering van Maria haar intrek had genomen (te Qatamin, zie fasc. 4, nr. 103, voetnoot 221).

Jozef en Maria wisten gedurende de reis niet beter dan dat Jezus als naar gewoonte met de jeugdige Nazarethanen vooruit was, terwijl dezen geloofden dat Hij volgde met zijn ouders (Lk. 2, 44).

Wanneer zij nu allen op de terugreis te Gofna bij elkander kwamen en Jozef en Maria Jezus' afwezigheid bemerkten, was hun angst buitengewoon groot; zij keerden aanstonds naar Jeruzalem terug en deden onderweg overal navraag naar Hem, doch ontdekten nergens een spoor van Hem, want Hij was op geen enkele plaats gekomen, die zij gewoon waren te bezoeken.

Jezus had overnacht in de herberg vóór de Bethlehempoort van Jeruzalem (te Qatamin), waarvan de bewoners Hem en zijn ouders kenden⁴²⁰.

⁴²⁰ **Gofna**. – Stadje 20 km ten noorden van Jeruzalem; het bewaarde tot heden zijn naam, die in zijn Arabische vorm luidt Djfneh.

Katarina maakt meerdere keren gewag van het verloren-zijn van Jezus, maar soms vergeet zij een bijzonderheid, waardoor het verhaal een ander uitzicht krijgt. Zo spreekt zij hier niet van Mikmas.

De gebeurtenis moet als volgt zijn verlopen.

- Jezus verlaat het gezelschap bij de Olijfberg, waar men nog waarschijnlijk een bidplaats bezocht, alvorens af te reizen.
- Bij hun bekenden te Mikmas constateren Maria bij de vrouwen en Jozef bij de mannen de afwezigheid van Jezus; ze veronderstellen dat Hij met een groep jongeren tot bij de verwanten te Gofna vooruit zal gegaan zijn, maar hier aangekomen vinden zij Hem evenmin en gaan terug naar Jeruzalem.

Men kan dit verloop voor ogen houden bij latere vermeldingen der gebeurtenis.

Volgens een late traditie hebben zij Jezus' afwezigheid bemerkt te el-Bireh, 8 km ten zuiden van Gofna, maar deze traditie heeft geen andere grond dan het gebruik van de karavanen om op de terugreis te el-Bireh een eerste halte te houden.

Ook hebben de kruisvaarders onder wie deze traditie begon, een kerk te el-Bireh in 1146 gebouwd ter herinnering aan het feit.

In 1916 zijn er de laatste muurresten van verdwenen (cfr. Clemens Kopp, 'Die heiligen Stätten', blz. 349, nota 37, die deze traditie afwijst).

In Jezus' tijd was de weg over Mikmas misschien meer in gebruik dan die over el-Bireh.

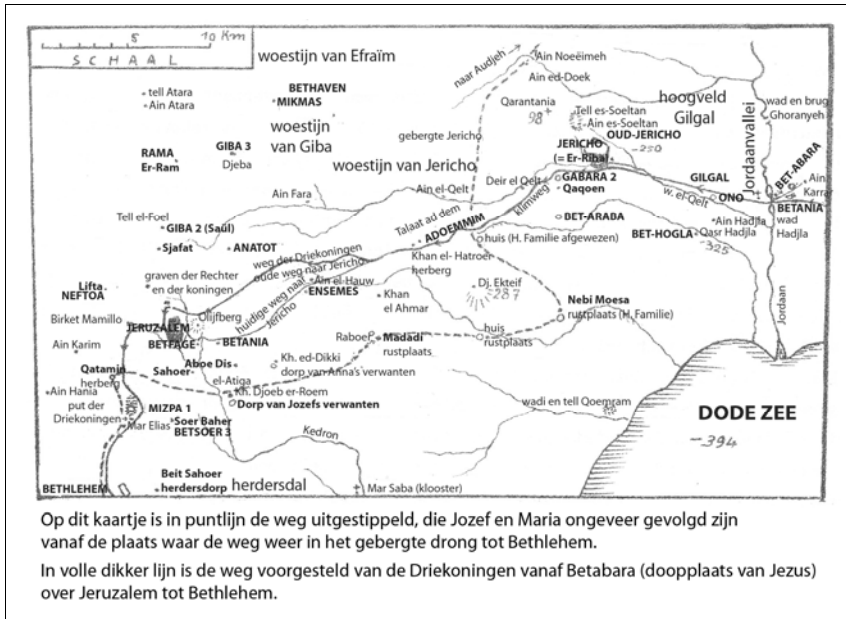
Wij zien bij Jesaja 10, 28-29, dat zelfs Sennacherib met zijn legers de weg over Mikmas naar Jeruzalem volgde.

De Palestinoloog Guérin schrijft: "Tajihel ligt slechts 15 mijlen van Jeruzalem over Mikmas en 17 mijlen langs de weg over el-Bireh en Beitin of Betel." (Jude, III, 49; Samarie, I, 18e).

Jonatas de Makkabeeër maakte zelfs Mikmas tot zijn residentiestad.

Dit lag dus geenszins buiten de weg maar volop in het wegennet.

Als men nog bedenkt dat de H. Familie te Mikmas een bevriend onderwijzer wonen had (fasc. 22, nrs. 1019 en 1030), bij wie zij een rusthalte houden kon, moet het ons niet verwonderen dat zij gewoonlijk de weg over Mikmas volgde.

Hier had Hij Zich bij verscheidene jongelingen aangesloten en zo waren zij in groep naar twee scholen in de stad gegaan, de eerste dag in de ene, de volgende dag in de andere.

De derde dag bezocht Hij 's voormiddags een derde school bij de tempel en 's namiddags de tempel zelf en hier was het dat zijn ouders Hem weervonden. Deze scholen waren van verschillende aard: het waren niet allemaal scholen van wetgeleerdheid, maar er werden ook andere wetenschappen onderwezen. In de laatste (3^e) school, waarin Hij in de nabijheid van de tempel geweest was, ontvingen levieten en priesters hun opleiding.

Zo blijkt het opnieuw dat K. in haar verhalen steeds natuurlijk, onafhankelijk, oorspronkelijk is.

Mikmas heeft, zowel als Gofna, zijn oude naam behouden; het heet in het Arabisch Moekmoes; het dorp ligt 7 km ten zuidoosten van el-Bireh; zie grote kaart.

Door zijn vragen en antwoorden bracht Jezus de leraren en rabbijnen van al die scholen in zulk een verbazing en tevens verlegenheid, dat zij zich voornamen die aanmatigende knaap Jezus in de openbare leerzaal in de tempel op het gebied van meerdere wetenschappen door rabbijnen, die het meest ervaren in al die vakken waren, diep te verootmoedigen. Dit zouden zij doen in de namiddag van de derde dag. Dit besluit namen de leraren en schriftgeleerden heimelijk onder mekaar, want, ofschoon zij aanvankelijk in Jezus' knapheid en slagvaardigheid behagen gevonden hadden, hadden zij zich spoedig aan Hem geërgerd. Dit geschiedde in de openbare leerzaal in het midden van de vestibule van de tempel, vóór het Heilige, in de ronde kring, waar Jezus ook later als leraar opgetreden is⁴²¹.

⁴²¹ Duidelijk is hier bedoeld het voorste van de drie ruimten waarin de eigenlijke tempel ingedeeld was, nl. de vestibule. Dit stelt ons voor een probleem dat wij, volgens een belofte in fasc. 1, nr. 18, voetnoot 38, nu moeten oplossen.

Het is nl. de vraag of tot in de vestibule van de tempel leken konden komen, in zover men Jezus als leek kan beschouwen. Verder dringt zich de vraag op of in die vestibule een raadszaal of school van de Wet voor de priesters kan bestaan hebben.

Katarina vermeldt meerdere gevallen waarin die plaats in bijzondere omstandigheden voor leken toegankelijk was, ofschoon zij er normaal niet mochten komen.

Zo zegt zij:

- in het volgende nr. 200: "Hier mochten Jozef en Maria niet komen", terwijl anderzijds zich daar Jezus bevond.
- In fasc. 13, nr. 443: "De Farizeeën waren zeer geërgerd Jezus daar te zien; zijn leerlingen waren in het voorhof van Israël achtergebleven."
- In fasc. 13, nr. 449: "Tussen de tempel en het altaar stond geen volk, maar wel aan de drie andere zijden van het altaar."
- In fasc. 22, nr. 1053: "Jezus bevond zich daar op een voor leken ontoegankelijke plaats."
- In fasc. 32, nr. 1997: "In andere omstandigheden zouden deze vrouwen niet tot in de vestibule hebben kunnen doordringen", wat zij op deze

paasmorgen na de aardbevingen echter wel deden, om de aangerichte verwoestingen te beschouwen.

K. aanvaardt dus een zekere wet (die echter uitzonderingen toelaat), wet of gebruik dat volgt uit de invoering van de verschillende voorhoven der vrouwen, mannen en priesters.

Maar die voorhoven hebben niet altijd bestaan.

- Eerst in Salomons tempel werd het voorhof van de vrouwen ingevoerd,
- na de Babylonische gevangenschap het voorhof van de heidenen.

Zolang de tabernakel bestond was er maar één enkel binnenhof, was er geen sprake van afzondering of uitsluiting.

- Alleen was aan de priesters het Heilige voorbehouden en
- aan de hogepriester het Heilige der heiligen;

het heiligdom had geen vestibule of hoogstens slechts een afdak aan de voorkant.

Ook zien wij dat leken tot dicht bij het brandofferaltaar komen in een uitzonderlijke omstandigheid, hoewel hier wel een zeker terrein, enig ten dienste van de priesters, zal geweest zijn voor het verrichten van hun dienstwerk.

Zulke passages in de H. Schrift waar we leken, zelfs misdadigers tot tegen het altaar zien komen, zijn: I Sam. III, 51; I Kon. 2. 28; Ex. 21, 14.

Tijdens het loofhuttenfeest namen de leken deel aan de processies rondom het brandofferaltaar (cfr. Kopp, 350).

Wanneer K. te Nazareth het Poerimfeest ziet vieren, bemerkt zij dat op analoge wijze de vrouwen die dag het voorrecht genieten in de synagoge op plaatsen te mogen komen, die anders aan de priesters en leraren voorbehouden zijn, ja, zelfs aan die zelfde personen vermaningen te mogen geven. Het onderscheid van voorhoven met de gebruiken of wetten die er uit volgden, steunt dus niet op de wet van Mozes en uitzonderingen op die gebruiken zijn des te gemakkelijker.

Volgens K. mocht Jezus tot in de vestibule komen als profeet.

Voor hen die Hem als profeet erkenden, was de zaak vereenvoudigd.

Wanneer Joakim tot in het Heilige gebracht werd, geschiedde dit ten gevolge van een goddelijke openbaring en bevel aan de priesters.

Uit dit alles volgt dat wij Flavius Josephus, die veel houdt van overdrijvingen en ook wel eens van een verdraaiing, niet te gauw moeten geloven, waar hij beweert dat om geen redenen en onder geen omstandigheden leken op de

Ik zag Hem daar in een grote leerstoel zitten, die Hij op verre na niet vulde. Hij was door een menigte oude, priesterlijk geklede Joden omgeven; zij spitsten hun aandacht en schenen zo verbitterd, dat ik vreesde dat zij de hand aan Hem gingen slaan.

Aan de stoel waarop Hij zat, bemerkte ik van boven bruine koppen als van honden; ze waren groenbruin en glansden op de hoogste plaatsen geelachtig. Zulke koppen en figuren waren er ook aan meerdere lange tafels of aanrechtbanken, die in deze

plaatsen van de priesters mochten komen, zodat dezen zelf, bij de vernieuwing van de tempel, en geen ambachtslieden, de tempel herbouwden.

De Talmud zelf met zijn eindeloze menselijke voorschriften, die hij aan de Wet toevoegde, is al even min naar de letter te nemen. "Zijn voorschriften", zegt F. Prat, "waren er verre van af, algemeen onderhouden te worden." (Jésus Christ I, 189).

Is een raadzaal of school van de Wet aanneembaar in de tempelvestibule?

Hiervoor pleit enigszins een gebruik van de mohammedanen, die veel van de Joden overnamen.

In het zuidelijk portaal van de moskee van Omar, die de plaats van de tempel inneemt, houden de leraars van de Islam hun raadsvergaderingen en onderrichtingen over hun Wet of Koran; daar beschikken zij ook aan weerszijden van dat portaal in het poortgebouw over een bibliotheek voor de studie van de Koran (Guide, 207-208).

Ja, uit Flavius Josephus schijnt het bestaan van een leerzaal, die een keer als rechtszaal dienst deed, in de vestibule te bewijzen. Immers daar laat hij vergaderen de 70 leden van een raad die uitspraak moesten doen in de zaak van Zakarias, zoon van Barachias (zie wat hierover reeds gezegd is in dit fasc. 7, nr. 189, voetnoot 403). Daar verklaren die 70 rechters Zakarias onschuldig, maar onmiddellijk werpen zijn fanatieke vijanden hem buiten en doden hem tussen de tempel (vestibule) en het altaar (B. J. II, 32; 54).

Waar K. de synagoge van Gilgal beschrijft, die een navolging van de tempel was, vermeldt zij in de voorzaal een leergestoelte, in navolging van de grote leerstoel in de vestibule van de tempel, waar wij Jezus nu zien leraren.

Op grond van dit alles achten wij ons gerechtigd de mededelingen van K. hierover aan te nemen.

tempelzaal op zijde stonden en vol offergaven lagen⁴²². De plaats scheen zo buitengewoon groot en was zo vol mensen dat men de indruk niet had hier in een kerk te zijn⁴²³.

Daar Jezus in de scholen zijn antwoorden en verklaringen met allerhande voorbeelden, aan de natuur, de kunsten en wetenschappen ontleend, had geïllustreerd, zo hadden zij vakgeleerden of gespecialiseerden in die verschillende wetenschappen hier bijeengeroepen.

Ieder van hen legde Jezus nu in verband met zijn vak geschilpunten voor. Jezus zegde hierop dat Hij hun ditmaal te woord wilde staan, omdat zijn Vader dit nu wilde, hoewel de

⁴²² Tafels met offergaven. – Reeds is dit punt aangeraakt in fasc. 1, nr. 18, aan het einde van voetnoot 38.

Waartoe die tafels, door Salomon op bevel van David gemaakt (II Par. 4, 8) dienen moesten, is onbekend of onzeker, maar, zegt Sertillanges, “het waren tafels voor de offergaven.”

“Het waren tafels waarop gelegd werden”, zegt de exegeet Crampon, “de delen van het slachtoffer, die bestemd waren om op het altaar verbrand te worden.” (Comm. I Par. 28, 16).

⁴²³ Zo buitengewoon groot. – Dit steunt wel meer op een indruk dan op de werkelijkheid. Die voorplaats was niet zo enorm groot, maar door haar hoogte van 40 m was ze indrukwekkend.

De afmetingen die Flavius Josephus geeft, zijn:

- lengte 25 m;
- hoogte 40 m;
- breedte, of zo men wil diepte, 10 m. Alles van binnen gemeten.

Hoewel Flavius Josephus tot overdrijving geneigd is, neemt Parrot in zijn werk ‘Temple de Jérusalem’ die afmetingen toch aan.

Dat zo’n zaal, vooral door haar hoogte, een grote indruk maakt, ondervond ik zelf, toen de kloosterpanden hier in aanbouw waren en de gewelven nog niet aangebracht waren, hoewel alles nog klein was.

Wanneer K. de zaal rond noemt, geeft ze ook maar een indruk weer, ontstaan door het feit dat de banken rondom de leerstoel in een kring geschaard waren en zo de indruk van een ronde zaal maakten (cfr. fasc. 13, nr. 445 en fasc. 28, nr. 1676). Ook het verhoog was rond, waarop de leerstoel stond.

behandeling van menselijke wetenschappen in de tempel, het huis van God, volstrekt misplaatst was. Zij begrepen niet dat Hij hiermee zijn hemelse Vader bedoelde, maar zij geloofden dat Jozef Hem opdracht gegeven had, zijn veelzijdige kennis hier voor de geleerden ten toon te spreiden.

200.

Vervolgens gaf Jezus hun het verlangde antwoord; Hij weidde uit over de geneeskunde en beschreef het menselijk lichaam tot in zijn onderdelen, zoals de geleerdste leraars het niet kenden. Evenzo behandelde Hij de sterrenkunde, de bouwkunde, landbouwkunde, meet- en rekenkunde, de rechtsgeleerdheid en alle toenmaals bestaande vakken⁴²⁴ en bracht alles zo schoon tot de Wet, de Belofte en de profetieën terug, paste het zo treffend toe op de tempel en op de geheimen van de godsdienst en der offeranden⁴²⁵, dat de enen vol bewondering waren, de anderen vol

⁴²⁴ Jezus bezit ook profane wetenschap.

Zijn kennis was drievoudig:

1. Hij bezat de kennis van het zalig aanschouwen.
2. Een ingestorte kennis in zulk een graad, dat ze de kennis van de engelen onmetelijk overtrof; hierdoor kende Hij volmaakt alles wat het Heelal betreft, waarvan Hij het Hoofd is.
3. De ervaringskennis, die toenemen kon (cfr. Leven van Chr. Marmion, 503; Prat, Jésus Christ I, 132).

Volgens het Arabisch apokrief evangelie handelde Jezus in de tempel ook over de metafysiek en de sterrenkunde (Prat, J. Chr. I, 127).

⁴²⁵ Paste alles toe op de geheimen van de godsdienst. – Noodzakelijk zal Jezus die in de tempel de belangen van Zijn Vader behartigde, zijn opdracht vervulde, gewezen hebben op de nabijheid, ja de tegenwoordigheid van de Messias, gelijk wij Hem bij Katarina veel zullen zien doen, vooral in het begin van zijn openbaar leven, ook de tekenen aangeduid hebben, waaraan zij Hem konden erkennen.

Dit punt, door K. hier slechts bedekt aangegeven, wordt uitvoeriger toegelicht door Maria van Agreda.

verbittering en beschaming of afwisselend beschaamd of geërgerd waren tot eindelijk in allen de ergernis de bovenband had; de hoofdreden was, dat zij vele waarheden moesten horen, die zij te voren nooit geweten of zo verstaan hadden.

Zijn uiteenzetting had nu reeds een paar uren geduurd, toen ook Jozef en Maria in de tempel kwamen en bij levieten, die zij daar kenden, informeerden naar hun Kind. Daar dit nu een plaats was, waar zij niet mochten komen, zonden zij de hun bekende leviet tot Jezus om Hem te roepen. *Doch Jezus liet hun de boodschap brengen dat Hij eerst nog een taak te volbrengen had.*

“Bij Jezus’ aankomst”, zegt deze Spaanse zienster, “handelden de schriftgeleerden over de komst (en de tijd) van de Messias. De goddelijke knaap voegde zich bij de verzameling als een toehoorder en leerling.

Toen nu de meeste aanwezigen het als hun mening te kennen gaven dat de Messias nog niet verschenen was, omdat Hij met glans en macht en majesteit moest komen, trad minzaam de goddelijke knaap is hun kring en bewees uit de profeten dat de tijd waarin de Messias moest verschijnen, reeds gekomen was, maar dat Hij geenszins als een aardse koning in praal en pracht zou optreden, doch als Verlosser der mensen in nederigheid en armoede, en dit zei Hij met de kracht en waardigheid die Hem eigen waren.

(Bij onze K. komt deze waarschuwing van Christus telkens terug).

Alle schriftgeleerden verstomden.

Overtuigd keken zij naar elkander en vroegen met grote verwondering:

- “Wat is dat toch voor een wondere knaap?
- Waar komt Hij vandaan?
- Wiens zoon is Hij?.”

Maar bij deze verbazing bleef het niet, zij kwamen er niet toe te vermoeden en nog minder te erkennen wie Degene was, die hen in zulk een belangrijke waarheid onderricht had.” (Verkorte uit. v. Vogl, blz. 232).

Het optreden van Jezus in de tempel als 12-jarige knaap.

De afbeelding hierboven werd nagetekend uit een fragmentarische uitgave van P. Cochems groot Christusleven.

Het smartte Maria pijnlijk dat Hij niet onmiddellijk kwam; dit was de eerste maal dat Hij zijn ouders liet voelen dat Hij nog andere bevelen dan de hunne op te volgen had. *Hij zette zijn uiteenzetting nog wel een uur lang voort* en pas nadat allen weerlegd, de enen beschaamd en vernederd, de anderen geërgerd en verbitterd waren, verliet Hij de leerzaal en kwam tot zijn ouders in het voorhof van Israël en in dat van de vrouwen.

Jozef hield zich zeer terughoudend, want hij was schuchter; hij was verwonderd en zegde niets, maar Maria ging Jezus tegemoet en sprak: "Kind, waarom hebt Gij ons zulk een verdriet

aangedaan? Zie met welk een angst en smart ik en uw vader U opgezocht hebben.”

Op Jezus' gelaat lag nog de ernst en Hij antwoordde: "Waarom hebt gij naar Mij gezocht? Wist gij dan niet dat Ik in de zaken van mijn Vader moest zijn?" (Zijn belangen moet behartigen? Mijn opdracht vervullen?). Doch zij verstonden het niet en alle drie begaven zij zich aanstonds op de terugreis.

De toehoorders keken die mensen (Jozef en Maria) verwonderd aan. Ik was zeer beangst dat zij de knaap zouden vastgrijpen, want de meesten waren op Hem verbeterd; het verwonderde mij dan ook dat zij de H. Familie ongehinderd lieten heengaan; zelfs ontstond er in het dichte gedrang een ruime weg voor hen.

Onder Jezus' uiteenzetting had ik zeer veel bijzonderheden gezien en het meeste gehoord van wat Hij geleerd had, maar ik heb het door smarten en kommer niet al kunnen onthouden; zijn lering verwekte in de hoogste mate de verbazing van alle schriftgeleerden; enigen tekenden het voorval aan als een merkwaardigheid (fasc. 10, nr. 246 en fasc. 12, nr. 394), doch ook zag men te allen kante gemonkel en kwam allerlei leugenachtig gepraat in omloop; de ware toedracht hielden zij verborgen; zij spraken van een zeer onbescheiden, opdringerige knaap aan wie men de verdiende terechtwijzing gegeven had. Wel waren zijn talenten niet te ontkennen, maar ze dienden nog veel te worden gepolijst.

Ik zag de H. Familie de stad weer verlaten en zich buiten haar muren weer verenigen met een drietal mannen, een paar vrouwen en enige kinderen; het waren mensen die ik niet kende, maar die eveneens uit Nazareth schenen te zijn. Nu maakten zij samen nog allerlei omgangen om Jeruzalem, kwamen o.m. bij de Olijfberg, en vertoefden ook in de daar bestaande schone, groene

lustplaatsen⁴²⁶. Hier en daar stonden zij stil om, de handen op de borst gekruist, te bidden. Dit gaan en bidden van die kleine groep riep levendig in mij de herinnering op aan een bedevaartgang.

201.

Bij Nazareth in het huis van de H. Anna zag ik voor de teruggekeerde Jezus een feest bereid. Alle jongens en meisjes van de bloedverwanten en vrienden waren er tegenwoordig.

Ik weet niet

- of het een vreugdefeest was over zijn weervinding,
- of een zeker ander feest dat men bij de thuiskomst van het paasfeest vierde,
- of wellicht beter het feest dat men bij het 12^e jaar van een zoon vierde.

Op dit feest was Jezus de hoofdpersoon⁴²⁷.

⁴²⁶ Schone, groene lustplaatsen. – K. spreekt er nog van in fasc. 33, nrs. 2129, 2130 en zegt ook: “Zoals er rond Jeruzalem verscheidene zijn.”

Dit wordt bevestigd door Flavius Josephus: “Titus vernietigde al de afsluitingen en hagen die de tuinen en domeinen met alle bomen die erin stonden, omgaven.” (Bell. Judaicum, II, 121 (2, nr. 389)).

⁴²⁷ Feest in het huis van Anna met Jezus' 12^e jaar. – Katarina geeft drie mogelijke redenen op, maar de ware reden zal de derde daarvan geweest zijn: Jezus had zijn 12^e jaar voltooid en met deze voleinding van zijn 11^e jaar hangt ook wel samen zijn half openbaar optreden in de tempel.

Dit feest voor een knaap die zijn 11^e jaar voltooid had, was gebruikelijk zowel bij de oude Joden als bij de hedendaagse; het is een hoofdgebeurtenis in het leven van de joodse knaap: hij verlaat de school, is meerderjarig geworden, doet officieel zijn intrede in de synagoge, wordt zoon van de Wet en krijgt de titel Bar-Mitwo (of bar-mitsvah). Dit wordt met een plechtigheid in de synagoge en een huiselijk feest bezegeld, het bar-mitwo-feest.

In de morgenvergadering in de synagoge mag de jongen op het verhoog midden in de synagoge een stuk uit de Pentateuch voorlezen of liever voorzingen. Na de middag is er weer bijeenkomst in een zaal daarnaast, waar de tekst van 's morgens verklaard wordt.

Boven de tafel waren mooie loofhutten opgericht; er hingen slingerkransen van wijngaardranken en korenaren boven; de kinderen hadden ook druiven en kleine broden; op dit feest waren 33 knapen bijeen, allemaal toekomstige leerlingen van Jezus en ik begreep dat dit getal verband hield met de levensjaren van Jezus.

Wat de zin daarvan was, ben ik, evenals veel andere bijzonderheden, vergeten.

Jezus onderwees gedurende het hele feest de aanwezigen; Hij vertelde aan zijn medeknapen een zeer wonderbare parabel, waarvan veel niet begrepen werd, namelijk van een bruiloft, waarop water in wijn zou veranderd worden en de lauwe gasten in geestdriftige vrienden; vervolgens van een latere bruiloft, waarop de wijn in bloed en het brood in vlees veranderd zou worden. Deze spijs zou bij de bruiloftsgasten blijven tot het einde van de wereld; ze

De knapste bar-mitwo-jongens dragen in die vergadering een commentaar voor over de voorgezongen tekst, uitleg die door de een of andere rabbijn opgesteld werd en nu door de jongens voorgedragen wordt; zij mogen ook voor de eerste maal meespreken in de vergadering (Naar kan. Decoene, in een vlugschrift van Xaveriana).

Het ligt dus voor de hand dat het bij deze gelegenheid geweest is, dat Jezus van dit recht en deze gewoonte gebruik maakt om de geleerden op de nabije Messias opmerkzaam te maken. Het feest in Anna's huis zal geen andere reden gehad hebben.

In deze mening worden wij bevestigd door de suggestie van K. zelf en door een passage in het boek 'Les années obscures de Jésus' van de Jood Robert Aron: "Nog altijd vieren de Joodse kinderen op het einde van hun 12e jaar de bar-mitsvah, d.i. hun opgenomen worden als volwassenen in de religieuze gemeenschap, door een gesprek met 'schriftgeleerden'.

De episode van Jezus in de tempel als 12-jarig kind is niets anders geweest als de bar-mitsvah ...

Ook Flavius Josephus vertelt hoe zijn religieuze inwijding plaats had: "De offerpriesters en voornaamsten van Jeruzalem gewaardigden zich mij de eer aan te doen me naar mijn mening te vragen in zaken waar het ging om het goed begrijpen van onze wetten." (Het verborgen leven van Jezus, blz. 137-138).

zou hun zijn een bron van troost en sterkte en een levende band van vereniging.

Tot de met Hem verwante jonge Natanaël zegde Jezus ook: "Ik zal op uw bruiloft zijn."

Dit is het wat ik me van dit visioen nog herinner⁴²⁸.

Vanaf zijn 12^e jaar was Jezus bestendig als de leermeester van zijn speelkameraden; Hij zat dikwijls met hen tezamen, deed hun verhalen of ging met hen in de omstreken rond.

In zijn 19^e jaar begon Hij als ambachtsman de H. Jozef in diens handwerk te helpen.

Ik zag Jezus bij het naderen van zijn leerambt, zoals ik reeds zei, meer en meer teruggetrokken en nadenkend, als verdiept in gedachten.

⁴²⁸ Jezus voorspelt dat Hij op Natanaels bruiloft te Kana aanwezig zal zijn en daar water in wijn zal veranderen, dat door dit wonder lauwe, nog zwakke leerlingen in geestdriftige vrienden zullen veranderen.

Inderdaad, door dit wonder werden allen, zegt Joannes in hun geloof gesterkt: zijn leerlingen geloofden in Hem (Joa. 2, 11).

Dit wonder was een voorafbeelding van de verandering van brood en wijn in zijn lichaam en bloed in het laatste avondmaal. Jezus somt ook enkele voorname vruchten van dit wonder, deze eucharistie op, die tot het einde der tijden in de Kerk zal blijven.

Dood van de H. Moeder Anna.

Dit verhaaltje, de vrucht van een bijkomstig visioen, dat K. had bij het horen hoe de Esseen Eliud deze dood aan Jezus vertelde, stond oorspronkelijk aan het einde van nr. 230 (fasc. 9).

In volgorde staat het hier beter op zijn plaats.

Terwijl de Esseen Eliud aan Jezus Anna's dood verhaalde, werd mij de stervende Anna getoond. Ik zag haar, op dezelfde wijze als Maria, in de achterkamer van haar groot huis op een ietwat hoger legerstede liggen; ik zag haar nog vol levenskracht en goed in staat om te spreken; zij zag er volstrekt niet uit als een stervende; ik zag dat zij haar kleinere dochters en haar andere huisgenoten zegende en dat deze hierna in de voorkamer gingen.

Ik zag Maria aan het hoofdeinde en Jezus aan het voeteinde van haar bed staan. Zij zegende Maria en vroeg daarop Jezus zelf om zijn zegen. Jezus was nu reeds een volwassen man, wiens baard begon te schieten⁴²⁹.

Ik zag haar nog opgewekt spreken en naar omhoog zien; hierop werd zij sneeuwwit en druppelen zweet als parelen barstten uit op haar voorhoofd.

Toen riep ik: "Ach! zij sterft! zij sterft!!"

Ik wilde haar vatten met het verlangen haar te helpen, maar het was alsof zijzelf tot mij kwam en in mijn armen lag. Na uit mijn visioen ontwaakt te zijn, meende ik haar nog vast te hebben.

Einde van het leven der H. Maagd Maria.

⁴²⁹ "De oude legende van Sint-Anna vertelt dat Jezus bij de dood van zijn grootmoeder Anna de leeftijd van 18 jaren bereikt had." (geciteerd door Cochem, groot Christus-leven, 342).